

Dit nummer 34 begint met de nederdaling van de Heilige Geest op de eerste Pinksterdag.

Moge dezelfde Heilige Geest al onze lezers deelachtig maken aan de genaden die Hij toen zo rijk over de eerste gelovigen heeft uitgestort.

Moge Hij in hen komen met zijn kostbare 7 gaven van

1. wijsheid en
2. verstand,
3. van raad en
4. sterkte,
5. van wetenschap en
6. godsvrucht en
7. met de nu in de wereld zo verflauwde vreze des Heren.

Geest van waarheid, van liefde, van sterkte en vreugde,
bevredig de behoeften van ons verstand,

vervul onze harten met liefde,
vooral voor Jezus, de 'Emmanuel', de God-met-ons.
Verleen ons de deugd van sterkte,
de troost en zalving van uw genade,
uw voortdurende bijstand en bijzondere, veilige leiding.

Het volgende gebed is overgenomen uit het grote Christusleven van P. Martinus Cochem.

Het is een gebed voor de grote Pinksterdag zelf.

O roemwaardige, o genadenrijke, o troostvolle heilige Pinksterdag!
Ik verwelkom u godvruchtig met al de genegenheid van mijn hart en
de hoogst mogelijke liefde.

Dat al de krachten van mijn ziel u eren, u prijzen en gebenedijden en
zich verheugen u weer te mogen beleven.

Heden heeft de barmhartige God zich vrijgevig getoond en milder
met zijn gaven dan in andere tijden.

Heden heeft Hij ook de zondige wereld meer vergeving geschonken,
want de genadebron die Hijzelf is, stortte Hij op eenmaal en niet bij
droppen over de wereld uit.

Een weinig goede wil, een enkele verzuchting was genoeg om U tot
ons te trekken.

O milde hemelse Vader, hoe vrijgevig hebt Gij U heden betoond en
hoe vele genaden over onwaardigen uitgestort!

O eengeboren Zoon van God, hoe trouw hebt Gij Uw woord
gehouden, uw belofte vervuld en met troost uw volgelingen
overstelt.

O liefderijke Heilige Geest, hoe heeft uw liefde U om zo te zeggen,
van de wijs gebracht, daar Gij niet louter uw gaven, maar Uzelf aan
onberekenbare mensen hebt toevertrouwd.

Hierdoor aangemoedigd durf ook ik U heden om een aalmoes
vragen, ja, om overvloedige deelachtigheid aan uw gaven en Uzelf,
want ook aan onwaardigen, die ze niet verdienen zoals ik, zijt Gij
bereid alles te schenken.

Dat mijn gebed heden, op deze hoogheilige dag, afgewezen kan worden, is mij ondenkbaar, want heden staan de hemelse schatkamers voor alle hulpbehoevenden open.

Alle hemelse goederen en gaven kan men heden kopen zonder geld.

De gave die ik het eerst en meest verlang, o Heilige Geest is geen andere dan Uzelf.

Ik bekeer U met het grootste en deemoedigste verlangen;
ik open wijd mijn hart en mijn mond; ik wacht op uw komst,
op uw nederdaling in mij met de grootste zekerheid,
het onwankelbaarst vertrouwen.

U o Heilige Geest begeer ik!

U o Heilige Geest, zoek ik! En wel met zulk een ijver en begeerte, dat ik niet ophouden zal te bidden om de gave van Uzelf tot ik U heb bekomen!

O mijn ziel, houd aan en volhard in dit gebed, hoe groot ook deze gave en hoe gering uw verdienste zij!

O goede Heilige Geest!

O barmhartige Heilige Geest!

O milddadige Heilige Geest!

ach verhoor mijn gebed en schenk Uzelf aan mij in eigendom!

Zie niet naar mijn onwaardigheid, maar naar uw grenzeloze mildheid en oneindige goedheid. Zie niet op mijn nietswaardige verdiensten, maar op mijn onstuimig hartverlangen.

O hemelse Vader, geef mij uw Heilige Geest!

O Heer Jezus Christus, geef mij uw Heilige Geest!

O allerzaligste Drievuldigheid, geef mij uw Heilige Geest.

O lieve Moeder van God, bekom mij de Heilige Geest!

O gij, de 9 engelenkoren en alle scharen van heiligen, waarin vooral uitschitteren de heilige apostelen en eerste leerlingen van Christus, al die H. Vrouwen, alle eerste Pinkstergelovigen en latere christenen en begenadigden de eeuwen door,

bidt allen samen in koor en ieder van u in 't bijzonder,
vraagt de Heilige Drievuldigheid mij ter wille van uw verdiensten en voorspraak de Heilige Geest te willen verlenen.

Houdt niet op dit te vragen tot zij u heeft verhoord.

O Heilige Drievuldigheid, wel bid ook ik met hen allen,
doch meer vertrouwend op hun gebed dan op het mijne,
offer ik U op de krachtige voorspraak van de lieve Moeder Gods,
en de gebeden van al die heiligen en schenk mij in ruil voor die
opdracht Uw Heilige Geest.

Nog offer ik u op de godsvruchtoefeningen, de H. Missen en
Communies, de offers, de bedevaarten en alle andere goede werken
van vrome zielen die vanaf het ontstaan van de Kerk op de eerste
Pinksterdag tot heden toe gedaan zijn en nog gedaan zullen worden
in de toekomst.

Laat U door deze opdracht goedgunstig stemmen en stort ook
heden uw heilige Geest over de wereld en de Kerk uit met dezelfde
volheid waarmee Gij Hem hebt uitgestort op de eerste Pinksterdag,
om alle zielen te heiligen en het aanschijn der aarde te vernieuwen
en alles in Christus te herstellen.

Door dezelfde Christus, onze Heer, die Hem voor ons heeft verdiend
en Hem ook aan ons heeft beloofd.

Amen.

Emmanuel – Pinkstertijd. Jezus' leven in de Kerk

Uitweiding over de Ark.

In de vorige aflevering van Emmanuel, nr. 33, eind nr. 2056 is gezegd dat wij een korte uitweiding zouden geven over de Verbondsark.

Deze uiteenzetting geschiedt naar aanleiding van deze woorden van de zienster: “De 2 kerubs zaten op een versiering boven op de Ark, en wel met hun aangezichten naar buiten.”

De eerste reden van bestaan van een Verbondsark bij de Israëlieten was, dat zij als een nog zinnelijk ingesteld volk, behoefte hadden aan een zichtbaar teken van Gods onzichtbare tegenwoordigheid in hun midden om hen te beschermen en uit hun noden te helpen. God voorzag hierin door hun de Ark van het Verbond te schenken. In de Ark werden de stenen tafelen bewaard, waarop God de Wet, de 10 geboden, had gegrift en op deze was het Verbond van God met zijn volk gegrondvest. Deze tegenwoordigheid van God onder zijn volk was veel méér dan een gevolg van zijn alomtegenwoordigheid: **Hij verbleef op de Ark als Helper, Beschermmer, Vader en Uitdeler van genaden.**

De Ark was een soort van koffer of korte kist, maar Hij verbleef niet in deze, zoals Christus in onze tabernakelen, maar Hij troonde op de Ark tussen 2 kerubsbeelden die zich in aanbiddende houding bevonden. Daarom wordt de Verbondsark ook genoemd: ‘de voetbank van God’ en er wordt van God gezegd dat Hij troont tussen de kerubs. Het denkbeeld van een Ark, kist of koffer, bestemd om heilige voorwerpen te bevatten en tot troon van de godheid te dienen, is ontleend aan de godsdienst der Egyptenaren in wier land de Israëlieten meer dan 400 jaren geleefd hebben. Nog tijdens hun verblijf in Egypte hadden de Israëlieten een soort Ark die zonder twijfel dezelfde rol vervulde als die der Egyptenaren: heilige voorwerpen te bevatten en een onderpand te zijn van Gods beschermende tegenwoordigheid in hun midden. Na hun Uittocht uit Egypte heeft God op de Sinai de vorm van de nieuwe Ark die zij moesten maken om de stenen tafelen te bevatten en om er zelf op te

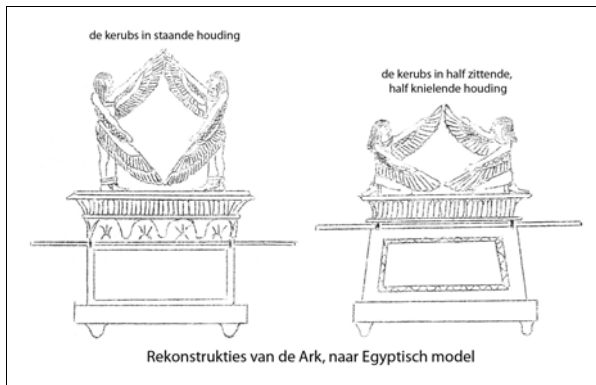
tronen, ook vele bijzonderheden ervan nauwkeurig beschreven (Ex. 25, 10-22 en 37, 1-9).

De koffer was bedekt of gesloten met wat men noemt het “verzoendeksel” met de betekenis: deksel om God gunstig te stemmen ter bedekking van de zonden. De Latijnse vertaling luidt immers: *propitiatorium*. Dit deksel was van goud.

Op elk van de 2 lange einden verhief zich het beeld van een kerub in gedreven goud, die de ruimte boven het deksel met hun horizontaal vooruitgestrekte vleugelen omgaven. In deze ruimte, als het ware door de 4 vleugelen omsloten, troonde de onzichtbare God. Uit deze ruimte gaf Hij zijn orakels, kondigde zijn wetten, voorschriften, verordeningen af, beantwoordde Hij de raadplegingen van Mozes, de ondergeschikte leiders en van het volk. (Num. 7, 89; Ex. 25, 22; 30, 36).

Op dit verzoendeksel gaf God soms zijn tegenwoordigheid te kennen door een lichtwolk die op het deksel verscheen en met haar glans het Allerheiligste vervulde, ook wel eens zo schitterend, dat de zondige mens het niet verdragen kon (cfr. I Kon. 8, 10-11; II Kron. 5, 13-14).

De vraag rijst in welke houding men zich de kerubijnen moet voorstellen? Deze houding zal zeker iets te maken gehad hebben met die van de figuren die men op de godskoffer der Egyptenaren voorgesteld ziet, duidelijk weergegeven op de tekening hieronder. Deze is ontleend aan een reconstructie van de Israëlitische Ark op grond van Egyptische afbeeldingen (zie D.B. de schetsen bij het woord Arche, k. 917-918).

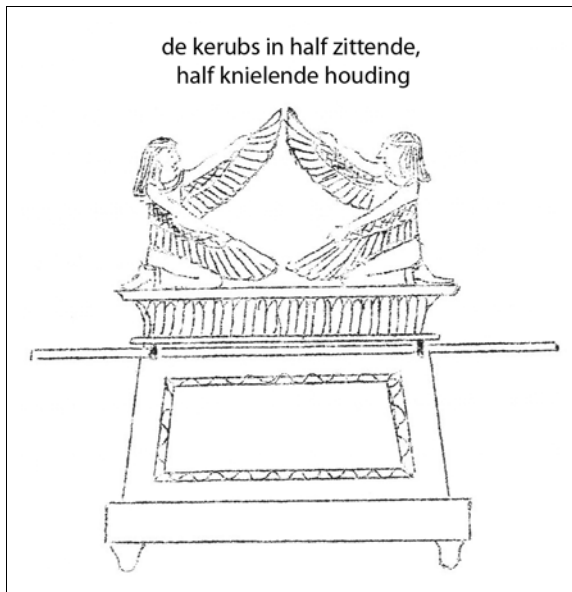

Deze voorstelling beantwoordt geheel aan de volgende beschrijving uit Exodus, 37, 1- 9. "Daarna maakte hij (d.i. Besalel) een verzoendeksel van zuiver goud, 2,5 el lang, en 1,5 el breed. Aan de beide uiteinden van het verzoendeksel maakte hij 2 gouden kerubs in drijfwerk (= gehamerd metaal).

Één kerub sloeg hij uit aan het ene einde en één kerub aan het ander einde. De kerubs spreidden hun vleugelen omhoog en overspanden met hun vleugels het verzoendeksel; ze stonden tegenover elkander terwijl hun aangezichten naar het verzoendeksel gericht waren."

In de tempel van Salomo stonden de kerubs in een andere houding, niet op de Ark, maar aan weerszijden ernaast, één aan elke kant en met het aangezicht naar het Heilige gekeerd.

Zij overschaduwden met 2 van hun vleugels de Ark en hun andere vleugel spreidden zij uit naar de wand van het Allerheiligste. De Ark op haar plaats stellend, schoof men deze onder de 2 binnenste vleugels.

- Terwijl de 2 kleine kerubs uit de tijd vóór Salomo God eerbiedig omringden en aanbadten, schenen
- de kerubs in Salomo's tempel de Ark eerder te willen verdedigen tegen aanranders van buiten. De 2 buitenste vleugels reikten tot de wanden, de 2 binnenste raakten elkander. (Zie I Kon. 6, 23, 28; 8, 6-11; II Kron. 3, 10-13; 5, 7-10).

De houding van de kerubs in de tempel van Zerobabel na de Babylonische gevangenschap is onbekend. Volgens de geleerden zou er zelfs geen Ark, dus ook geen kerubs meer geweest zijn. Volgens K. was er in het Allerheiligste een nagemaakte Ark.

En inderdaad, hoe verklaart men dan dat de hogepriester elk jaar op de verzoendag het Allerheiligste moest betreden om er rituele ceremoniën uit te voeren; onder meer moest hij met het bloed van de geslachte stier 7 maal het verzoendeksel bevochtigen en deze handeling met het bloed van een bok herhalen;

- de eerste besprenkeling geschiedde tot uitboeting en voldoening voor eigen zonden,
- de tweede voor die van het volk, of zou sedert de ballingschap dit gebruik, deze verplichting, dit wetsvoorschrift niet meer van tel geweest zijn.

Kort vóór de Babylonische gevangenschap kondigde de profeet Jeremias aan dat de Verbondsark weldra haar taak vervuld zou hebben en verdwijnen (Jer. 3, 16). De profeet zelf moest ervoor zorgen dat ze verdween. Op Gods bevel liet hij haar wegbrengen op de berg Nebo, vanwaar Mozes, alvorens te sterven het land van Belofte in geheel zijn uitgestrektheid aanschouwd had. Hij verborg er de Ark met nog andere voorwerpen in een grot. Deze werd dichtgemaakt en de ingang verborgen en onvindbaar gemaakt; de Ark zou niet meer teruggevonden worden, voorspelde de profeet, totdat God zijn volk weer zou verzamelen en het barmhartigheid bewijzen (cfr. II Makk. 2, 4-8).

Hierna spreekt de H. Schrift niet meer van de Ark en de exegeten besluiten hieruit dat er in de tempel van Zerobabel geen Ark meer geweest is. Over deze tempel weten wij feitelijk zoveel als niets, dus evenmin over een nagemaakte Ark die er zou in gestaan hebben. Dus ook nutteloos vragen te stellen in verband met de houding van de kerubs.

De mededeling van K. hierover is zeer duister, onzeker, misschien foutief. Ze luidt: “De kerubs waren niet op de Ark zelf geplaatst maar op een versiering op de Ark, en wel met de aangezichten naar buiten; hun vleugelen raakten elkander.”

Dat de kerubs niet op het deksel zelf, maar op een versiering zaten kan men aannemen, want in D.B. Arche, k. 81, 816-817, vindt men een afbeelding waarbij de kerubs op een lage zetel zitten. Hoe de woorden, ‘met hun aangezichten naar buiten’, verstaan moeten worden is minder duidelijk, ten ware men de veronderstelling zou maken dat de Ark overdwars stond en de engelen op de uiteinden gezeten waren en hun aangezicht naar het Heilige gekeerd hadden. Deze proeve van verklaring is misschien niet zo slecht, aangezien K. hen vergelijkt met de engelen van Jezus’ graf die elk op een uiteinde van de lijkbank gezeten waren. Wij ontkennen geenszins dat hier wel een fout kan ingeslopen zijn.

Deze uitweiding over de Ark is hier ook niet slecht geplaatst, omdat de Ark met de troon van God op het deksel een voorspel was van Gods verblijf onder ons in de Eucharistie.

Zoals God toen onder zijn volk verbleef op een heel bijzondere wijze om het te helpen, te beschermen, de gebeden te verhoren, zo verblijft de eucharistische Christus ook nu onder ons, niet op een Ark, maar in de tabernakelen. Deze tegenwoordigheid begon aanstonds na het laatste Avondmaal en ze hield nooit meer op.

Ze werd door K. reeds meermalen vermeld en zal het hierna nog dikwijls worden. Daarom is hier deze uitweiding niet overtollig. (Zie wat er reeds over gezegd is in fasc. 1, nr. 27, voetnoot 56).

Vooravond van Pinksteren.

2139.

(12 mei = 27 Ijjar; Sabbat). –

Ik zag hen heden allemaal op dezelfde wijze bijeen in het Cenakel. De deuren, wanden en zolderingluiken van de met groen versierde zaal stonden open; alleen de buitenste hofdeuren waren gesloten.

In de nacht (tussen vrijdag en zaterdag) zag ik de apostelen rondom tegen de wanden en in de zijzalen slapen. Overdag (zaterdag) zag ik hen in deze tijd ook aan tafel aanliggen in de zaal en kleine broden met wat honig eten. De leerlingen in de omlopende zijzalen zaten daarbij op de grond; het ging er eenvoudig toe, zonder veel keuken- en tafelgerei (*sie hatten keine grosse Anstalt*).

De zaterdagavond, toen nu allen weer op hun plaats voor het gebed gerangschikt stonden, zag ik Petrus 2 paasbroden, die om ze te breken, van groeven voorzien waren, van het tafeltje dat vóór hem stond, zegenend omhoog heffen, ze daarna op de strepen breken en de stukken onder de apostelen en de H. Maagd ronddelen. Ik zag de stukken, (de hosties) die zij ontvingen schitteren.

Nog op heden (zaterdag) zag ik ook verscheidene andere ceremoniën hij hen. De andere apostelen naderden tot Petrus en kusten hem de hand en dit deed ook de H. Maagd. Ook Petrus boog zich tot hen, doch ik weet niet of hij hun wederkerig de hand kuste. Hun godsvrucht groeide voortdurend zienderogen aan.

Terwijl de apostelen de broodstukken aten, werd ikzelf vervuld met een wonderbare godsvrucht en werd ik deelachtig aan het genot van de geestelijke spijs, en dit in zulk een mate dat ik het niet kan beschrijven. Een spijs als een schitterende stroom vloeide in mijn mond. Ik smaakte ze, doch ik wist niet waar vandaan ze kwam, want ik zag geen hand die ze mij toereikte.

Toch smaakte ik ze overzoet, en ik vreesde dat ik wellicht niet meer nuchter was om 's morgens de H. Communie te ontvangen. Ik had het gevoel dat ik hier niet meer in mijn kamer was, wat nochtans niet belette dat ik de klok duidelijk, slag op slag, 12 uur hoorde slaan. Ik telde de slagen één voor één.

2140.

Toen ik 's avonds bij de apostelen was en alles overschouwde, zag ik op de straten vele vreemdelingen heen en weer wandelen of in groepen bij elkander staan. Ik bemerkte een grote verscheidenheid van uitheemse klederdrachten en de mensen zelf waren uit de meest verscheiden volken (Hand. 2, 6), klein en groot gebouwd en zij spraken onverstaanbaar alle talen door elkaar. Hun manieren waren eveneens zo vreemd en wonderbaar, als men hen zich zag keren en wenden en allerlei gebaren tegen elkander zag maken. Het was als vertelden de enen tegen de anderen hoe en waar dit en dat geschied was.

Velen bewandelden ook de wegen, waarop de Heer in zijn lijden door zijn vijanden geleid was geworden, wat een hele omgang was. 's Avonds gingen zij een onderkomen zoeken onder de ruime afdaken en in de primitieve gelegenheidsherbergen, waar deze pinksterpelgrims hun nachtverblijf hadden. Ik zag ook hier en daar in de huizen verradersplannen beramen om de apostelen te dwarsbomen.

Maar vooral heerste hedennacht een grote drukte onder de leden van 's Heren Gemeente in het Cenakel. Hier, in de zaal van het Avondmaal (middenzaal) en in de zijgangen waren 120 man verzameld en ook de H. Maagd met al de H. Vrouwen (Hand. 1, 13-14). Zij schenen mij heden geruster. Vroeger hadden zij zichzelf dikwijls afgevraagd hoe de Trooster, de H. Geest over hen zou komen, wat dit toch wel zou zijn, wat Hij hun zou meebrengen of te betekenen hebben, maar heden hadden zij veel meer vertrouwen.

2141.

Ik bemerkte om middernacht een wonderbare, aangename innigheid, een geheimzinnige, weldadige beweging in gans de natuur, die zich aan alle aanwezigen meedeelde. Het scheen mij ook dat men door het geopende luik van het dak reeds een schemerige klaarte in de hemel kon zien. De apostelen waren zeer stil en ingetogen en hadden zich van hun standplaats in de zaal tegen de wanden teruggetrokken; zij stonden tegen de pilaren; tussen hen zagen de leerlingen door de open wanden uit de zijzalen binnen. Petrus stond vóór het voorhangsel, waarachter het H. Sacrament bewaard werd. De H. Maagd stond in de zaal vóór de deur van de voorzaal en in deze laatste bevonden zich de H. Vrouwen, van wie er bestendig 5 in het huis bleven.

Nu zij allen aldus stil, ingekeerd, vol vurig verlangen op hun plaats stonden, met de armen over de borst gekruist, met naar de grond neergeslagen ogen, verspreidde zich van hen uit, een gevoel van rust door het ganse huis. De leerlingen in de zijzalen zochten elk hun plaats op en welhaast was alles in het hele huis in de volkomenste rust gedompeld.

Pinkstermorgen. – Nederdaling van de H. Geest (Hand. 2, 1-4). – Stichting van de Kerk.

2142.

(Zondag, 13 mei). –

Tegen de morgen zag ik boven de Olijfberg, vanwaar onze Heer ten hemel gevaren was, een zilverwitte, watten, glanzende lichtwolk uit de hemel in dalende richting naar het huis van de apostelen op Sion neerkomen. In het begin zag ik ze in de verte als een ronde bol, die in zijn beweging van een zachte, warme windstroom vergezeld was. Nader komend werd die lichtwolk groter en gleed als een glansrijke nevelige massa over de stad. Boven Sion en het Cenakel trok ze zich hoe langer hoe dichter

samen, schitterde hoe langer hoe doorzichtiger, tot zij, als een dichte, blinkende zon stilstond en tenslotte met een toenemend windgedruis, als een laaghangende onweerswolk neerzonk.

Bij dit gedruis zag ik vele Joden, die de wolk zagen, op hun weg verschrikt naar de tempel lopen. Maar ik, terwijl dat suizen naderde en gedurig sterker werd, kreeg de kinderachtige angst dat het met een knal zou eindigen. Ik dacht keer op keer: “Waar zal je je toch verbergen, als de donderslag losbarst?” Het verschijnsel geleek op een opstekend onweer dat van de hemel neerkwam in plaats van zich van de aarde te verheffen, dat licht verspreidde in plaats van duisternis, dat niet met dondergerommel, doch suizend aangevlogen kwam, en men voelde dat suizende varen als een warme en zeer verkwikkende luchtstroom.

Als nu de lichtwolk heel laag boven het Cenakel hing en met het aangroeiende gedruis gedurig schitterender werd, zag ik ook het huis der apostelen en de omstreken altijd helderder worden, terwijl de apostelen, leerlingen en de H. Vrouwen in een steeds ingetogener, stiller en rustiger stemming kwamen.

O! ik zag alles zo helder! ik zag dwars door alles heen!

2143.

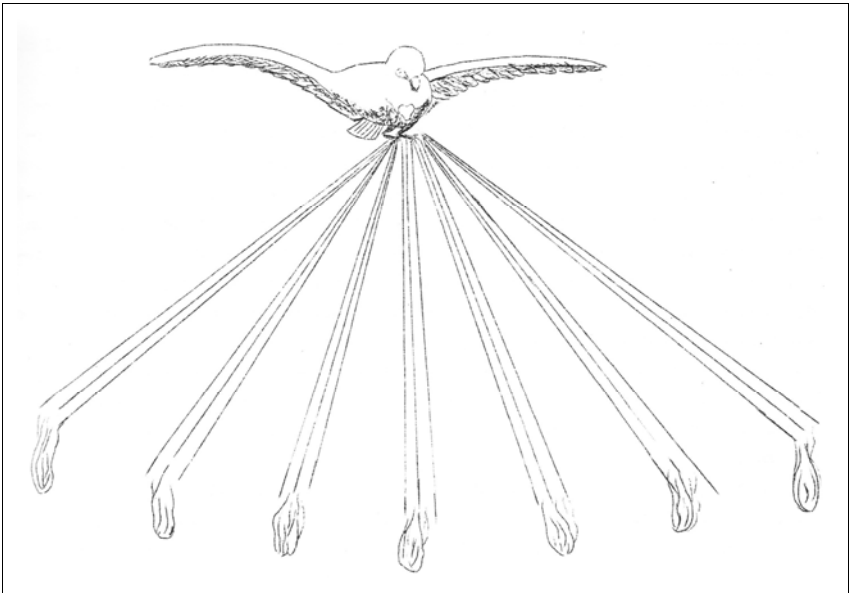
Nu zag ik vóór zonsopgang – het was omstreeks 3 uur – opeens uit de suizende wolk (zeven) witte lichtstromen (die de 7 gaven verbeeldden) neerstorten; ze kruisten elkaar zevenvoudig en onder dit kruispunt losten ze zich op in afzonderlijke stralen en druppelen van vuur, die op het huis en zijn omgeving neerstroomden. Het punt waar de 7 lichtstromen elkaar doorsneden, was met een kring van (zeven-) kleurige regenbooglicht omgeven; en *ik zag hoe zich in die kring als een schitterende, zwevende gedaante vormde* (hoe die gedaante zich geleidelijk duidelijker aflijnde).

Het scheen mij ook als had die gedaante uitgebreide vleugelen onder de schouders. Doch ik kan eigenlijk niet zeggen dat het vleugelen waren, want alles aan die gedaante scheen als een louter

uitstroming van licht. Op dit ogenblik was het hele huis met alle zalen door en door met licht overstroomd en doordrenkt. Ik zag de luchter met zijn 5 armen en lampen niet meer lichten.

Alle aanwezigen waren als buiten zichzelf, verrukt en verstijfd (in extase). Zij hieven als bewusteloos hun aangezichten smachtend en dorstig omhoog, en *ik zag in de mond van ieder aanwezige een lichtstroom vloeien, in de gedaante van kleine laaiende, vlam-vormige vuurtongen. Het was als ademen zij, als dronken zij het vuur dorstig in, en als flakkerde hun begeerte, als laaide iets uit hun mond deze vlammen dorstend tegemoet.*

Ook op de leerlingen in de zijzalen en op de aanwezige vrouwen in de voorzaal *goot zich die glanzende, heilige vuurwolk uit, en zo verminderde geleidelijk en verdween tenslotte die lichtwolk, gelijk een wolk van lichtregen die zich (na een zekere tijd) geheel uitgestort heeft.*

De lichtende vlammen daalden op ieder van hen neer, verschillend in kleuren en intensiteit.

2144.

Dit gedruis als van een onweer wekte vele mensen uit hun slaap. De Geest vervulde ook met ontroering vele aanhangers en leerlingen die in de omgeving woonden. Als die uitstorting voorbij was, was de gehele verzameling met een blijde kloekmoedigheid (= moed, durf, dapperheid, onversaagd) bezield. Allen waren bewogen, als dronken van vreugde en met vertrouwen vervuld. Zij schaarden zich rondom de H. Maagd die ik, hoewel ook zij zeer verkwikt was, toch niet zo uitbundig vol geestdrift zag, maar eerder zeer kalm en stil en, zoals altijd, in haar binnenste vol heilige zelfbeheersing.

De apostelen echter omarmden elkander en waren van een heilige vreugde, durf en vrijmoedigheid om te spreken doordrongen. Het was als riepen zij elkander toe: "Hoe waren wij? Wat is er van ons geworden?". Ook de H. Vrouwen omarmden elkander. Alle leerlingen in de gangen waren op dezelfde wijze ontroerd en geestdriftig. De apostelen liepen tot hen en waren als met een nieuw leven, met vreugde, vertrouwen vervuld en met een stoutmoedigheid, die vrees noch aarzelen kende.

Deze eerste ontboezeming van de ontvangen inwendige verlichting en versterking ging nu in een vurige dankzegging over. Zij plaatsten zich als naar gewoonte in de rangschikking voor het gebed. Zij loofden God en betuigden Hem met grote vurigheid hun diepgevoelde dank.

Middelerwijl verdween geleidelijk het buitengewone licht geheel.

Petrus hield tenslotte een redevoering voor de leerlingen en zond er verscheidene uit naar de kampeerplaatsen van de bestgezinde vreemdelingen, die voor het Pinksterfeest naar Jeruzalem gekomen waren.

Van bij het Cenakel naar de vijver Bethesda toe waren verscheidene afdaken of schuren, tenten en openbare herbergen, waar feestpelgrims overnachtten en hun lastdieren stalden. Velen lagen er nog te slapen, maar anderen, uit hun slaap gewekt, waren aan de genade van de H. Geest deelachtig geworden, want in de gehele natuur was een algemene beweging geweest. Vele goede mensen hadden een inwendige verkwikking ontvangen, maar de bozen voelden schrik, waren vol angst en nog meer verstokt dan vroeger.

De meeste pelgrims die in de wijk, waar de ontluikende Gemeente haar verblijf had, herbergden, kampeerden hier reeds sedert Pasen²⁵⁷, omdat de grote afstand van hun woonplaatsen de heen- en terugreis tussen Pasen en Pinksteren onmogelijk maakte. Dezen nu waren door alles wat zij gehoord en gezien hadden, beter op de hoogte van het leven der leerlingen en hun bijgevolg meer genegen dan vele anderen.

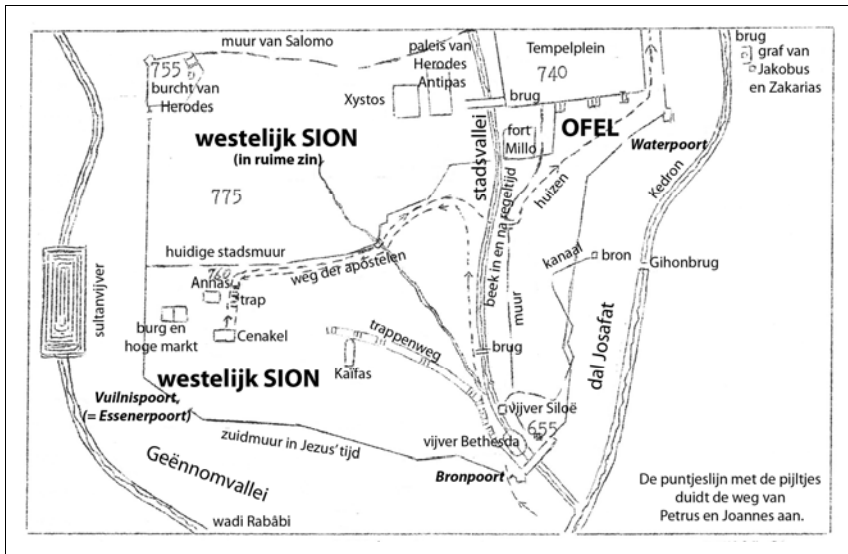
Toen nu dus de uitgezonden leerlingen op hen toetraden en hun vreugdig verkondigden dat zo juist de Belofte van de H. Geest in

²⁵⁷ Kampeerden hier reeds sedert Pasen. – Hoewel de Wet voorschreef driemaal in het jaar naar het Heiligdom van Jahweh te gaan (Ex. 34, 23-24; in de eerste eeuwen na de Uittocht uit Egypte was dit de tabernakel, daarna de tempel) voldeed men toch volgens een ruimer wetsverklaring door één bedevaart, vooral als de tempel eenmaal te Jeruzalem gebouwd was, omdat nu voor velen de afstand te enorm geworden was voor 3 bedevaarten in het jaar. Nochtans bleven vele vrome Joden getrouw aan het oorspronkelijk gebruik om de tempel op de 3 hoogfeesten te bezoeken.

Voor zulke Joden uit het buitenland had het geen zin tussen Pasen en Pinksteren naar hun huis terug te keren. In Hand. 2, 11 zien wij uit welke verre streken vele van die Joden gekomen waren: uit Partië, Medië, Elam, Mesopotamië, Kreta, enz.

Ook zijn de oosterlingen volstrekt geen gehaaste en tijdgierige mensen. Over oosterse pelgrimerende christenen schreef De Géramb in 1832 uit Jeruzalem: "Vele pelgrims brengen de vasten te Jeruzalem door en zullen eerst na de paasfeesten huiswaarts keren."

vervulling was gegaan, herinnerden zij zich hun eigen ontroering, waarvan zij nu de oorzaak vernamen en begrepen.

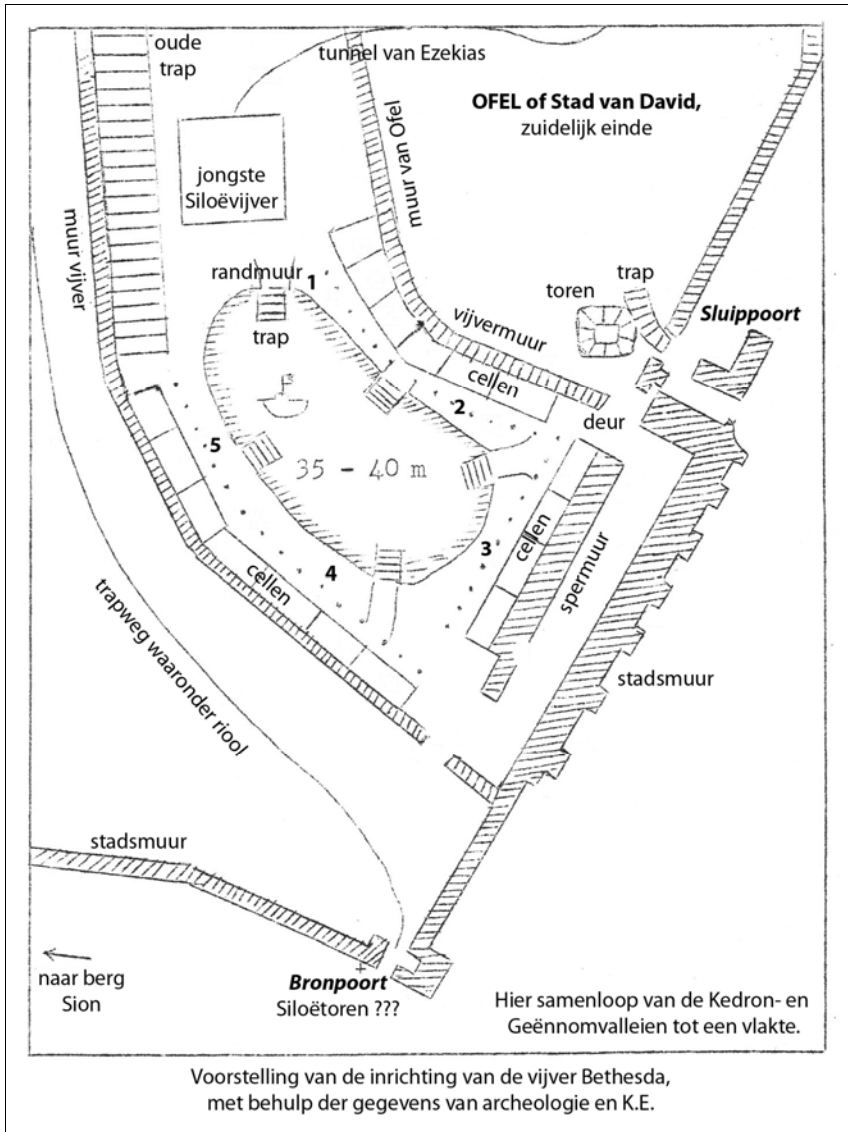
Op uitnodiging van de leerlingen begaven zij zich allen naar de nabije vijver Bethesda²⁵⁸.

²⁵⁸ De vijver Bethesda. – Wij hebben reeds een uitvoerige beschrijving van deze vijver gegeven in fasc. 22, nr. 1048, voetnoot 557.

Gedeeltelijk geeft bovenstaande tekening de bijzonderheden uit Jezus' tijd nauwkeurig weer.

Hoe het gesticht Bethesda eruit gezien kan hebben of hoe wij het ons kunnen voorstellen, is iets van ons. In elk geval beantwoordt de loop van de muren en de ligging van de 2 vijvers, de trappen, het kanaal van Ezekias, enz. aan de werkelijkheid van toen. Wij zullen af en toe ook nog een nota plaatsen als commentaar.

Ook K. geeft even verder zelf een beschrijving van de vijver.

2146.

In het huis van het avondmaal legde Petrus ondertussen de handen op aan 5 apostelen, die aan de vijver Bethesda moesten helpen onderrichten en dopen. Naar ik meen, waren het Jakobus de Mindere, Bartolomeüs, Mattias, Tomas en Judas Tadeüs. Ik zag gedurende deze wijding, dat de laatste een visioen had; het was als zag ik hem het lichaam van de Heer met zijn armen vóór de borst omvatten.

Eer zij zich hierop voor de wijding van het water en voor de doop naar de vijver Bethesda met het nodige gerief voor de wijding begaven, zag ik hen geknield de zegen van de H. Maagd ontvangen. Vóór Jezus' Hemelvaart ontvingen zij die zegen al (gebogen) staande.

Ik zag dit zegenen in de volgende dagen telkens als de apostelen weggingen en terugkeerden.

De H. Maagd had bij die zegeningen en in het algemeen telkens als zij in haar waardigheid onder de apostelen verscheen, een grote witte mantel om, een geelachtige sluier vóór het aangezicht, en op het hoofd een hemelsblauwe, smalle baan, die aan beide zijden bijna tot op de grond neerhing. Deze was van voren een weinig omgeslagen en (op die omgeslagen rand) met borduurwerk versierd en op het hoofd met een wit fijn zijden kroontje vastgehecht.

Ontluiting van de Kerk. – Doop van velen aan de vijver Bethesda (Hand. 2).

2147.

(Pinksterzondag, nog 13 mei). –

Aan de vijver Bethesda stroomden nu vele mensen toe; ze kwamen uit de omliggende herbergen en uit het oude gebouw (de burg van David) niet ver van het Cenakel; ze waren door de

uitgezonden leerlingen hierheen ontboden. Onder de toegestroomde menigte heerste een grote drukte, veel leven en bewegen; de leerlingen verhaalden en verklaarden hun met veel enthousiasme wat geschied was (Hand. 2, 15-36).

Voor het feest van heden, waarop door Jezus de eerste doopplechtigheid vastgesteld was, waren vele voorbereidselen gemaakt in de synagoge nabij de vijver (± 200 m ten noordoosten van de Bethesdaviijver). Deze synagoge hadden de leerlingen onlangs in bezit genomen. Ook aan de vijver zelf waren aanstalten (= voorbereidselen, voorbereidende maatregelen voor een handeling) getroffen.

Zo zag ik hen de muren van de synagoge met tapijten behangen; men had er kasten in aangebracht en er door schutsels afdelingen in gemaakt. In het midden van het huis stond een soort altaar. Van aan de vijver tot bij de ingang van de synagoge had men een overdekte gang ingericht.

2148.

De apostelen begaven zich nu uit het Cenakel naar de synagoge aan de vijver Bethesda. In hun lange witte feestklederen gingen zij op een plechtige wijze twee en twee als in processie met alle benodigdheden voor het wijden van het water en het toedienen van de doop. De H. Maagd en andere H. Vrouwen en leerlingen volgden hen en maakten daar voorbereidselen tot het uitdelen van doopklederen. De apostelen hadden een lederen zak met gewijd water en een wijwaterbos of -kwast bij zich, maar die toch geen borstel of kwispel was²⁵⁹.

Jezus had hen na de laatste maaltijd vóór de Hemelvaart nopens het waterwijden en de doop nogmaals onderricht. Zij werden nu door de hier

²⁵⁹ Om water of om bij de offers en reinigingen bloed te sprenkelen, gebruikten de Joden geen kwast of borstel, zoals wij bij het sprenkelen van wijwater, maar een bundeltje hysop: "Besproei mij met hysop en ik zal gereinigd worden." (Ps. 51, 9).

vergaderde menigte vreugdig en geestdriftig ontvangen. Dit waren vele vreemde Joden, die zich sedert Pasen hier verzameld hadden en door alles, wat zij gehoord en gezien hadden, de Gemeente reeds genegen geworden waren.

2149.

De wijk rond de vijver was een gewone kampeerplaats voor dit soort van mensen of vreemdelingen; het oponthoud en de vestiging van de leerlingen in deze wijk bracht hen om zo te zeggen, in rechtstreekse aanraking met de genade, zodat de vergelijking zich opdringt tussen het Meer van Galilea en de vijver Bethesda.

- Wat deze vijver door de doop die men hier toediende, was voor de vreemdelingen,
- dit was het Meer van Galilea geweest, door de prediking van Jezus op zijn oevers en de omliggende bergen voor de doorreizende karavanen die daar stilhielden en naar Jezus gingen luisteren.

Niettemin waren ook nog vele boosgezinden onder hen (Hand. 2, 13) en vele andere nieuwsgierigen die uit de stad erbij gelokt waren, vormden met die afwijzers der genade één blok.

De 5 apostelen aan wie Petrus de handen had opgelegd, verdeelden zich nu naar de 5 ingangen van de vijver (zie de tekening) en richtten daar met grote geestdrift het woord tot de verzamelde menigte.

Petrus besteeg een leerstoel, die voor hem opgericht was in de derde omkring van de vijver, te rekenen van de verste²⁶⁰; dit terras

²⁶⁰ Derde omkring, te rekenen van de verste. – Dit is altijd dezelfde, van welke kant men ook rekt.

De zienster bedoelt wellicht te zeggen: zijn leerstoel stond vooraan in de 3^e omkring, als men met de verste omkring begon te rekenen; achteraan indien men van voren begon te rekenen.

was immers het breedste. Alle terrassen rondom de vijver waren met toehoorders vervuld.

2150.

Terwijl de apostelen nu het woord tot hen richtten, werd de menigte zeer aangegrepen en ontsteld, want allen hoorden hen in hun eigen taal spreken (Hand. 2, 7-12). Bij deze verbaasdheid van het volk geschiedde het dat Petrus zijn stem verhief, zoals het in de handelingen der apostelen geschreven staat (Hand. 2, 14-40).

Daar zich nu velen voor de doop aanboden, wijdde Petrus met Joannes en Jakobus de Mindere op plechtige wijze het water (van de vijver). Petrus sproeide het wijwater dat zij uit het Cenakel in een lederen zak meegebracht hadden (zie nr. 2148) met de kwast in fijne stralen ver over de vijver. Het volk dat alle omkringen of terrassen vulde en in groepen gerangschikt werd, naderde groepsgewijze om de beurt tot de leerstoel van Petrus, schaarde zich er omheen en beluisterde zijn woord.

De overige apostelen spraken, zoals reeds gezegd, bij de ingangen.

2151.

De H. Maagd en de andere vrouwen waren in de synagoge nabij de vijver bezig met het uitdelen van de witte klederen aan de dopelingen. De mouwen van die klederen waren boven de handen met zwarte linten (om de arm) gebonden; na de doop werden ze losgemaakt en op een hoop gestapeld.

Zelfde manier van spreken in Ex. 27, 4-8: "Een rooster moet in het brandofferaltaar aangebracht worden in het midden van zijn hoogte, te beginnen van onder."

De 5 omkringen van de vijver zijn te verstaan als de 5 segmenten van een cirkel, niet als 5 omlopende stroken. In dit geval zou het geen zin hebben dat er in ieder kring een spreker optreedt.

De 5 apostelen, aan wie Petrus de handen opgelegd had, stonden te dopen bij de 5 ingangen van de vijver.

De dopelingen steunden op een leuning; het water werd met een bekken geschept en hieruit met de hand driemaal op hun hoofd gestort, waarna het door de goten terug in de vijver liep. Dit bekken bevatte water genoeg om twintig mensen te dopen en dan werd het weerom gevuld. Twee gedoopten haalden telkens 2 doopkandidaten in hun plaats en legden hun als peters de handen op. De eerstgedoopten waren meestendeels leerlingen en aanhangers die nog maar de doop van Joannes ontvangen hadden.

2152.

Nu werden ook de H. Vrouwen gedoopt. Ik meen dat het getal van degenen, die heden tot de gemeenschap toetraden, wel 3.000 kon belopen (Hand. 2, 41). Het dopen met de voorbereidende onderrichtingen duurde de gehele dag.

's Avonds keerden zij naar het Cenakel terug en namen een maaltijd. Nu werd hier veel gezegend brood uitgedeeld en daarna nog het avondgebed gedaan. Ik zag heden elke Jood in een korfje 2 kleine broden van het graan van dit jaar in de tempel opofferen (Lev. 23, 15-18). Die broden werden in hoge hopen gestapeld en daarna aan de armen uitgedeeld. Ik zag ook eens dat de hogepriester een bos koornaren, zo dik als riet, gelijk van Turkse tarwe, in de hand had (Lev. 23, 10-11; Ex. 34, 22; Num. 28, 26). Zij offerden ook iets als wortelen en vruchten, die ik niet kende.

Vele mensen onder de afdaken hadden ezels bij zich, die met zulke vruchten en kruiden beladen waren; het volk ging er bij hen kopen; het brood hadden zijzelf gebakken. De apostelen offerden slechts de 2 broden en Petrus offerde die voor hen allen²⁶¹.

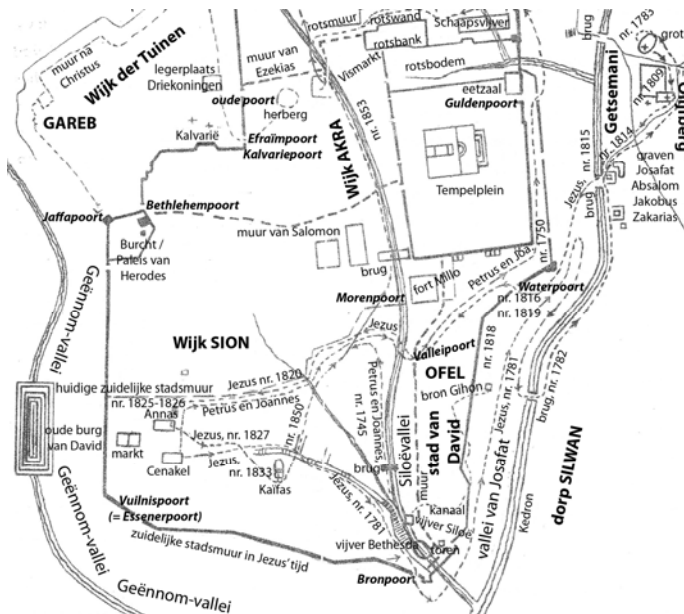
²⁶¹ Wat hier allemaal als offer in de tempel genoemd wordt, schijnt te wijzen op het Pinksterfeest. Daar dit feest noodzakelijk valt op 6 Siwan van de Joodse kalender, die samen valt met 20 mei, zie nr. 2170, brengt dit een moeilijkheid mee, waarvoor wij een oplossing hebben trachten te vinden in fasc. 33, nr. 2114.

Beschrijving van de vijver Bethesda.

2153.

De vijver Bethesda die door zijn ligging op de zuidwesthoek van de Tempelberg ziet, gelijk de Kalvarieberg op de noordwesthoek, was reeds sedert lang verwaarloosd en in verval. Hij was, zoals menig heiligdom en vele heilige oude gebruiken van de Kerk in onze tijd, bijna in onbruik geraakt en slechts nog bezocht door armen met een eenvoudig geloof, zoals in onze tijd alleen nog door zulke mensen het wijwater gebruikt, de kruisweg beoefend en sommige genadebeelden vereerd en bezocht worden. Hij is niet, zoals menigeen denkt, (dit dachten velen in K.'s tijd), te vereenzelvigen met de Schaapsvijver²⁶², die ten noorden van de

²⁶² Hij is niet de Schaapsvijver. – d.i. de grote waterbak, die aan de noordkant van het Tempelplein gelegen was, in de hoek die door dit plein en de oostelijke muur van de stad gevormd was. Aan zijn noordkant strekte zich de vee- of schaapsmarkt uit en bij zijn noordoosthoek verhief zich de Schaapspoort.

tempel bij de Schaapspoort en de veemarkt ligt en met stenen gemetseld is.

De vijver Bethesda is niet gemetseld en heeft een zandbodem en hierop verscheidene bronnen²⁶³.

Het bloed van de offerdieren vloeit uit de tempel erlangs (foutief staat er oorspronkelijk: erin). Het loopt door goten onder het

De oude pelgrims wezen in die richting foutievelijk de Bethesda-vijver aan. Daar de vijver die zij op het oog hadden, begraven en verloren was tot aan zijn terugvinding in 1875, meenden velen dat de oude pelgrims de vijver bij de Schaapspoort bedoeld hadden.

Dit was nog het geval ten tijde van K.E. Daarom verzekerde K. dat de Bethesda-vijver niet met de Schaapsvijver te vereenzelvigen was.

Uit dit en andere gevallen blijkt dat zij soms de mening van geleerden kende over dit of dat onderwerp.

²⁶³ Bethesda-vijver is niet gemetseld, zoals de Schaapsvijver. – Het metselwerk van de Schaapsvijver vermeldde zij reeds in fasc. 30, nr. 1857 en hierover is een bemerking geplaatst in hetzelfde fasc. na nr. 1858.

Over deze vijver van 110 m lang bij 40 m breed en 25 m diep, staat er aldaar: "Hij heeft geen rotswanden, maar bestaat uit stenen van zwaar kaliber. De massale stenen van de zuidelijke muur zijn verborgen achter een latere muur van klein metselwerk, doch op de plaatsen waar dit verbrokkeld is, komen die steenblokken aan het licht."

De Bethesda-vijver integendeel heeft een zandgrond, wat niet belet dat er onder de dikke laag zandgrond rotsbodem is en dat hij een gemetselde rand had.

Hoe uit te leggen is dat op de zandbodem verscheidene bronnen waren, dit wordt een moeilijke zaak. Als het gezegde juist is, moet men wellicht veronderstellen dat het water uit de bron Gihon die door het ondergronds kanaal van Ezekias de vijver bereikte, bij het uiteinde van het kanaal in meerdere buizen opgevangen werd en in de vijver uit de grond scheen op te borrelen.

De bron Gihon springt op met tussenpozen een paar keren per dag en dit opspringen verwekt een beweging van het water in de kleine en grote vijver Siloach (de laatste = Bethesda).

De beweging van het water door een engel, waarvan Joannes 5, 4 spreekt, schijnt een miraculeus karakter gehad te hebben en moet dus wel iets anders geweest zijn dan de natuurlijke beroering van het water, die een gevolg was van het opspringen van de bron Gihon.

brandofferaltair en verder door leidingen afwaarts in de richting van de vijver, (dan langs de vijver) en mondt uit in het dal (ten zuiden van de vijver en van het steile zuideinde van de heuvel Ofel; zie nr. 2154, voetnoot 265).

Jezus heeft daar (bij de vijver) verscheidene malen geheeld en geleerd. Door zijn wonder aan de lamme van de vijver, is deze weer meer in achtning gekomen, maar des te hatelijker geworden in de ogen van de Farizeeën.

2154.

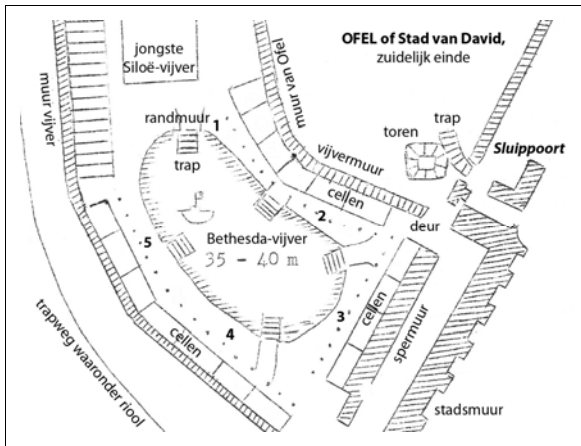
Gedurende de afwezigheid van Jezus na de opwekking van Lazarus, hebben de leerlingen en aanhangers zich veel in die omgeving opgehouden, want daar zijn vele sluiphoecken, wallen, muren, en aan de ene zijde onder de Siloëvallei (of vijver) groeien (op een lager niveau) in het dal jeneverboompjes²⁶⁴.

Na de kruisiging en verrijzenis, als de Joden de wegen, paden, schuil- en verblijfplaatsen van Jezus' volgelingen verwoestten en hen door afsluiting, versperring van wegen en toegangen binnen hun wijk zochten te houden en van de andere Joden af te zonderen, metselden zij de poort dicht waardoor Jezus op de Palmendag was binnengekomen. Zij versperden de weg van de berg Sion naar de tempel, en sloten met hekken, slagbomen en grachten de weg af naar de Kalvarieberg en verwoestten ook veel aan de vijver Bethesda, waar zich gedurende de kruisiging en ook vroeger altijd leerlingen en gelovigen verborgen hadden gehouden.

²⁶⁴ In het dal onder de Bethesda-vijver. – Tussen de zuidelijke vijvermuur en de dikke stadsmuur heeft de rotsbodem voor een afstand van 10 m een verval van 5 m. Beneden aan de voet van de dikke stadsmuur is het dal gevormd door de samenloop van de Kedron- en de Geënnom-vallei; het dal deint uit tot een vlakte, die, waar ze begint, ook 5 m dieper ligt dan de steile zuidpunt van de heuvel Ofel, die hier een loodrechte rotswand heeft.

Om die diepe ligging van het dal onder de vijver uit te drukken, gebruikt Guide bleu, blz. 363, bijna dezelfde uitdrukking als K.E. "*Au dessous, dans la vallée*" = "beneden, onder de oude Siloëvijver, in het dal".

De vijver Bethesda is eirond²⁶⁵.

²⁶⁵ De vijver is eirond. – Nu is de vijver, dit historisch monument, geheel verdwenen en in een moestuin veranderd, gelijk de Arabieren ook het terrein van de Schaapsvijver in een speelplaats veranderd hebben.

Uit de tijd dat de omtrek van de vijver nog zichtbaar was, dateert de hier geplaatste schets, ontleend aan D.B. Siloë, k. 1728, die het noordelijk gedeelte van de grote vijver voorstelt. Wij zien erop hoe K.E. hem de eironde vorm kon toekennen.

“Hij had een stenen rand”, zegt de zienster.

Een stuk muur aan de noordkant is daarvan nog overgebleven.

Vijf trappen leidden van de rand naar het water. Een daarvan bevindt zich nog ter plaats of bevond er zich nog vóór een aantal jaren.

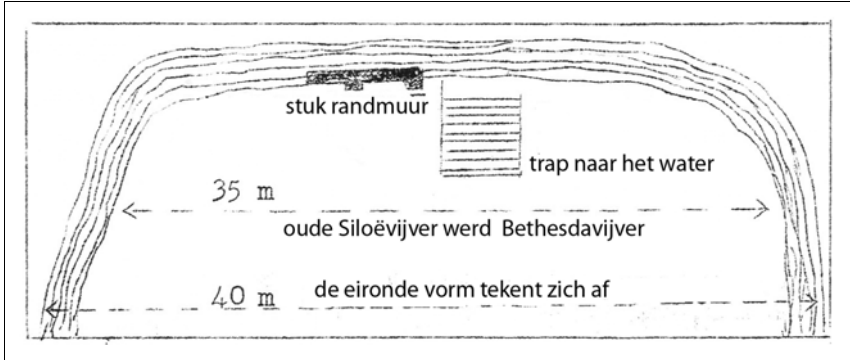
In D.B. staat er de legenda bij: *degrés descendant au vieil étang.*

Op enige afstand was de vijver omgeven door muren die gedeeltelijk stadsmuren waren, gedeeltelijk muren met opzet voor de vijver gebouwd. Tegen de omringende muren waren de ziekencellen aangebouwd, volgens het oosters gebruik, dat gaarne cellen en huisjes tegen muren en gebouwen laat aanleunen. Vóór deze cellen liep een gang met zuilen naar de kant van de vijver. Uit de gang had men uitzicht op de vijver, waarnaar de bodem zacht afdaalde.

Ten oosten van de vijver had de heuvel een korte en steile helling, maar een zachter en langer helling had de heuvel Sion ten westen. De schets op de vorige blz. steunt dus niet alleen op beschrijvingen van K.E. maar ook op de archeologie en plaatselijke gegevens.

K. zegt verder:

De 5 omgangen of omkringen op 5 neerhellende terrassen omgeven de vijver als een amfitheater en zijn doorsneden van 5 wegen, die nederdalen en (aan hun einde bij de vijver) met enige trappen neervallen.

De achterwanden en terrassen bevatten overwelfde kleine kamers, waarin komvormig uitgediepte stenen banken tot bedden voor de zieken aangebracht zijn. De voorste rand van deze terrassen naar de vijver toe heeft geen leuningen. Men kan van alle kanten op de vijver neerzien of het water in beweging komt.

2155.

De grond van de vijver is een wit blinkend zand. Drie bronnen borrelen uit de grond op en drijven het zand in het midden tezamen. Dikwijls ook springen deze bronnen tot boven de waterspiegel. De inrichting van de vijver met alle bouwwerken beslaat een aanzienlijke oppervlakte. Als men tot de vijver nadert, stijgt men eerst even omhoog en dan daalt men naar de kom van de vijver af. De eironde vijverinrichting vult de diepte tussen Sion en het overige van de stad ten zuidwesten van de tempel.

De vijver (met de gebouwen) strekt zich uit in de lengte van het dal, waarvan de oostelijke helling de steilste is (zoals reeds gezegd). Meer westelijk, achter de vijver, is het dal minder diep

en met bruggen verbonden. Een of meer liggen erover, o.m. één in de buurt van de vijver. De uiterste omvang of ringmuur van de vijvergebouwen vormt een omwalling en telt slechts 3 in- of uitgangen, maar in de binnenruimte zijn de terrassen door 5 toegangen (of paden) die naar de vijver leiden, doorsneden.

Ook de noordzijde van deze plaats (versta noordoostzijde) is steil en begroeid (met struikgewas) en aan de noordoostkant is een ingang, die naar de tempel heenleidt, maar deze ingang van het gesticht is vervallen, in onbruik geraakt en gesloten.

(Misschien is dit de verwijderde ongebruikte ingang, waardoor Jezus het gesticht binnentrad, toen Hij de 38-jarige zieke kwam genezen, fasc. 22, nr. 1048).

2156.

De vijver Bethesda is reeds lang buiten gebruik en de gehele omgeving is verlaten (door geen rasechte Joden meer bewoond). De uiterste ringmuren of wallen zijn op meerdere plaatsen vervallen en ook de terrassen zijn grotendeels in een slechte toestand. De spuitpomp is tot nog toe evenmin in gebruik, maar aanstonds na Pinksteren zag ik ze hersteld en bij de doop gebruikt worden. De synagoge hier wordt eveneens slechts op de feestdagen door de vreemdelingen bezocht, zoals ook slechts met Pasen en vooral in de Pinkstertijd zich talrijke vreemdelingen aan de vijver plegen op te houden.

Nadat de apostelen en leerlingen het Cenakel en deze synagoge bij de vijver Bethesda in bezit hadden genomen, werd alles daar een weinig hersteld en in orde gebracht. Ik zag heden, reeds zeer vroeg, dat men de muurbressen en instortingen stopte en dekte met tentdoek en met tapijten, die aan palen uitgespannen werden en dat men ook de weg naar de synagoge met tentdoek overspande (cfr. fasc. 26, nr. 1392, voetnoot 759).

Ten westen van de vijver, hoger, op Sion, staat het voormalige huis van de helden van David (het Cenakel). Men ziet uit die wijk of richting vlak op de zuidwesthoek van de tempel²⁶⁶.

Ook kleine paden voeren naar de stad, zodat men niet noodzakelijk door de stadspoort moet. Jezus maakte dikwijls gebruik van die paden.

Pinkstermaandag.

2157.

(Maandag, 14 mei). –

Heden vroeg zag ik Petrus iets aan de plaats van het H. Sacrament in orde brengen. Eerst veronderstelde ik dat men het aan de voet van de berg in de nieuwe kerk bij de vijver Bethesda wilde brengen, doch er werd alleen iets gewijzigd aan de manier om het te bewaren.

Zij namen de kelk met het H. Sacrament uit de bewaardoos (kap, lederen omslag, stolp) of het tabernakel en plaatsten kelk en sacrament in een fijn, wit en doorzichtig kastje dat er als een vogelkooi van visbeen uitzag, waarover een doorzichtig manteltje of velum (= rooms-katholiek in stof en kleur met het misgewaad overeenstemmend kelkkleedje) gehangen werd. Dit kastje of toerusting had van boven een ring om het op te nemen en het geheel had de vorm van een klok.

²⁶⁶ Op de zuidwesthoek van de tempel. – “Uit een onderzaal van het Cenakel heeft men een schoon uitzicht op de Klaagmuur ... (bij de zuidwesthoek).

Van het dakterras boven het zogenaamde graf van David in het Cenakel, en van de Benediktijnse toren overziet men de gehele oude stad.” (Gide bleu, 331, a, b, c).

Hetzelfde blijkt op een foto, genomen vanaf het hoogste van Sion, in ‘Le Christ’, Blou en Gay, blz. 72.

De voormalige doos of kap legden zij vol kleine gewijde broden en plaatsten ze vóór het H. Sacrament. Zij gaven de gelovigen ook zulke gezegende broden mee naar huis.

Heden gingen zij weer naar de vijver Bethesda en de naburige kerk of synagoge, nadat velen, onder wie ook de H. Vrouwen, in het Cenakel gezegende broden ontvangen hadden.

Eer de apostelen en leerlingen vertrokken en de berg afdaalden, ontvingen zij weerom de zegen van de H. Maagd.

Heden in de vroege morgen waren de Metten plechtiger dan naar gewoonte. (Metten = rooms-katholiek eerste gedeelte van het dagelijks breviergebed; morgengezangen in de kloosters; een van de canonieke uren: eerste gedeelte van het dagelijks breviergebed, hoofdzakelijk bestaand uit psalmen en lessen. Het woord 'metten' komt van het Latijnse woord 'matutinum', dat 'ochtend' betekent, maar de metten worden meestal 's nachts of in de zeer vroege ochtend gebeden)

Gedurende het grootste gedeelte van de dag predikten en doopten zij aan de vijver.

Pinksterendinsdag. – Beschrijving van de Bethesda-kerk.

2158.

(Dinsdag, 15 mei = 1 Siwan; Nieuwe Maan). –

Deze morgen gingen de apostelen weer naar de nieuwe kerk bij de vijver Bethesda. Men doopte niet, maar werkte gedurig aan de inrichting van het binnenste der kerk. Rondom de kerk en in de ingang en rondom de vijver waren zeer vele mensen van de nieuwe Gemeente verzameld; zij droegen dringende gebeden voor het welslagen van het werk aan God op. Ik zag hen dikwijls in hun vurig gebed (volgens oosterse gewoonte) met het aangezicht ter aarde liggen.

Ik zag Petrus, Joannes en Andreas beurtelings op 3 verschillende plaatsen prediken, maar Jakobus de Mindere deed dit op de kansel van Petrus op het derde terras (de middelste van de 5 omkringen rond de vijver). De overige apostelen en vele leerlingen, door andere mensen bijgestaan, arbeidden aan het binnenste der kerk. Ik heb deze kerk en de ligging van de vijver opnieuw nauwkeurig bezichtigd en aan mijn vroegere beschrijving heb ik niets essentieels te wijzigen. Van de vijver Bethesda ziet men op de zuidwesthoek van de tempel²⁶⁷.

De vijver is in een diepte gebouwd, op de bodem van een dal, dat de tempel van de berg Sion scheidt (nl. in een meer noordelijk gedeelte; het dal komt van de Damaskuspoort, loopt voorbij de tempel en hier scheidt het deze van westelijk Sion). Meer zuidelijk dan de tempel gekomen (versta ± 650 m ten zuiden van de tempel) mondt dit dal met een steile val uit in het dal van Josafat dat ten oosten van hier voorbijloopt.

(Zoals reeds gezegd is hier een steile, bijna loodrechte daling van de rotsbodem. Het dal mondt uit in een soort vlakke die ontstaat door de samenloop van de Kedron- of Josafatvallei en de Geënnom-vallei).

2159.

Het bouwwerk van de vijver schijnt dit dal dat ten westen van de tempel loopt, (in zijn loop naar het zuiden) afgesloten te hebben, want aan de ene zijde van de vijver (oostzijde) kon men er niet rondgaan (de heuvel was daar steil), evenmin aan de andere zijde. Wel lag daar (ten westen) nog een vrij brede weg maar de muren waren gedeeltelijk verbrokkeld, de weg was vol gras en riet en het dal liep daar neerwaarts (in een ander dal, nl. het Geënnom-dal) dat hoe dieper hoe groener was (hoe dichter met gras en struikgewas begroeid). Men zag er ook talrijke jeneverbomen en men vond er ook vele beenderen.

²⁶⁷ Van de vijver ziet men op de zuidwesthoek van de tempel. – “Van de vijver Siloë omvat men met één blik de gehele heuvel Ofel.”, zegt Janssens in ‘Au pays du Messie’, blz. 261, dus ook de erachter hoger oprijzende tempelgebouwen.

(Op deze plaats had men vroeger kinderen aan de afgod Moloch geofferd en de vuilnis van de stad werd in de Geënnom-vallei uitgestort en verbrand).

Ook mondden hier de onreinheden van de tempel uit, (zoals we reeds weten uit K.'s woorden en ons commentaar).

De berg Sion bestaat uit 3 heuvelen²⁶⁸. Op de hoogste en het meest naar het westen gelegen heuvel staat de oude burg van David, die nu tot een soort herberg voor karavanen dient.

Aan de oostzijde van dit hoogste punt van Sion staat het huis van de helden van David, het tegenwoordige huis van het Avondmaal. Van het binnenhof van dit huis daalt een weg oostwaarts af om de hoogte van Sion naar de vijver die het (zuideinde van het) dal vult, dat tussen de tempel en Sion loopt.

2160.

Het deel van Sion tussen het Cenakel en de vijver Bethesda, deze inbegrepen, tot aan het dal van Josafat beneden (d.i. tot onder de uitmonding van het vijverdalen) is verwilderd en vol woeste, ledige plaatsen, verwaarloosde tuinen, instortende gebouwen, waarin arme mensen zich in een hutje ingenesteld hebben.

Deze wijk die de Joden vermijden, en, na de dood van Christus, door de versperring van meerdere toegangswegen, van het overige der stad afgesloten hebben, is nu het middenpunt, de zetelplaats

²⁶⁸ De berg Sion bestaat uit 3 heuvelen. – Dit schijnt te moeten verstaan worden als volgt:

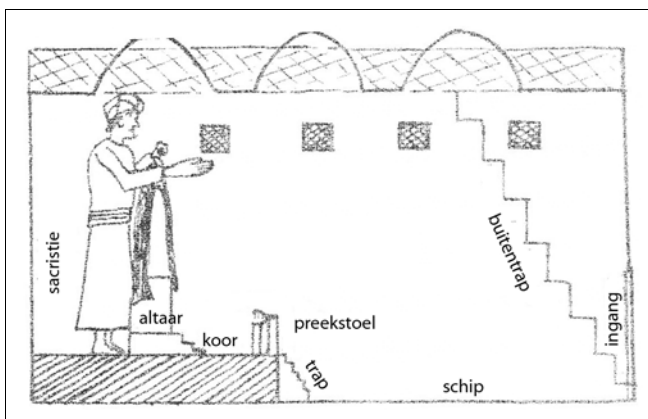
- a) de hoogte waar het Cenakel en de burg van David staan; niveau 768 m en 772 m.
- b) De hoogte waar het huidige Armenische klooster oprijst (775 m), ten noorden van de voorgaande hoogte en ervan gescheiden door de diepte waar de tegenwoordige zuidelijke stadsmuur loopt.
- c) De hoogte ten oosten van het Armenische klooster en ervan gescheiden door een lange kleine vallei, waardoor van noord naar zuid een grote stadsweg loopt. De hoogte 'c' is geen andere dan de Bijbelse berg Akra waar de Syrische burcht stond (niveau 755 m). Zie vooral grote kaart 3.

en het toneel van de bedrijvigheid der christelijke Gemeente geworden.

In deze wijk staat ook een oud gebouw met een groot voorhof, waar dikwijls lange karavanen met hun lastdieren een onderkomen zoeken. Het overig gedeelte van Sion is dicht bevolkt (nl. het hoogste van de heuvel en het meer noordelijk gedeelte waar nu de Armenische Sint-Jakobuskerk staat.) De ommuurde hof van het Cenakel ligt aan één zijde niet vrij, want tegen de ringmuur is een straat van huizen aangebouwd.

De nieuwe kerk bij de vijver Bethesda echter ligt veel vrijer en eenzamer (nl. eer de nieuwe christenen en dopelingen hier bijeenkwamen).

Deze kerk vormt een lange rechthoek en is beneden (nl. in het schip van de kerk) aan 3 kanten voorzien van stenen trappen of banken voor de toehoorders. Aan de ene van de smalle zijden (nl. de vierde of koorzijde) is een verheven plaats (het hoger gelegen priesterkoor) waarop de leerstoel staat. De vensters zijn hoog, boven in de muren. Een buitentrapp tegen de muur leidt naar het platte dak dat rondom een balustrade of leuning heeft. (Al deze bijzonderheden zijn eigen aan de voorname oosterse huizen en bouwtrant.)

2161.

De apostelen hebben de binnenkerk met schutsels in een soort van koor en in allerlei ruimten of vakken ingedeeld. In het voormelde koor zag ik achter de leerstoel ook een altaar opgericht, nog hoger dan die leerstoel, maar afgescheiden van de muur rondom.

Links en rechts is het met schutsels van vlechtwerk met de zijmuren verbonden en tussen altaar en achtermuur blijft een ruimte als een sacristie.

Het altaar rust op 3 trappen; het is een langwerpige vierhoek en heeft aan elke smalle zijde slechts één trap. Het is van hout, met tapijten belegd, verplaatsbaar en draagbaar, want ik zag de verschillende onderdelen door mannen hier aangebracht worden. Het geheel is hol en bestaat uit kasten, die met tapijten en ander kerkgereedschap volgepropt liggen, want het altaarvoetstuk met de trappen kan men op beide zijden openen en er schuifplanken, waar tapijten op liggen, uittrekken. Het altaar zelf kan van achteren geopend en ook daar de planken uitgetrokken worden; het ligt vol kerkgewaden.

Twee mannen heb ik dit altaar hier zien binnenbrengen. Zij waren uitheems gekleed, met een kort en vouwenrijk bovenlijfje; hun armen waren voor de helft naakt en hun middel was met een voorschoot, die tot broek diende, omwonden. Zij droegen een muts en zagen er volkomen als Egyptenaren uit; ik heb op de grens zulk een ras van mensen eens gezien, waar zij allerlei werk aan hout en wol verrichtten (fasc. 7, nr. 179). Ik geloof dat het bekeerde vreemdelingen waren, die hier lichamelijke arbeid voor de apostelen verrichtten.

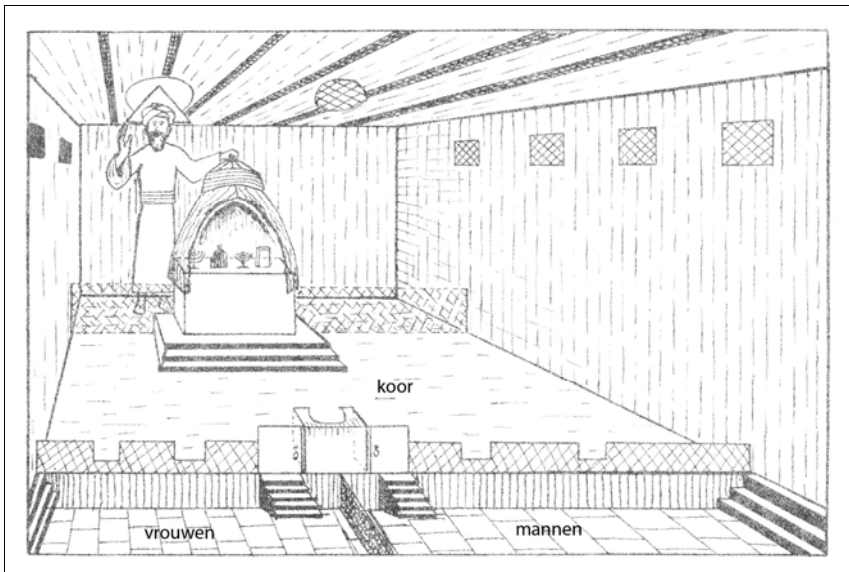
Het is onmogelijk te zeggen welk een grote vlijt en bedrijvigheid hier in heel deze tijd in de ganse Gemeente heerste; men weefde, vervaardigde vlechtwerk (voor huiswanden) en allerhande benodigdheden voor de Kerk en voor de armen. Ik zag al deze dingen dag aan dag gemaakt, afgeleverd en ten gebruike uitgedeeld worden; en bij het zien van heilige werkzaamheid

voelde ik een onweerstaanbare begeerte om mee te arbeiden en hulp te verlenen.

2162.

Op het altaar stond een bewaarkast of tabernakel in de vorm van een klok (reeds vermeld in nr. 2157, blz. 297). Het geleek op een kevie (= duivenmandje, val om dieren te vangen meestal van vlechtwerk) en was met een fijn en schoon kleedje of velum omhangen en dit kleedje was van voren, als een bisschopsmantel, met 2 metalen schildjes gesloten. Boven eindigde het (nl. dit tabernakel) met een knop waarbij men het kon opnemen en verdragen. Aan beide zijden stonden lampen met verscheidene armen, waarop wicken brandden, die echter niet van wolle waren.

Een wit, doch bontgestreept gordijn omgaf het hele altaar. Dit gordijn hing neer van een troonhemel (soort van koepelvormig baldakijn), die bestond uit 5 banen stoffe, die zich van boven verenigden in een punt, waarbij heel dit verhemelte opgehouden werd aan de hand van een opgepropt poppenbeeld, dat door de H. Vrouwen vervaardigd was.

Dit (opgevuld, genaaide) beeld stelde een grijsaard voor in hogepriesterlijk ornaat en had achter het hoofd een driehoekig aureool, dat me deed denken aan de welbekende voorstellingen van God de Vader. Deze figuur schouwde als het ware neer uit een opening van de zoldering en strekte de ene hand zegenend uit, terwijl ze met de andere de troonhemel bij zijn 5 samenlopende banden of banen stoffe ophield.

Ik heb in Joodse huizen uit dit tijdperk meermalen zulke beelden gezien; ik zag b.v. bij de H. Anna, beelden van nauw omwikkelde personen, zoals ik het herhaaldelijk vermeld heb.

De dag werd met zulke toebereidselen, inrichtingen, leringen en gebeden doorgebracht en zij keerden 's avonds naar het Cenakel terug.

Het H. Sacrament wordt naar de Bethesda-kerk gedragen.

2163.

(Woensdag, 16 mei). –

Deze morgen gingen de apostelen met het H. Sacrament naar de nieuwe kerk bij de vijver Bethesda. Eerst deed Petrus onder de voorzaalpoort (van het Cenakel) een openbare, van geestdrift gloeiende lering voor veel volk, waarbij een twintigtal leerlingen om hem geschaard stonden. Maar daar kwamen ook enige Joden toegelopen, die hem met opwerpingen wilden onderbreken, maar zij slaagden niet in hun boos opzet. Hierop daalden zij in processie af naar de nieuwe kerk bij de vijver. Petrus droeg in zijn handen vóór zijn borst het H. Sacrament in een bus of doos in een beurs die aan zijn hals hing.

De H. Maagd kwam achter de apostelen aan met de andere vrouwen en leerlingen. Een deel van de weg was aan weerskanten met tapijten en matten afgespannen, die een soort van wanden vormden en in de nabijheid van de vijverkerk was

deze door tapijten gevormde weg zelfs van boven met tentdoek overspannen.

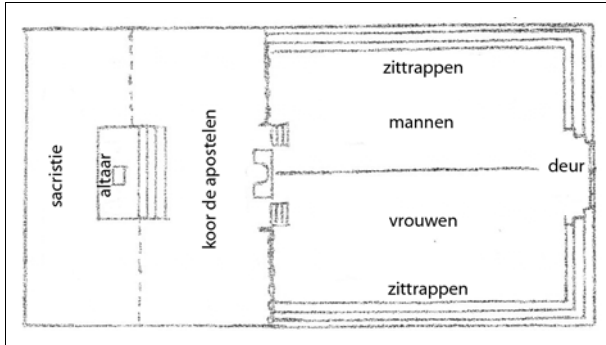
Daar plaatsten zij het H. Sacrament in het nieuwe tabernakel op het altaar; zij hadden ook de doos of voormalige omslag (lederen huif (= kap, overkapping)), die met de gezegende broden gevuld was, meegebracht. De achterkant van het altaar (dat hol was en tevens tot kast diende), was dichtgemaakt met een wand van vlechtwerk, en deze vlechtwerkwand was naar de kant van het altaar of binnenkant met een fijne, witte stof, en naar de achter- of buitenkant (naar de sacristie) met een grover stof overtrokken. De troonhemel, waar het gordijn of behangsel aan hing, vormde met zijn achterkant een halve kring of een soort van nis. Het bontgestreepte gordijn of omhangsel daalde slechts tot even boven de hoogte van het altaar (tot even boven het verhoog van 3 treden, waarop het altaar stond) en was aan de zijden van het altaar bevestigd, terwijl het van voren (bovenaam) met metalen knijpers gesloten was. Boven splitste zich dus dit gordijn niet en (lager) werd het aan weerskanten opzij geslagen (zodat het 't altaar zichtbaar liet en het als een soort nis omvatte).

2164.

Het altaar stond hoger dan de preekstoel (nl. op een verhoog van 3 treden). Tussen beide was een aanzienlijke ruimte, die men als het koor van de kerk kon beschouwen. Hierin hadden de apostelen en leerlingen tot bij het altaar hun plaatsen.

De Gemeente echter had haar plaats aan de voet van de predikstoel, lager (op een lager niveau), in het schip van het gebouw, dat door een traliehek van het hoger gelegen koor gescheiden was. Door dit hek kon op meerdere plaatsen het H. Sacrament uitgereikt worden, bijna gelijk het in zekere kloosters door tralies geschiedt.

Aan beide zijden van de leerstoel waren kleine deuren, waardoor de apostelen en leerlingen uit het kerkschip in het koor gingen.

De Gemeente had in de kerk haar plaats volgens bepaalde klassen en de vrouwen hadden hun eigen afgezonderde plaats (fasc. 10, nr. 258, voetnoot 73). Slechte een deel van de nieuw-gedoopten, namelijk zij die door de apostelen aangewezen werden, ontvingen het H. Sacrament; de overigen ontvingen slechts van de gezegende broodjes.

De vloer van de kerk was in de laatste tijden, gelijk ook de vloer van het Cenakel, met veelkleurige tapijten belegd (cfr. Lk. 22, 12), en men ging er blootsvoets op.

Heden werd aan het altaar een plechtige dienst verricht; de lampen brandden en op de ene kant van het altaar lagen op een lessenaar rollen met geschrift in 2 kolommen. De rollen werden met tappen, die hoger en lager in het blad van de lessenaar gestoken werden, neerwaarts opengerold en ondersteund of vastgehouden, en wanneer een blad afgelezen was, werd het over de lessenaar heengeslagen; meerdere zulke rollen lagen op elkander.

2165.

Het platte dak van de kerk had verscheidene, zo ik meen, 3 kleine koepels die men als luchtluiken openen kon en onder het achterste boven het altaar stond het voormelde beeld, dat het verhemelte ophield.

Het H. Sacrament berustte in een bus, waarvan het deksel weggedraaid kon worden. Het lag in stukjes op een platte schotel, die de bodem van de bus bedekte en die men door middel van een ophaalder omhoog kon trekken, om de diepgelegen sacramentstukjes gemakkelijker te kunnen nemen. Ik heb bij geen enkel van deze gelegenheden aan de gelovigen de kelk (met het H. Bloed) zien reiken.

Genezing van een lamme. – Petrus en Joannes gearresteerd (Handelingen 3, 1-8).

2166.

(Donderdag, 17 mei). –

Ik zag verscheidene apostelen en leerlingen naar Betanië gaan, nadat zij hier en daar in de stad enige hopen volk onderricht hadden. Het Cenakel was gesloten en ook aan de vijver Bethesda was alles stil.

De zon stond in het hoogste van de hemel; het was omstreeks 3 uur in de namiddag, toen ik Petrus en Joannes en een paar leerlingen – ik meen dat ook Simon bij hen was – naar de tempel zag gaan. Sedert de laatste lering aldaar (waarschijnlijk Jezus' laatste grote lering, fasc. 28, nr. 1728) was het de eerste maal dat zij erheen gingen. Ook Maria en enige vrouwen gingen erheen.

Nu werd naar de poort van de tempel een lamme op een baar de trappen opgedragen en Petrus en Joannes die de trappen beklommen, spraken enige woorden tot hem. Daarna zag ik Petrus, met de rug naar de tempel gekeerd, in het voorhof vóór de tempel, waar aan de ene zijde het offeraltaar staat, een tijdlang voor veel volk een bezielde toespraak houden in het zuidelijk gedeelte dat met tapijten overspannen is en waar stenen stoelen staan om erop te leunen.

Reeds gedurende deze lering zag ik de soldaten de toegangen bezetten en de priesters die hoge mutsen droegen en aan hun

kleding ook iets als gespikkeld pelswerk hadden, bijentropen en iets druk met elkaar overleggen.

2167.

Daarna zag ik Petrus en Joannes, die zich weer naar de tempel wendden, door de lamme man om een aalmoes aangesproken worden. Hij lag vóór de deur, geheel ineengekromd, leunend op zijn linkerelleboog en hij hield in de rechterhand een kruk, waarmee hij poogde, doch te vergeefs, zich wat op te richten.

Op zijn bede om een aalmoes reagerend, zei hem Petrus: “Bezie ons!” De man deed dit en dan zegde Petrus: “Ik heb zilver noch goud, maar ik geef u wat ik heb: In de naam van Jezus Christus van Nazareth, sta op en wandel!” Hij richtte hem bij de rechterhand op en Joannes vatte hem onder de oksels om hem te helpen opstaan. In een oogwenk stond de arme man vol vreugd, krachtig en vast op zijn voeten en zag met verwondering dat hij genezen was. Welhaast zag ik hem springend en juichend door een tempelgang lopen (Hand. 3, 8).

Maar daar zaten een twaalfstal Joodse priesters in hun gestoelten en ik zag hen met lange halzen naar het rumoer omzien, want de menigte rondom de genezen lamme werd gedurig groter, zodat zij eindelijk hun stoelen verlieten en zich verwijderden.

Hierop gingen Petrus en Joannes in de voorzaal (vestibule van de tempel waar de grote leerstoel staat) en daar zag ik Petrus aan de ene zijde van de voorzaal op een leerstoel treden, dezelfde waarop Jezus eens als twaalfjarige knaap onderwezen had.

Dit was niet de leerstoel in het midden, waar de Heer het laatst gesproken had. De genezen lamme stond in dezelfde kring; veel volk uit de stad en vele vreemdelingen omringden hem.

De H. Maagd en de overige H. Vrouwen waren reeds vroeger naar huis gegaan, maar tegen de avond waren nog andere apostelen en leerlingen binnengekomen, die hier en daar in de tempel het volk onderrichtten.

Petrus predikte er zeer geestdriftig (Hand. 3, 9-26). Maar toen het nu donker werd, zag ik hem met Joannes en de genezen lamme door tempelsoldaten gevangen genomen worden, en bij het gerechtshof waar hij de Heer verloochend had, in een gevangenis naast de kerker van Jezus opgesloten worden.

Petrus en Joannes weer vrijgelaten (Hand. 4, 4-22).

2168.

(18 mei). –

In het rechtshuis, waar Jezus veroordeeld was, zag ik Annas en Kaïfas en andere priesters in de gerechtszaal op hun zetels verzameld en vele mensen tegenwoordig van degene, die gisteren door de woorden van Petrus in de tempel bekeerd waren (Hand. 4, 4).

Ik zag hierop de genezen lamme en Petrus en Joannes tussen rijen soldaten door uit de gevangenis geleid worden, waarin men Jezus 's nachts bespot had (fasc. 30, nr. 1846) en ik zag de soldaten, die hen opleidden, hen met stokken slaan en stoten.

Zij werden op dezelfde trappen, waarop Jezus gestaan had, vóór Kaïfas en andere priesters terecht gesteld en in verhoor genomen. Maar Petrus sprak met grote ijver en daarna werden zij vrijgelaten (Hand. 4, 8-23). Ik had ondertussen de overige apostelen en een deel van de leerlingen 's nachts in het Cenakel ononderbroken voor de gevangenen zien bidden.

Toen nu Petrus en Joannes teruggekomen waren en hun alles verteld hadden wat hun wedervaren was, brak hun vreugd in een luidruchtig dankgebed uit, waarbij het gehele huis daverde (Hand. 4, 31; cfr. 16, 26), als wilde de Heer hun daardoor te verstaan geven dat Hij onder hen was en hun gebed verhoord had.

Hierop zag ik Jakobus de Mindere tot de anderen zeggen *dat de Heer bij zijn verschijning op de berg in Galilea* (fasc.

33, nr. 2092) tot hem in het bijzonder gezegd had, dat, wanneer Petrus en Joannes naar de tempel gegaan, daar gearresteerd en weer vrijgelaten zouden zijn, zij zich enige tijd een weinig ter zijde moesten houden.

Na deze mededeling zag ik dat de apostelen alles sloten en Petrus met het H. Sacrament in een beurs aan de hals, met de anderen naar Betanië ging; zij gingen in 3 groepen. De Moeder Gods en andere vrouwen volgden hen. Ik zag dat nochtans ook iets van het H. Sacrament in de kerk bij de Bethesda-vijver achterbleef.

In de kleine woningen tegen deze kerk aangebouwd, bleven ook Joanna Chusa achter, de dienstmeid van Maria en die van Magdalena, en ook, zo mij dunkt, Maria Salome met nog een zevental leerlingen; maar de kerk zelf hield men gesloten en het overige volk verspreidde zich naar hun woningen.

In Betanië was veel volk verzameld; de apostelen en leerlingen leerden zeer geestdriftig in de herberg van de leerlingen, in het huis van Simon en bij Lazarus. Bij dezen hield men de maaltijd aan 3 tafels, namelijk

- in het huis,
- in het voorhof en
- in de onderaardse plaats.

's Avonds begon de sabbat en zij vierden hem met gebeden onder de lamp.

Zaterdag na Pinksteren.

2169.

(19 mei = 5 Siwan; Sabbat). –

Heden deelden de apostelen het H. Sacrament uit in Lazarus' huis en zij leerden voortdurend met warme bezieling en onverminderde geestdrift. Jozef van Arimatea en Nikodemus zijn

nu bestendig met Lazarus samen (in het huis van het Avondmaal) wegens de haat van de Joden.

‘s Avonds keerden de apostelen naar Jeruzalem terug. Zij waren geestdriftiger, ontembaarder en onverschrokkenner dan ooit. Ik zag de leerlingen met de apostelen in het Cenakel, waar Petrus onderricht gaf. Maar Tomas was in de kerk bij de vijver Bethesda en onderwees daar de gehele volksmassa. Ook Petrus begaf er zich heen en zegde hier, gelijk in het Cenakel, dat het uur aangebroken was, waarop het blijken zou wie de Geest, die Jezus gezonden had, ontvangen had en dat de tijd begon waarin men moest arbeiden, vervolging lijden en met anderen delen wat men bezat, en dat degenen die de nodige moed daartoe in zich niet voelden, zich terug mochten trekken.

Ik zag toen dat zich een honderdtal van de massa der laatst toetgetredenen verwijderden, doch gene van die uit het Cenakel. Ik zag deze met de apostelen nog tot diep in de nacht blijven bidden.

Petrus stelt de nieuw bekeerden onder Maria's bescherming, hun aller algemene Moeder.

2170.

(Zondag na Pinksteren, 20 mei = 6 Siwan; Joodse Pinksteren). –

Hoe het komt dat de Joodse Pinksteren, die altijd op 6 Siwan valt, een week na de nederdaling van de H. Geest over de apostelen plaats heeft, zie hierover onze proeve van uitleg in fasc. 33, nr. 2114.

De apostelen hadden de gehele voorgaande nacht (tussen 19 en 20 mei) in werkzaamheid en gebed in het Cenakel doorgebracht. Met het dagaanbreken gingen zij met vele leerlingen, en ook Maria met de H. Vrouwen, naar de tempel. Het scheen mij dat men daar een feest vierde (volgens ons vermoeden het eigenlijke

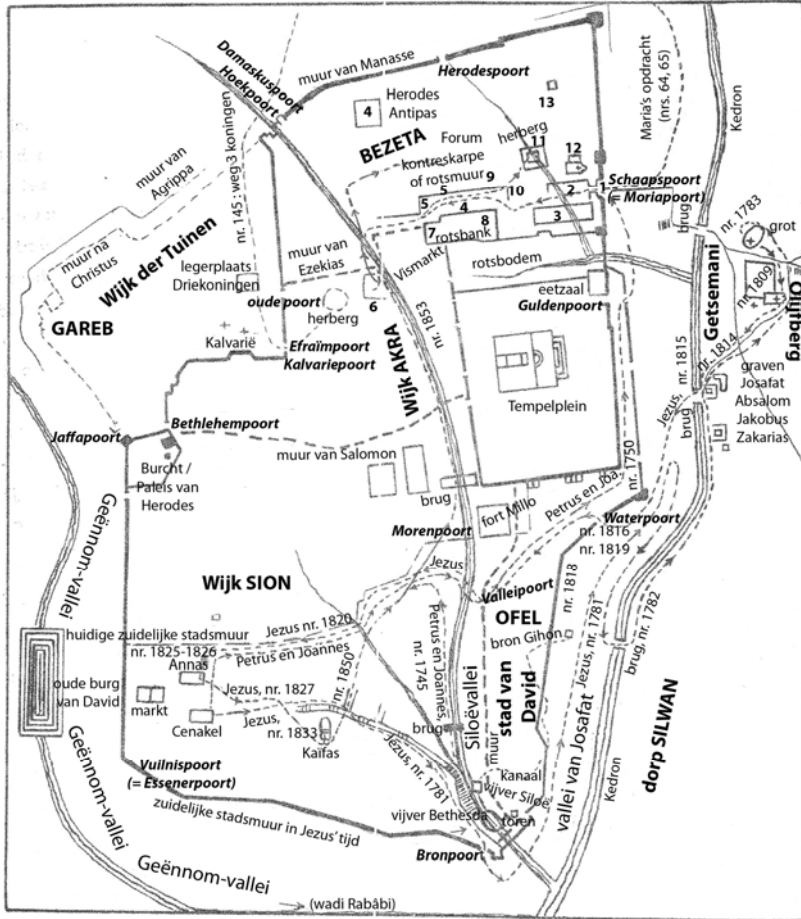
Joodse Pinksterfeest), want vóór de ingang van de tempel was een zegeboog opgericht. Boven op de boog stond een beeld met een zegezwaard.

Petrus sprak het volk toe met geweldige geestdrift op dezelfde plaats als de laatste keer, te weten, rechts als men uit de tempel trad en ook onder de boog. Vele mensen waren om hem verzameld; hij zei uitdrukkelijk en ronduit dat voortaan noch folteringen, noch geselslagen, noch het kruis hem zouden kunnen beletten Jezus Christus openlijk te verkondigen.

Hij ging hierop in de tempel en betrad de leerstoel waarop de Heer geleerd had en ik hoorde eenmaal dat alle apostelen en leerlingen de redevoering van Petrus met een plechtig bevestigend ‘Ja’ onderbraken. **En onder het gebed dat zij hierna deden, zag ik schitterende lichtwolken over de tempel drijven en zulk een helder licht over hen komen, dat de vlammetjes van de lampen in de tempel ertegen geheel zwak en dofrood flikkerden.**

Wanneer zij vervolgens de tempel verlieten, kon het zowat 8 uur in de morgen zijn. Zij gingen twee en twee gelijk in een processie: eerst de apostelen, dan de leerlingen en achter dezen de gedoopten en nieuw-bekeerden.

De apostelen rangschikten hen in deze orde vóór het gebouwencomplex (vóór het Hiëron) van de tempel op het voorhof van de heidenen en zij trokken over de veemarkt oostwaarts door de Schaapspoort uit Jeruzalem; zij daalden van hier in het dal van Josafat af, wendden zich vervolgens naar het zuiden en tenslotte westwaarts de berg Sion op omhoog naar het Cenakel. (Veemarkt ligt onmiddellijk ten noorden van de Schaapsvijver, zie grote kaart 3 of ook kaart in fasc. 2 vóór nr. 62 – de cijfers 1, 2 en 3.).

1. Moriapoort, in Jezus' tijd Vee- of Schaapspoort.
2. Veemarkt of poortplein.
3. Schaapsvijver.
4. Rotswand van de burcht Baris. Hogerop is de ligging van een paleis van Herodes Antipas.
5. Kontreskarpe of rotsmuur.
6. Vismarkt.
7. Burcht Antonia op de westhelft van de rotsbank met aan dezer noordvoet soldatenplein en kazerne.

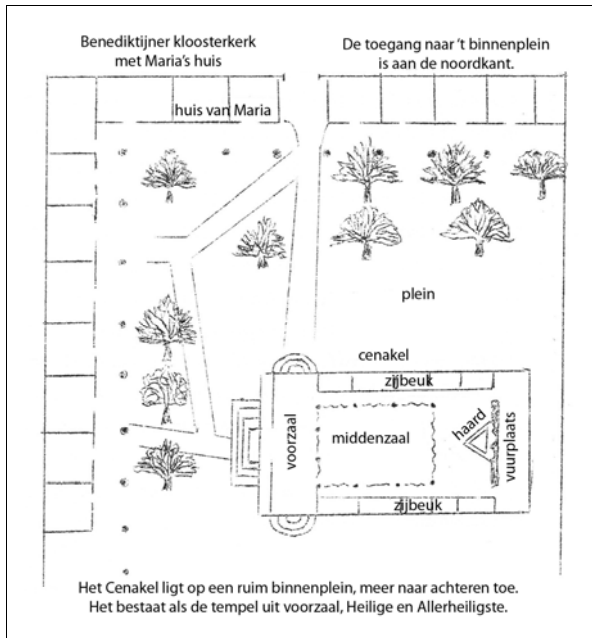
8. Op de oosthelft van de rotsbank paleis van Pilatus, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.
10. Trap.
11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. Huis dat toebehoort aan Anna. Vandaar is de legende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St.-Annakerk. Het heiligdom is toevertrouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

2171.

De H. Maagd en vele andere vrouwen waren hier reeds veel vroeger uit de tempel teruggekomen. Maria bad geknield alleen in het avondmaalshuis vóór het H. Sacrament. Magdalena bad in de voorzaal, nu staande, dan knielend, of ook soms met uitgestrekte armen op de grond liggend.

De andere vrouwen waren in de Bethesda-kerk en in de kleine, van licht materiaal gemaakte woningen of cellen, die tegen deze kerk aangebouwd waren. In elk van deze huisjes verbleven er twee. Zij wasten en bereidden er een soort van hemden voor de dopelingen en legden dergelijk gereedschap klaar om uitgedeeld te worden.

Toen de stoet der apostelen, leerlingen en nieuw-bekeerden in het binnenhof van het Cenakel aankwam, werden de nieuw-bekeerden door de apostelen gerangschikt tegenover de ingang van het hoofdgebouw van het Cenakel.

De overigen omgaven het huis en vele anderen begaven zich ook naar de vijver Bethesda.

Petrus en Joannes gingen nu in het Avondmaalshuis en leidden de H. Maagd tussen zich naar buiten tot onder de deur van de voorzaal naar het voorhof toe, dat zich rond het huis uitstreckte. De H. Maagd was feestelijk en ceremonieel gekleed; zij had een lange blauwe mantel om, waarvan de omgeslagen zijden op de binnenkant met borduurwerk versierd waren. Boven haar geelachtige sluier droeg zij de (reeds vermelde) smalle, lange (hemelsblauwe) doek die aan beide zijden (bijna tot op de grond) neerhing en op het hoofd met een kroontje bevestigd was²⁶⁹.

²⁶⁹ Zonder enige twijfel had de H. Maagd hier dezelfde ceremoniële kleding aan als in nr. 2146, want ook hier treedt zij weer op in haar hoedanigheid van algemene Moeder der gelovigen.

Het verschil dat wij bemerken in de 2 beschrijvingen, moeten wij dus, dunkt ons, als een fout of onnauwkeurigheid beschouwen, hetzij door de schuld van K. die het minder goed onthouden had, hetzij door die van Brentano die het niet juist neergeschreven heeft, ook in de steek gelaten door zijn geheugen.

De beschrijving in nr. 2146 duiden wij aan met A; deze hier met B.

In A en B worden dezelfde kledingstukken genoemd: een mantel, een sluier, een smalle baan; als onderdeel van een kledingstuk een omgeslagen rand met borduursel.

- In A is
 - de mantel wit,
 - de sluier geelachtig,
 - de smalle baan hemelsblauw en deze laatste heeft een omgeslagen rand met borduurwerk versierd.
 - Dan nog een zijden kroontje.
- In B
 - is de mantel blauw en de omgeslagen en met borduurwerk versierde rand wordt aan deze mantel toegeschreven.
 - De sluier is dezelfde,
 - ook de lange smalle doek of baan, hoewel de kleur niet genoemd is;
 - ook het kroontje op het hoofd is hetzelfde.

Petrus richtte het woord tot de nieuw-bekeerden en vertrouwde hen aan Maria als aan hun algemene Moeder toe²⁷⁰. Hij bracht hen in groepen van twintig de ene groep na de andere tot vóór haar. Zij zegende hen en stuurde hun enige woorden toe, die voor iedere groep ongeveer dezelfde waren.

De eerste Heilige Mis.

2172.

(2 mei). –

Ik zag hierop in het Cenakel een plechtige goddelijke dienst. Alle wanden waren naar de kant van de zijzalen en van de voorzaal geopend. In het Allerheiligste had men boven het altaar nog een groene, feestelijke, met bloemen doorwerkte krans opgehangen.

(Wellicht, zo noteert Brentano tussen haakjes: een versiering die beantwoordde aan de zegeboog vóór de ingang van de tempel, zie begin nr. 2170).

Lampen brandden aan weerskanten van de kelk van het Avondmaal, die, alleen met een wit kleedje of velum bedekt, hoger stond en ook vóór het altaar zag ik nog een lamp.

²⁷⁰ Hier vertrouwt Petrus de nieuw-bekeerden toe aan Maria, als aan hun gemeenschappelijke Moeder. -

Op 21 november 1964 deed Petrus' opvolger, Paus Paulus VI, precies hetzelfde na de derde zitting van het tweede Vatikaans concilie, tijdens de Eucharistieviering in de Sint-Pietersbasiliek.

Net voor nr. 2195 wordt gezegd dat Mgr. Angelo Roncalli, in juni 1931 een bezoek bracht aan Panagia Kapulu. Dat was naar aanleiding van het 15^e eeuwfeest van het concilie van Efeze, waarop Maria's goddelijk moederschap als christelijk geloofspunt afgekondigd werd in 431.

Ook Paus Paulus VI kwam daar op bezoek op woensdag 26 juli 1967 en 10 jaar later liet hij zich daar door een kardinaal (Baggio) vertegenwoordigen bij de herdenkingsplechtigheden op 15 augustus 1977.

Op het altaar stond een kleiner kelk en avondmaals- of missebrood, beide met een doek bedekt, en daarachter een telloor of blad met een water- en een wijnkruikje of ampul. Het blad was ter zijde geschoven en het waterkruikje aan de ene, het wijnkruikje aan de andere zijde van het altaar gezet.

Petrus was met zijn bisschopsmantel omhangen en las de H. Mis. Joannes en Jakobus de Mindere dienden hem. Ik zag alles op dezelfde wijze geschieden, gelijk Jezus het bij de instelling van het allerheiligste Sacrament gedaan had: de opoffering, het inschenken, de handenwassing en de consecratie. De wijn en het water werden van verschillende zijden in de kelk geschonken, en aan de ene zijde lagen gebedsrollen op het altaar.

Na zelf gecommuniceerd te hebben, reikte Petrus ook het H. Sacrament of de communie uit aan zijn 2 ministri, en wel onder de beide gedaanten. Hierop deelde Joannes het H. Sacrament uit aan de anderen. Maria ontving dit het eerst, daarna de apostelen, dan de 6 leerlingen die straks de priesterwijding moesten ontvangen, en vervolgens nog vele anderen.

Zij ontvingen het H. Sacrament geknield en hierbij werd hun door 2 leerlingen, die zich aan weerskanten bevonden, een lange, smalle communiedoek voorgehouden. Maar niemand van dezen zag ik de kelk ontvangen.

Zes leerlingen ontvangen de priesterwijding.

2173.

De 6 leerlingen die nu de priesterwijding ontvingen, waren uit de plaats van de leerlingen meer in het koor vooruit gebracht tot tussen de apostelen (uit de zijzalen of -gangen van het Cenakel in de middenzaal en tot in het Allerheiligste). Maria bracht de kledingstukken die voor hen bestemd waren en legde deze op het altaar. De priesterkandidaten waren Zacheüs, Natanael, Joses

Barsabas, Barnabas, Joannes Markus en Eliud, de zoon van de ouderling Simeon.

Zij knielden twee en twee vóór Petrus, die sprak en uit een kleine rol gebeden las. Joannes en Jakobus hielden in de ene hand lichten en legden hun andere hand op de schouders van de wijdelingen en Petrus legde hun de hand op het hoofd.

Vervolgens sneed Petrus hun wat haar van het hoofd af, dat in een schoteltje op het altaar gezet werd en hij zalfde hen uit de bus, die Joannes vasthield, op het hoofd en de vingeren.

Daarna werden hun nog de gewaden aangedaan; enigen hadden de stoel dwars onder de arm, anderen van voren op de borst gekruist.

Ik heb nog veel andere handelingen gezien, die deel van de plechtigheid uitmaakten, maar ik ben ze vergeten.

Alle ceremoniën waren korter doch plechtiger dan nu.

Tot slot van de plechtigheid en van het feest zegende Petrus de Gemeente met de avondsmaal-kelk waarop het H. Sacrament lag.

Maria en de andere vrouwen gingen vervolgens naar de kerk bij de vijver Bethesda. De apostelen, leerlingen en nieuwe dopelingen, die groene takken droegen, trokken al zingend in processie eveneens daarheen. Maria bad daar, in het koor vóór het altaar geknield en Petrus beklom de leerstoel. In zijn redevoering over de regel en levenswijze van de Gemeente legde hij er de nadruk op dat de een niet meer dan de andere moest hebben, maar dat allen alles met elkander moesten delen en dat voor de arme togetreden zorg gedragen moest worden.

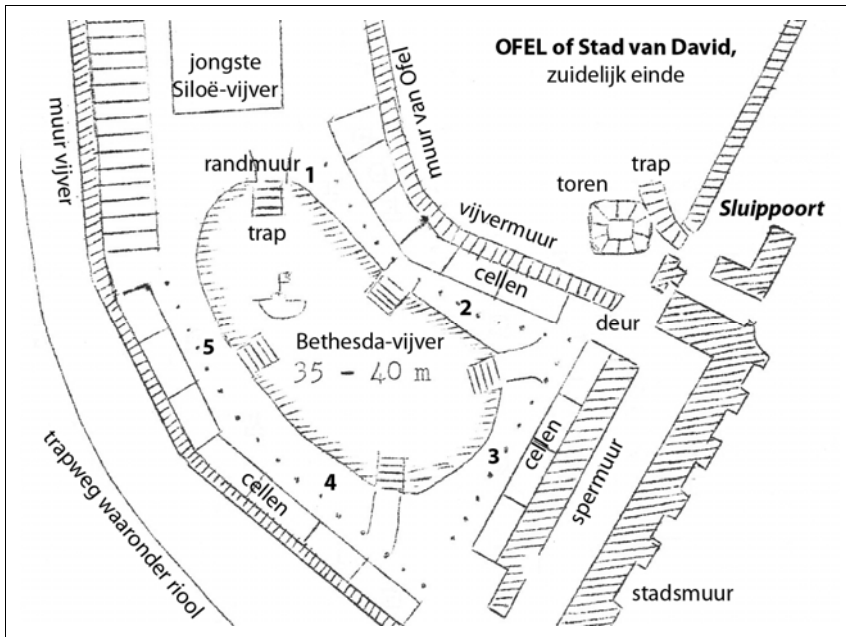
Daarenboven was zijn redevoering vermengd met ontboezemingen van dank tot de Zaligmaker voor de genade en de zegen, die Hij over de Gemeente uitstortte. Daarna werd nog gedoopt.

Doop aan de vijver Bethesda.

2174.

Van de gemetselde rand van de vijver Bethesda leidden op 5 verschillende plaatsen trappen naar het watervlak ommeer.

(Zie onze bemerkingsen over de vijver in nr. 2153-2154 en voetnoten 264-265 en onze vroegere beschrijving in fasc. 22, nr. 1048, voetnoot 557).

Beneden deze trappen lagen kleine bootjes of drijvende platte bakken, waarin de zieken konden zitten of liggen. Wanneer het water dan in beweging kwam, sloeg het over hen en besproeide hen. Een koperen spuitbuis, iets meer dan manshoogte boven het water uitstekend en wel bijna zo dik als een klein botervat, stond in het water aan de ene zijde van de vijver. Men bereikte die langs een houten brugje dat van een leuning voorzien was.

Ik zag bij dit brugje een buis, die een stamper of duwkruk bevatte en met de grote rechtstaande buis in verbinding stond. Wanneer men op die stamper of duwboom drukte, opende zich een klep in de grote buis of spuitpomp en er spoot een waterstraal boven uit de grote buis. Men kon de waterstraal dikker of dunner maken en hem ook naar verscheidene zijden richten, al naar gelang men de opening regelde. Men kon de spuitpomp van boven ook sluiten en de waterstralen uit de zijopeningen als uit de broes (= sproei-trechter van gieter; het uiteinde van een gieter of tuinslang, met veel kleine gaatjes) van een gieter in alle richtingen doen spuiten.

Zo zag ik dikwijls zieken in hun bootjes naar de pomp varen, waar zij zich op deze manier lieten besproeien. Deze pomp die men sedert lang niet meer gebruikte, was op Pinksterdag nog niet hersteld; dit gebeurde evenwel in de eerste dagen daarna, en ik zag voortdurend en ook heden de nieuw-bekeerden aan die pomp gedoopt worden.

Verscheidene apostelen hielden zich met dit ministeriewerk bezig. Twee legden de handen op de dopeling die de leuning vast nam en het hoofd naar de waterstraal van de spuitpomp gericht hield. Petrus met zijn wit gewaad en gordel bekleed, bestuurde met de hand de pomp en richtte de waterstraal driemaal op het hoofd van de dopeling, waarbij hij enige woorden uitsprak.

2175.

Aan de dopeling werd daarbij een wit manteltje op de schouders gelegd, iets in de aard van de schouderdoek of het amikt (= Rooms-Katholiek; onderste deel van het misgewaad, een langwerpige vierkante witlinnen doek met banden die over hals en schouders gaat; witlinnen liturgische schouderdoek, waar overheen een kazuifel wordt gedragen), waarmee de priesters onder de albe de schouders bedekken. Vele zulke manteltjes werden door de vrouwen aan de Bethesda-kerk in voorraad bewaard en gereed gehouden.

Heden zag ik mannen en vrouwen gedoopt worden, doch vóór Pinksteren alleen mannen. Ik heb dikwijls gezien dat zich op de gedoopten een schitterende wolk uitstortte, of ook dat een

lichtstraal op hen neerschoot. Ik zag de gedoopten wonderbaar versterkt, als van licht doordrongen en veranderd. Het was ook zeer roerend te zien dat lieden verder in het land al hun bezittingen opofferden en naar hier kwamen om met de Gemeente van Jezus verenigd te worden (cfr. Hand. 2, 44-45; 4, 34-35).

Ik zag aan de rand van de vijver een licht (of vuurpot) op een paal branden, gelijk de wachters bij het H. Graf er een hadden. Toen ik deze wijze van dopen de eerste maal zag, wist ik niet dat het de doop was, en slechts naderhand overtuigde ik mij daarvan, want vroeger had ik de doop meest in waterlopen en badbronnen (*Badequellen*) toegediend zien worden. Eertijds was de vijver Bethesda gesloten en slechts voor zieken toegankelijk.

Ik heb gezien dat heden, na het dopen, tegen de avond, de apostelen met Maria aan dezelfde tafel, ook met Jozef van Arimatea, met Nikodemus en Lazarus een maaltijd in de voorzaal van het Cenakel hadden. De gelovigen waren naar hun woning gegaan.

Petrus onderricht de sedert Pinksteren gedoopte gelovigen en geeft hun de H. Communie.

2176.

Maandag, 21 mei. –

Hier verschijnt in Schmöggers oorspronkelijke uitgave de datum terug.

Deze morgen zeer vroeg zag ik weer een grote menigte mensen gedoopt worden, doch niet zoveel als op Pinksterdag (als op de eerste christelijke Pinksterdag. Gisteren, 6 Siwan was het de Joodse Pinksterdag).

Allen die gisteren en heden zeer vroeg gedoopt waren, begaven zich dan in de kerk bij de vijver, om op hun eerste communie door het onderricht (van de apostelen) voorbereid te worden. Dit groot kerkgebouw, in de nabijheid van de andere gebouwen die de

vijver omringen, vormt een vierhoekige zaal, ongeveer zo groot als de kloosterkerk van Dülmen in het vierkant (gelijke bodemoppervlakte). De lampen waren aangestoken en de kerk was propvol mannen en vrouwen; en nog velen, die binnen geen plaats konden vinden, omringden ze van buiten. Ik zag een zestal apostelen deze mensen op verscheidene plaatsen onderrichten, alsook de achter een traliehek afgezonderde vrouwen. Petrus en Joannes waren er niet bij; zij hadden in de stad andere bezigheden.

Onder de aanwezige apostelen onderscheidde ik Jakobus; zij hadden alle 6 witte klederen aan, zoals ik er hen onder het gebed in het Cenakel zag dragen. Ik vernam of voelde dat alle hier aanwezigen nieuw-gedoopten waren, die zich op Pinksteren en sedert die dag bekeerd hadden. Ik hoorde ook hoe zij over de H. Communie onderricht werden en uit dit onderricht heb ik nog onthouden waarom het H. Sacrament in de nacht ingesteld was (waarschijnlijk omdat het een diep, duister en groots geheim was; vele geheimenissen in Jezus' leven hadden plaats omstreeks middernacht, cfr. fasc. 24, nr. 1195, voetnoot 629), nl. omdat wij in de duisternis en in de nacht leven en het licht in de nacht moesten ontvangen, en opdat de nacht zelf verlicht zou worden (cfr. Ps. 139, 11-12).

Ik zag ook de bezigheden van Petrus en Joannes (in de stad) en van anderen. Het geschiedde heden, nog heel in de vroege, dat vele schapen, geiten, duiven, grote vogelen met rode poten en snavels, bij de vijver Bethesda samengebracht werden, en dat Simon de Farizeeër uit Betanië, onder een tentdak, met de leveranciers van de dieren berekeningen maakte. Hij had een huishouding gehad en had verstand van huishouding; het was alsof hij op een rol ieders vermogen en giften noteerde.

2177.

Ik zag later veel vee, schapen en geiten op het binnenhof van het Cenakel boven op de berg Sion geslacht en in stukken verdeeld worden en de behoeftigen van die voorraad het nodige ontvangen.

De huiden werden aan een leerlooier ter bereiding toevertrouwd. De mensen ontvingen ook deksels en wollen stoffen tot klederen en ook brood. Van alles werd uitgedeeld. Bij dit werk heerste een voortreffelijke orde en regelmatigheid: de vrouwen ontvingen hun aandeel door vrouwen en de mannen door mannen (cfr. Hand. 4, 34-35).

De meeste dezer mensen waren zulke die hier uit alle gewesten gekomen en pas sedert Pinksteren met de Gemeente verenigd waren; velen spraken vreemde talen en verstonden elkander niet, maar de apostelen verstonden ze allen (cfr. Hand. 2, 5-11). Nochtans deelden zij hun goed met grote liefde aan elkander mee. Maar ik zag ook dat Petrus de apostelen Tomas, Filippus en Mattias met Eremenzear, Silvanus van Sikar en Selam van Kedar, naar Samaria, Tebez (berg), Tiberias en de omstreken van die plaatsen uitzond, om de vrienden die daar teruggehouden waren, te troosten en hun de staat van de Gemeente bekend te maken; immers, het gerucht was tot daar doorgedrongen dat Petrus en Joannes gekerkerd waren, (maar nog niet de tijding van hun bevrijding). Zij moesten die verwijderde gelovigen ook in het geloof versterken en zieken genezen.

2178.

Middelerwijl waren de 6 apostelen in de kerk van Bethesda klaargekomen met de voorbereiding van de nieuw-gedoopten op het ontvangen der H. Communie en zij maakten nu de nodige toebereidselen aan het altaar. Ik zag hen uit het altaar (dat ook tot kast diende) een schuifplank trekken en daarop een rode stof uitspreiden en hierop nog een witte doorbroken, (als kant doorzichtige) dwaal (= witlinnen doek over het altaar; altaarkleed) leggen, en tenslotte in het midden hiervan nog een derde, kleiner witte doek openvouwen.

Deze deed mij denken aan de corporale (= rooms-katholiek gewijde doek waarop de hostie en de kelk tijdens de mis zijn geplaatst; uitvouwbare linnen doek waarop tijdens de eucharistieviering kelk,

hostie en eventueel ciborie(s) worden geplaatst), die de priesters vóór de mis in het midden van het altaar open spreiden.

Andere apostelen brachten hierop, waarschijnlijk uit het Cenakel, verscheidene benodigdheden voor de offerande de kerk binnen, waarin ze op het ogenblik niet voorhanden waren.

Op dit ogenblik was Petrus op weg naar hier met anderen. Op het altaar werd een langwerpige ronde of ovale schotel gezet, waarop een groot aantal communie- of avondmaalbroden gestapeld lagen; ze waren zeer wit en dun (ongedesemd) en hadden strepen om ze op die plaats tot stukjes te breken. Ook werd op het altaar nog een wijde beker of lage (schaalvormige) kelk-(soort ciborie)

(ciborie = rooms-katholieke hostiekelk met deksel; miskelk; kelk met deksel om de rest van de eucharistisch brood (hosties) te bewaren; hostiekas; ouwelvaas; gewijde vergulde of gouden beker met deksel voor het bewaren van geconsacreerde hosties),

die een voetstuk had, gebracht.

Een apostel bracht ook de kelk die Jezus gebruikt had bij de instelling van het H. Sacrament; hij kon een flinke pint (6/10^e liter) bevatten en was voorzien van 2 kleine oren of handvatsels. Dit alles werd op het altaar geplaatst, maar ik herinner me niet meer nauwkeurig alle nadere omstandigheden, noch de volgorde of wijze waarop alles neer- en gereedgezet werd. Dezelfde voorbereiding evenwel zag ik plaats hebben, gelijk toen Petrus in het Cenakel de eerste keer consacreerde (nr. 2172).

Om nog terug te komen op de avondmaalskelk, ik heb gezien dat men hem later te Jeruzalem nog bewaarde, vereerde en eerbiedig kuste; ik meen ook eenmaal gezien te hebben dat hij nog bestaat en bij vrome mensen bewaard is.

2179.

Ik zag de apostel Petrus nu in de Kerk treden; hij scheen in de nabijheid vele bezigheden gehad te hebben; want hij ging zeer

haastig als had hij het zeer druk. Hij had zijn wit priesterkleed met de neerhangende repen aan.

Hierover hing hij nu een soort van manteltje om, dat uit het binnenste van de altaarkast genomen werd. De kleur ervan was rood, goudgeel en nog anders glanzend, van de door elkaar gewerkte kleuren. Dit manteltje was als een grote kraag (enigszins stijf als brokaat van de sieraden), hing van achteren dieper neer en spitste zich van voren toe; het daalde over de schouders (en armen) op de zijden zo ver neer, dat men ter zijde slechts de gordel om het lijf kon zien; geheel het deel van het lijf boven de gordel was gedekt.

Van voren op de borst was dit schoudermanteltje met sluihaken gesloten en daarop vielen vooral 3 schildjes in het oog.

- Ik weet niet meer te zeggen wat op het bovenste schildje afgebeeld was; het was als een knop die schitterde.
- Op het schildje in het midden van de borst stond een figuur die een brood in de hand hield.
- Op het onderste schildje, op het scherp uitlopend einde of spits van dit bovenmanteltje stond een beeld dat mij herinnerde aan het gaffelvormige upsilonkruis, zoals het kruis van Christus in werkelijkheid was (Y).

Op de beide schouders van het manteltje waren edelstenen in de vorm van een figuur gerangschikt.

2180.

Ik zag nu Petrus vóór het altaar bidden en 2 apostelen hem aan weerskanten bij zijn handelingen en in zijn gebed assisteren. Ik zag dat hij het brood en dan de wijn in de kelk offerend omhoog hield; dat hij het brood in vele stukken brak, deze zegende en over het brood en de wijn de woorden van de instelling van het H. Sacrament uitsprak, waarna ze (voor mij) begonnen te schitteren.

Terwijl hij het brood en de kelk offerend omhooghield, *zag ik boven het altaar als uit een wolk een schitterende*

hand verschijnen. Als hij ze met zijn hand zegende en de consecratiewoorden er over uitsprak, bewoog zich deze hand ook zegenend, en ik zag ze niet eerder verdwijnen, dan nadat de Gemeente uit elkaar was gescheiden. Ik zag niet dat ook Petrus deze hand zag.

Na de consecratie nuttigde Petrus het eerst een van de geconsacreerde gedaanten of stukken en vulde met het H. Sacrament (met de overige stukken) het heilig vat (de lage kelk of ciborie), dat zo ruim was, dat vele hostiestukken of geconsacreerde broodjes erin op elkander gestapeld konden worden. Nu naderden de aanwezige apostelen en ontvingen uit zijn hand in hun mond het H. Sacrament. Daarna naderden ook de overige aanwezigen en ontvingen het H. Sacrament, zoals de vorige keer.

2181.

Wanneer de lage kelk (of ciborie) ledig was, vulde Petrus hem opnieuw met het geconsacreerde brood uit de schotel op het altaar en deelde voort de H. Communie uit. Daar het schip van de kerk te klein was om alle gelovigen te bevatten en vele mensen buitenstonden, gingen zij die de H. Communie het eerst ontvangen hadden, eruit en de andere kwamen erin. Zij ontvingen de H. Communie zonder te knielen, maar na eerbiedig diep gebogen te hebben. Als de laatsten eruit gingen, kwamen de eersten er weer binnen.

Wanneer Petrus de wijn consacreerde, bad hij daarbij niet zo lang als de eerste maal (nr. 2172). Ik zag de consecratiewoorden die hij over de kelk uitsprak, schitteren.

Hij dronk vervolgens uit de kelk en gaf ook de apostelen er uit te drinken. De apostelen reikten nu de kelk ook nog aan anderen toe.

Onderhandelingen van de christenen met de Joden over woonplaatsen.

2182.

Ik zag heden nog de apostelen met de Joodse overheden over de woonplaatsen van de aanhangers van de nieuwe godsdienst onderhandelen, want de Joden wilden dat zij van hun gelijkgezinden en godsdienstgenoten gescheiden bleven.

Het waren Nikodemus; Jozef van Arimatea, Eliud, die de zoon van Simeon was, Natanael en nog 3 andere, met de Joden beter bekend, die in een zaal boven de poort van het vrouwenvoorhof gingen, waar een twintigtal Joodse overheden zaten²⁷¹.

Drie plaatsen buiten de stad en van de grote verkeerswegen verwijderd, werden hun aangewezen:

- een plaats tussen Betanië en Betfage, ten westen van Betanië, waar enige hutten en afdaken stonden; en
- 2 plaatsen zuidelijk van Betanië, eveneens van de weg af.

Daarentegen moesten de leerlingen de herberg vóór (ten noorden van) Betanië en aan de (oude) weg (naar Jericho) gelegen, ontruimen en mochten zij daar niet gehuisvest blijven en mochten zij zich ook niet meer vestigen noch zelfs ophouden in de herberg vóór Jeruzalem naar de kant van Bethlehem, waarin Maria, vóór haar reiniging in de tempel, haar intrek genomen had (nl. Qatamin, zie fasc. 4, nr. 103, voetnoot 221). Ik zag de overheden hun vanuit de tempel die plaatsen aanwijzen. De afgevaardigden kwamen aanstonds met de boodschap daarvan tot de Gemeente en enige scharen begaven er zich zonder uitstel heen.

²⁷¹ Een zaal boven de poort van het vrouwenvoorhof. Bedoeld is de oostelijke poort die het vrouwenvoorhof met het voorhof der heidenen verbindt. In Guide, blz. 200 spreekt ook Meistermann van de zaal van het Klein Sanhedrin, dat zijn vergaderplaats had boven de oostelijke poort van het voorhof der vrouwen, (zie fasc. 29, nr. 1827, voetnoot 36 en fasc. 1, nr. 28, voetnoot 60). Die Raad bestond uit zowat 23 leden en zijn bevoegdheid ging over godsdienstzaken van minder belang.

2183.

Dinsdag, 22 mei. –

Petrus, Joannes en andere apostelen zijn heden tot de lieden gegaan, die zich op de aangeduide plaatsen vestigen. Op ezels bracht men er al het nodige heen. Naar de nederzetting tussen Betanië en Betfage, waar tekort aan water was, bracht men dit in lederen zakken, maar nu graven zij daar een bron.

Natanael werd naar de (grote) herberg bij Taänat-Siloh gezonden, waar de apostelen onlangs, toen zij van Sikar terugkeerden, genezingen bewerkt hadden (fasc. 33, nr. 2063); hij moest ook de plaats bezoeken, waar Jezus de 10 melaatsen genezen had (fasc. 27, nr. 1471).

Maria is met Magdalena en Marta te Betanië in Lazarus' huis, want Marta's en Magdalena's woningen zijn reeds aan de nieuw-bekeerden overgelaten. (Marta's huis lag in de buurt van het graf, het huis van Maria-Magdalena bevond zich ongeveer 400 m meer noordelijk, het huis van Lazarus nogmaals 400 m meer noordelijk).

Lazarus vertoeft nog met Nikodemus en Jozef van Arimatea in het Cenakel. Lazarus is bezig met over al zijn goed te beschikken ten gunste der Gemeente van Jezus en met de verdeling te regelen. Dankzij het grote vermogen van Lazarus kon de Gemeente haar behoeften te boven komen, zonder in haar ontluiking belemmerd te worden. Wie heeft er meer voor haar gedaan dan Lazarus? Hij was zo rijk en werd nog armer dan een bedelaar, want later werd hij in een gehavende boot op zee gezet en aan de willekeur van de baren prijsgegeven.

Bovendien zag ik ononderbroken het nodige uitdelen en bouwen.

Zieken genezen door de schaduw van Petrus (Hand. 5, 12-16).

2184.

23 mei. –

Heden in de morgen gingen Petrus, Joannes en de overige 7 apostelen (enige dagen geleden waren Mattias, Tomas en Filippus uitgezonden) naar de tempel. Reeds waren vele zieken op de weg vóór de stad, in het dal Josafat, op draagbedden onder tenten gelegd; velen lagen ook om de tempel in het voorhof van de heidenen en tot op de trap van de tempel (nl. van het Hiëron of omringende gebouwen).

Voorals Petrus zag ik zieken genezen. Wel deden dit ook de anderen, maar zij hielpen toch meer. Petrus genas alleen hen die geloofden en zich met de Gemeente wilden verenigen.

Waar een dubbele rij zieken lag, daar zag ik dat de schaduw van Petrus op de tegenover liggende zieken viel, terwijl hij genezingen deed en dat hij ook hen meteen, door zijn wil, genas (Hand. 5, 15-16). Vele zieken wees hij af.

Hij predikte in de tempel rechts, tegenover het offeraltaar, en daarna ook links wanneer men in de tempel trad, op een verhoog dat men met trappen bereikte, in een zaal ter zijde.

Niemand hinderde hen, want zij hadden het volk op hun hand (Hand. 2, 47; 5, 13).

's Avonds zag ik de nieuw-bekeerden naar het Cenakel komen. Onder hen was ook een rijke oude Jood uit Betanië, die met Simon de melaatse vermaagschapt was en Ananias heette; zijn vrouw was Safira; hij had ook zonen.

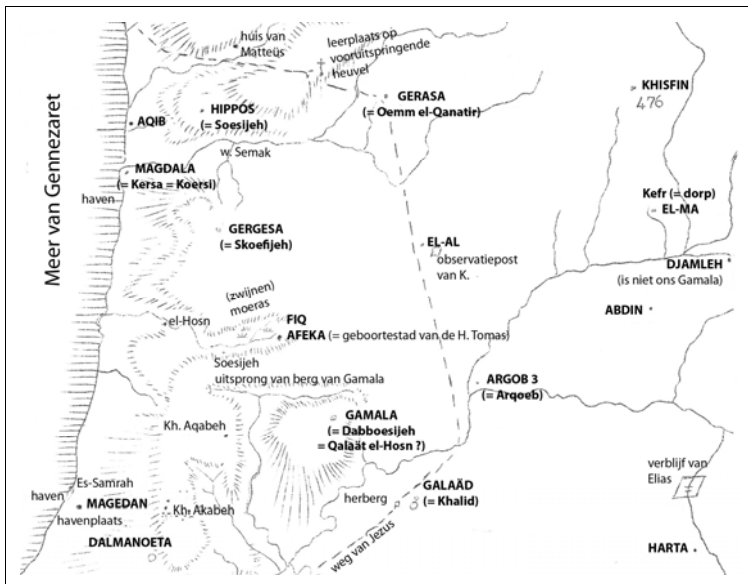
Maria was met Lazarus' zusters in Betanië, vermoedelijk omdat Lazarus, Nikodemus en Jozef van Arimatea nu in het Cenakel verbleven. Er heerste een grote bedrijvigheid rond het huis van Lazarus te Betanië: men weefde, vervaardigde vlechtwerk en alle benodigdheden.

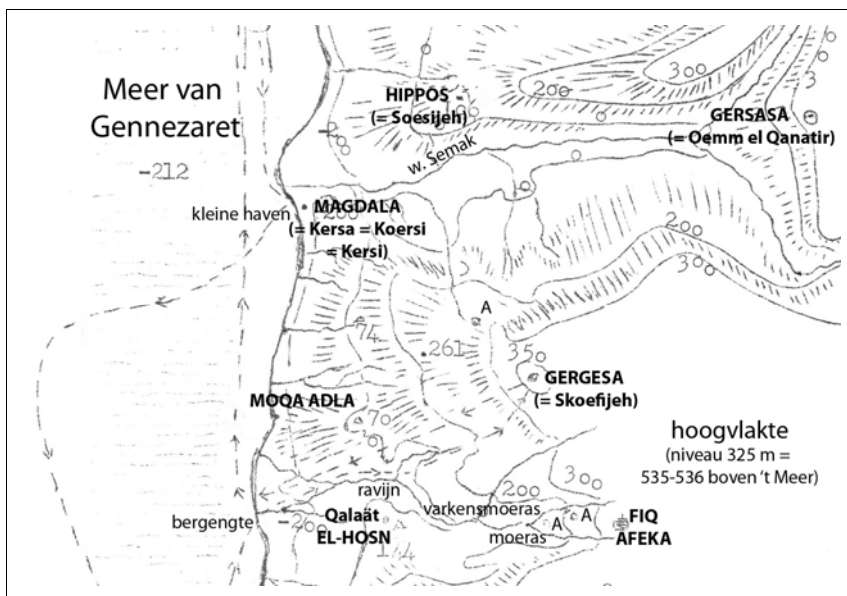
De leerling Quadratus. – Het leven in de christelijke nederzettingen. – Ananias en Safira.

2185.

Ik zag ook Quadratus, die nu nog een knaapje is, maar die later een beroemd leerling werd. (Katarina zal later zijn leven schetsen). Ik zag hem met het ietwat ouder zoontje van Maria van Kleofas uit haar derde huwelijk, nl. met Simeon in het voorhof en in de tuinen van Lazarus' huis rondlopen en spelen met planten en stokjes.

Ik zag dat zijn vader en moeder met een van de armste christenen die hen als dienaar vergezelde, naar huis teruggereisd waren om al hun bezit te verkopen. Zij hadden zich na hun aankomst in Galilea tussen de stad gevestigd, waar Jezus de duivelen in de zwijnen dreef, en Pella waar Judas zich vroeger een tijd opgehouden had. Zij hadden huis en vee en knechten. Zo trokken nog meer anderen naar huis om al hun bezit te verkopen.

Opgewekt door een relikwie van de H. Quadratus, die zich onder haar relikwieën in haar nabijheid bevond, vertelde de zienster over hem nog het volgende:

Quadratus was met mij te Jeruzalem en hij heeft mij alles getoond en verklaard, wat ik dagelijks daar zo al zie.

Ik was met hem bij de vijver Bethesda, in het Cenakel, in de tempel, te Betanië en op de 3 plaatsen waar de nieuw-bekeerden hun nederzetting ondernomen hadden en bouwden.

Daar ik nooit de vrees van mij kan afzetten dat alles wat ik zie illusie zou kunnen zijn, vroeg ik Quadratus of alles wat ik zie werkelijkheid en waarheid of bedrog is, en dan toonde hij mij alles, gelijk ik het altijd zie, en ik zag alles opnieuw, maar nu nog veel duidelijker dan anders, doch juist geheel hetzelfde.

Quadratus droeg een stoel, en om zijn lang wit gewaad een gordel met letters en hij zegde mij: “Zie! als knaap liep ik hier tussen dit alles en tussen deze mensen rond”.

Ik vroeg hem waarom dan bijna niets van dit alles beschreven was?

Hij moet wel een doorgoed mens geweest zijn, want hij antwoordde mij op elke vraag en zei o.m.

“De apostelen hebben toen geen andere of verdere bedoeling gehad dan de harten van de mensen tot het geloof te bewegen. De volgenden schreven slechts de hoofdwonderen op en al de rest van deze gebeurtenissen is over zoveel tongen gegaan, dat het aan hen, die het wel hadden willen beschrijven, zo verschillend en tegenstrijdig verteld werd, dat zij het authentieke van het valse niet meer konden onderscheiden, zich dan maar liever aan zulk geen onderneming waagden en het begraven lieten.”
(cfr. Lk. 1, 1-4). Maar vele dingen waren een geheimenis.

Ik vernam daarbij ook dat Quadratus vele gezichten gehad en voorspellingen gedaan heeft (cfr. Joël, 2, 28-29).

Hij is onder het bestuur van Simeon, bisschop van Jeruzalem, in deze stad ter dood gebracht.

Het visioen waarin hij mij vergezelde, was geen ander dan dat, waarin mij de handelingen der apostelen getoond werden.

2186.

24 mei. –

Heden waren Petrus en de overige apostelen te Betanië. Lazarus, Nikodemus en Jozef van Arimatea kwamen hierheen terug en Maria ging integendeel weer naar het Cenakel.

‘s Avonds kwamen de apostelen naar Jeruzalem, waar, bij het Cenakel, vele zieken waren die allemaal naar genezing verlangden. Petrus stuurde hen naar de tempel, omdat hij alles in het openbaar en in de naam van Jezus wilde doen. Hij bekleedde

zich hierop met zijn priestergewaden en begaf zich met de apostelen naar de tempel, waar hij predikte en vele genezingen bewerkte.

Hij kwam pas laat naar het Cenakel terug en stelde er de genezenen en nieuw-bekeerden aan de H. Maagd voor en zij zegende hen. Hierna hield Petrus nog een toespraak tot de nieuw-bekeerden, die in de voorzaal stonden.

2187.

(25 mei). –

‘s Morgens moesten zij zich verwijderen, terwijl Petrus voor de apostelen, Maria en een vijftiental leerlingen de mis las, waarin hij hun de H. Communie uitdeelde.

Ik ben in de 3 nederzettingen van de nieuw-bekeerden geweest. Zij arbeidden nog aan de oprichting van lichte tentwoningen, die van boven plat waren en uit gevlochten wanden bestonden. De woningen van de vrouwen waren afgezonderd.

In het midden van de hutten staat een groter tent, waarin zij hun gemeenschappelijke voorraden en levensmiddelen onderbrengen en waar tevens een leerling verblijft, die hun de gewenste diensten bewijst.

De 3 volksplantingen bestaan uit lieden van Arimatea, Samaria en uit vreemdelingen die uit het land van de H. Driekoningen afkomstig zijn.

1) De eersten hebben zich gevestigd tussen Betanië en Betfage; zij hebben een bron geboord en het water is hun tegen gesprongen (de nog bestaande Bîr el-Halib tussen de 2 huizengroepen van Betfage? ?).

De leerling die men met de zorg voor hen belast heeft, is later met Taddeüs in Edessa bij koning Abgarus geweest en is daar lang gebleven.

2) Bij de Samaritanen is een reeds oude leerling, met name Aminadab, een verwant van Joanna Chusa.

- 3) Bij de vreemdelingen uit Azië is Eliud, de jeugdige leerling, die met Jezus naar de H. Driekoningen gereisd was en die een landgenoot van hen is.

25 mei; namiddag. –

Ananias bracht in het Cenakel allerlei stoffen, schapen en ezels als gifte en verlangde de doop; zijn vrouw was er echter nog niet.

De Gemeente krijgt hoe langer hoe meer het aanzien van een stad. De Joden werden weer ongerust.

26 mei; Sabbat. –

Ik zag Petrus heden reeds vroeg gedurende een korte tijd in de tempel; daarna werd er gedoopt; zij onderhouden de sabbat niet streng, zodat zij op deze dag zieken genezen en dopen.

2188.

27 mei. –

Heden zag ik de dood van Ananias in het Cenakel (Hand. 5, 1-11).

Een ander man droeg hem de beurs na met de prijs van zijn verkochte akker. De geldstukken waren niet rond.

Hij (Ananias) had met medeweten van zijn vrouw Safira iets van het geld achtergehouden. Als hij nu op het binnenplein vóór het avondmaalshuis, waar Petrus met de apostelen en alle nieuw-bekeerden stond, de beurs aan Petrus' voeten neerlegde, sprak deze hem aan en Ananias viel dood neer. Hij werd door dienaren weggedragen, door zulke halfgeklede gelijk zij, die ik het altaar in de Bethesda-kerk had zien binnenbrengen.

Safira kwam een paar uren nadien en stierf op dezelfde wijze. Geen van beiden was reeds gedoopt en zij werden in hun klederen begraven. Ik was om hun zielen zeer bang, maar zij zijn niet verloren; zij stierven tot voorbeeld en waarschuwing.

Van Barnabas zag ik, naar aanleiding van Ananias, dat hij tot de apostelen de opbrengst van de verkoop van zijn goed bracht. Hij had dit reeds vroeger op Cyprus laten verkopen (Hand. 4, 36-37), maar daar anderen het in vruchtgebruik hadden, had hij eerst nu de prijs ervan kunnen bekomen.

Later zegde de zienster in extatische toestand:

Kijk! daar komt nu toch ook de man, in wiens huis Jezus altijd gewoond heeft; hij laat zich met al de zijnen bij de Gemeente inlijven. De Farizeeën hadden hem er tot nog toe kunnen van afhouden. De man heet Levi (zie fasc. 9, nr. 202 – Verhuizing naar een dorp bij Kafarnaüm – 2 juni 1821)

NOTA van Brentano.

Einde mei werden de mededelingen van de zienster over de ontluiking van de Kerk hoe langer hoe kariger. Haar visioenen hierover maakten hoe langer hoe meer plaats voor haar dagelijkse gezichten op het begin van Jezus' openbaar leven. De lezer mag zich hier de opmerkingen herinneren die gemaakt zijn in fasc. 24, nr. 1230 en fasc. 26, na nr. 1447.

De visioenen vanaf nr. 1448 tot hier liepen vanaf 29 juli 1820 tot einde mei 1821.

Met begin juni 1821 vangen de mededelingen aan over het begin van Jezus' openbaar leven en ze gaan tot 13 juli 1823 (nr. 1447).

De korte fragmenten die nog volgen tot nr. 2194 zijn al wat Brentano over de handelingen der apostelen nog heeft kunnen verzamelen.

2 en 9 juni; Sabbatten. –

De keus van de zeven diakens.

2189.

Woensdag 13 juni. –

Ik had heden weer een oogslag op de apostelen. Petrus en de overigen hadden zich na de laatste vervolgingen nogmaals in Judea verspreid om overal te preken (Hand. 5, 17-42; 6, 1). In deze tijd was het dat de weduwen en de armen de (in de H. Schrift vermelde) klachten ingediend hadden over de verdeling van de aalmoezen. Het Cenakel was gesloten geweest en de H. Maagd woonde te Betanië in Marta's huis. Slechts Jakobus de Mindere en enige leerlingen waren te Jeruzalem en bij de Bethesda-kerk gebleven.

Ik zag nu alle apostelen weer te Jeruzalem in het Cenakel, waar zij zich aan Petrus in een plechtige handeling onderwierpen.

(Laten wij hier vaststellen hoe in de visioenen van K. Emmerick Petrus in alles het eerste en laatste woord heeft).

Zij leidden Petrus uit hun kring in het Allerheiligste. Daar hing Joannes hem de feestmantel om; anderen reikten hem de staf over en zetten hem plechtig een soort mijter op en daarna ontvingen zij allen de H. Communie uit zijn hand.

Na deze handeling zag ik dat Petrus in vol ornaat in de voorzaal, waar de apostelen om hem geschaard waren, een grote menigte leerlingen en bekeerlingen toesprak. Hij had ze daar ontboden om een nieuwe regeling ten gevolge van de klachten over de verdeling van de aalmoezen, mee te delen (Hand. 6, 2). Ik hoorde hem o.m. zeggen dat het niet passend was de verkondiging van het woord Gods na te laten omwille van de zorg voor voeding en kleding (Hand. 6, 1-6); dat Lazarus, Nikodemus en Jozef van Arimatea, aangezien zij priester gewijd waren, niet langer, zonder afbreuk te doen aan hun nieuwe roeping en waardigheid, de tijdelijke goederen van de Gemeente konden besturen, zoals zij het tot nog toe gedaan hadden.

Hierna ging hij over tot het punt van de nieuwe regeling der aalmoezen en van het beheer der tijdelijke goederen, en tot de kwestie van de onderstand van weduwen en wezen.

Nu zag ik Stefanus, een schone en slanke jongeling, uit eigen beweging naar voren treden en zich aanbieden.

Anderen volgden zijn voorbeeld en onder dezen herkende ik ook Parmenas die een van de oudsten was (Hand. 6, 5).

Ook Moren waren eronder, die nog zeer jong waren en de H. Geest nog niet ontvangen hadden.

Ik zag hierna dat Petrus hun allen de handen oplegde en hun een stoel aandeed, die dwars van de ene schouder onder de andere arm afdaalde. Ik bemerkte bij deze stooloplegging een uitstorting van licht over hen die de H. Geest nog niet ontvangen hadden.

Saulus. – En Simon de Tovenaar.

Saulus zag ik ook reeds te Jeruzalem druk in de weer (Hand. 7, 58-60). Hij wist onder de Joden een losbarsting van woede uit te lokken. Ik zag hem met een ongelooflijke verbetering en in de overtuiging van zijn goed recht en heilige plicht van de een naar de andere lopen, om hen op te hitsen. Hij kende vele leerlingen, ging recht naar hen toe en redetwistte met hen. Ook poogde hij de nieuwe volksplantingen op alle manieren te verstoren en te vernietigen (cfr. Hand. 8, 3; 9, 1; 22, 3-5; 26, 9-12; Gal. 1, 13-14).

2190.

14 juni = 1 Tammoez; Nieuwe Maan. –

Ik zag dat de schat en de voorraad van de Gemeente aan de 7 diakens overgemaakt werd en dat hun tot verblijf- en stapelplaats het huis van Jozef van Arimatea aangewezen werd, niet ver van het huis van Joannes Markus. Ik zag ook Joannes Markus bij deze verhuizing helpen.

De voorradige goederen werden er op ezels heengebracht; ze bestonden in beurzen met verscheidene soorten van geld:

- in kleine stokjes, schroefvormig gedraaid,
- in plaatjes waarop een stempel geslagen was en die aan kettinkjes samenhangen, ook
- in plaatjes van ovale vorm,

doch hoofdzakelijk in grote pakken van stoffen, deksels, klederen en allerhande vaatwerk, huisraad en de nodige gereedschappen voor de inrichting van een huishouding.

Saulus zag ik nog eens zeer ondernemend en onvermoeid in zijn tegenkanting. Hij hitste de Sadduceeën op, in wie hij geschikte bondgenoten zag. Ik zag hem van de een tot de andere gaan en zij moesten hem de hand reiken tot teken van afspraak voor de uitvoering van het een of ander plan (fasc. 13, nr. 453, voetnoot 208). Hij was vooral verbitterd omdat te Samaria Simon de Tovenaar zich bekeerd had. Doch deze Simon werd weer afvallig (Hand. 8, 13-24).

15 juni. –

Daags na de inbezitneming van het huis van Jozef van Arimatea door de diakens zag ik de apostelen zich in Judea verdelen. Simon van Samaria, de Tovenaar, had reeds zijn geloof verzaakt en was naar Jeruzalem tot Saulus gekomen, wiens woede en verbittering nog gedurig toenam. Simon had alle handelingen van de apostelen gezien en verried ze lafhartig. Saulus verzocht de priesters om brieven en trok als een gevolmachtigde naar verscheidene steden om de christenen daar te vervolgen (Hand. 9, 1).

De apostelen hadden onder elkander de plaats verwisseld, waar zij eerst geweest waren. De eerste maal was ieder naar het gewest van zijn woonplaats getrokken.

Ik herinner me alleen nog dat ditmaal

- Zacheüs naar Kedar,
- Taddeüs naar het vaderland van Bartolomeüs,
- Tomas naar Samaria gingen en dat
- Joannes tot in het gewest van Efeze trok.
- Ook bezocht een apostel bij de Egyptische grens de stad die gesticht was door godvrezende, voor de vervolging uitgeweken Joden ten tijde van de Makkabeeën (cfr. fasc. 28, nr. 1624, voetnoot 839).

Petrus was tussen Joppe en Lydda in een plaats of gewest bij Sarona. (Dit ligt 4 km ten noordoosten van Joppe, het huidige Jaffa). Hij had Silvanus, de leerling uit Sikar, bij zich.

Petrus deed talrijker wonderen dan de overigen (Hand. 9, 32-43; 10, 3). Hij dreef duivelen uit en wekte doden op, ja, ik zag dat een engel vóór hem uittrok om de mensen te verwittigen dat zij boetvaardigheid moesten doen en aan Petrus vragen wat zij persoonlijk in het bijzonder moesten doen. De hoofdman Kornelius hoorde ook reeds van hem, maar bekeerde zich toen nog niet.

Vóór de steniging van Stefanus komen zij allen nog eens te Jeruzalem samen, en wanneer zij zich dan weer zullen verdelen, komt Petrus naar hier terug en dán zal de bekering van Kornelius plaatshebben (Hand. 10, 1-48).

Jakobus de Mindere is in Jeruzalem gebleven, want zij hebben de Bethesda-kerk nog in bezit. Maria en alle vrouwen, zelfs Veronika, waren in Betanië.

16 en 23 juni; Sabbatten. –

Petrus beslecht onenigheden.

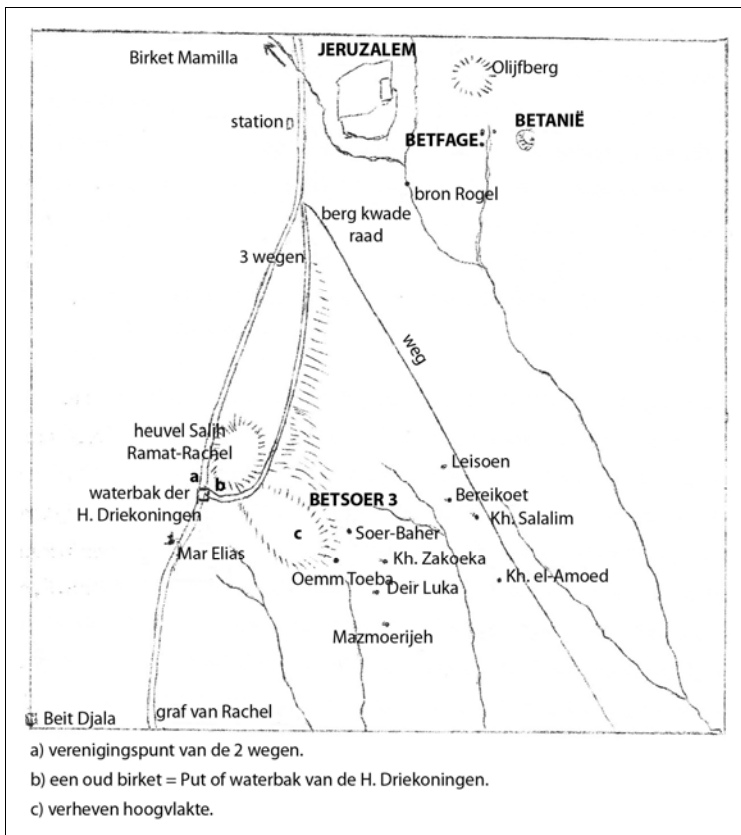
2191.

25 juni. –

Er heerste ontevredenheid wegens de aalmoezen.

De diakens lieten op 3 plaatsen uitdelingen doen;

- vóór het huis van het avondmaal,
- in Betanië en
- op de herbergplaats naar de kant van Bethlehem (bij Betsoer 3), waar de H. Driekoningen op hun tocht naar Bethlehem hun laatste rusthalte gehouden hadden.

Hier waren zich vreemdelingen uit de Gemeente komen vestigen.

Hier was het dat de klachten en onenigheden oprezen, waartoe beschimmeld brood of meel, naar ik meen, de aanleiding was. Maar die mensen hadden toch geen volkomen gelijk in de zaak. Daarom ook zonden de diakens een bode tot Petrus.

Somtjids deelde men wel fijne, kleine broodjes uit, maar toch dikwijlder grote, dunne, die onder de asse gebakken waren; verder honigraten, stoffen voor klederen en ook huisraad, enz.

30 juni; Sabbat. –

Geen mededelingen.

1 juli. –

Ik zag Petrus van Saronā, uit het gewest Joppe, met nog een apostel, ik meen Andreas, die in de laatste tijd daar bij hem was, naar Jeruzalem terugkomen.

Ook Tomas, die in Samaria was, is met een gezelschap, Filippus meen ik, en met nog verscheidene anderen van daar teruggekeerd; zij kwamen om onenigheden te beslechten. Ook naar dezen hadden Stefanus en de andere diakens boden gestuurd.

2192.

Bij Betsoer, aan de baan naar Bethleem, waar de H. Driekoningen het laatst gerust hebben, bestond een nederzetting van nieuw-bekeerden, meest heidense vrouwen. (Over dit Betsoer 3, thans Soer Baher, 5 km ten zuiden van Jeruzalem, vindt men straks iets, nl. na nr. 2194).

Saulus, die overal het zaad van de tweedracht uitstrooide, had bij hen misnoegdheid over de aalmoezen bemerkt en hij had hen opgewonden. Zij hadden de diakens bij de voormalige armendiensten en bij Nikodemus aangeklaagd, en daar dezen hen in

het ongelijk stelden, hadden zij zich door bemiddeling van Saulus tot Gamaliël en de raad van de Joodse priesters gewend. Zij beweerden bedrogen en achteruit gesteld te zijn en verzochten om tussenkomst en bescherming.

Hierop zag ik Stefanus gedagvaard worden en vóór de priesters in de tempel verschijnen. Hij werd in een voorhof, zonder enige bijstand of verdediging, door vele Farizeeën en woedende Joden beschuldigd en in verhoor genomen. Hij was geheel alleen, maar wist met doorslaande argumenten en zeer welsprekend zijn goed recht te verdedigen en aan te tonen. Ook werd hij daarna weer op vrije voeten gesteld.

Ik zag Petrus en verscheidene andere apostelen in het Cenakel aankomen. De ontevredenen werden daar ontboden en de zaak beslecht. Velen werden van de Gemeente afgescheiden en naar andere woningen gezonden. Petrus deed uitspraak in dit geschil, want onlangs bij de keus der diakens hadden de apostelen in een plechtige handeling Petrus' oppergezag erkend en er zich aan onderworpen (nr. 2189). In die plechtigheid had ik gezien dat zij hem uit hun midden in de zaal leidden, dat Joannes hem de mantel omhing, dat zij hem de staf in de hand gaven, de mijter plechtig opzetten en allemaal de H. Communie uit zijn hand ontvingen.

4 juli. –

Ik zag alle apostelen, uitgenomen Jakobus de Mindere, zich weer verspreiden. Petrus was met Andreas over Samaria weer naar Sarona bij Joppe getrokken; allen waren gestuurd naar plaatsen op de grenzen en naar Samaria, waar de Joden (geen macht of gezag hadden en) niets tegen hen konden uitrichten.

Alleen in één gewest zag ik hen nooit en dit zal wel een gans heidens gewest geweest zijn. Wel kwamen de bewoners van daar veel naar Jeruzalem, doch alleen uit ijdele nieuwsgierigheid.

De christenen worden vervolgd²⁷².

2193.

16 juli. –

Wat de zienster op 16 juli meedeelde, verhaalde zij in extatische toestand.

Ik zie, zei ze, een opschudding in Jeruzalem. Stefanus heeft in een zaal vóór de tempel (waarschijnlijk vestibule) zeer stoutmoedig gesproken en zij hebben hem gevangen gezet, maar hij zit niet in een kerker, doch in een kamer bij de tempelgebouwen.

Die boze kerel van Samaria, Simon de Tovenaar, die afvallig geworden is, verblijft in de stad en hitst met Saulus alles tegen de christenen op (Hand. 9, 1). Dezen verkeren in grote angst en hebben de apostelen, waarvan velen ver verwijderd zijn, laten roepen.

²⁷² De christenen worden vervolgd.

Onze aandachtige lezers-Bijbelkenners zullen opgemerkt hebben dat in de Handelingen der Apostelen de volgorde van de feiten toch anders wordt voorgesteld dan hier in de nrs. 2190-2194.

En inderdaad, volgens Handelingen wordt Sint-Stefanus reeds vermoord in Hoofdstuk 7. Dan wordt in Hoofdstuk 8 het gewelddadig optreden van Saulus vermeld, zodat de christenen uit Jeruzalem wegtrokken, behalve de Apostelen.

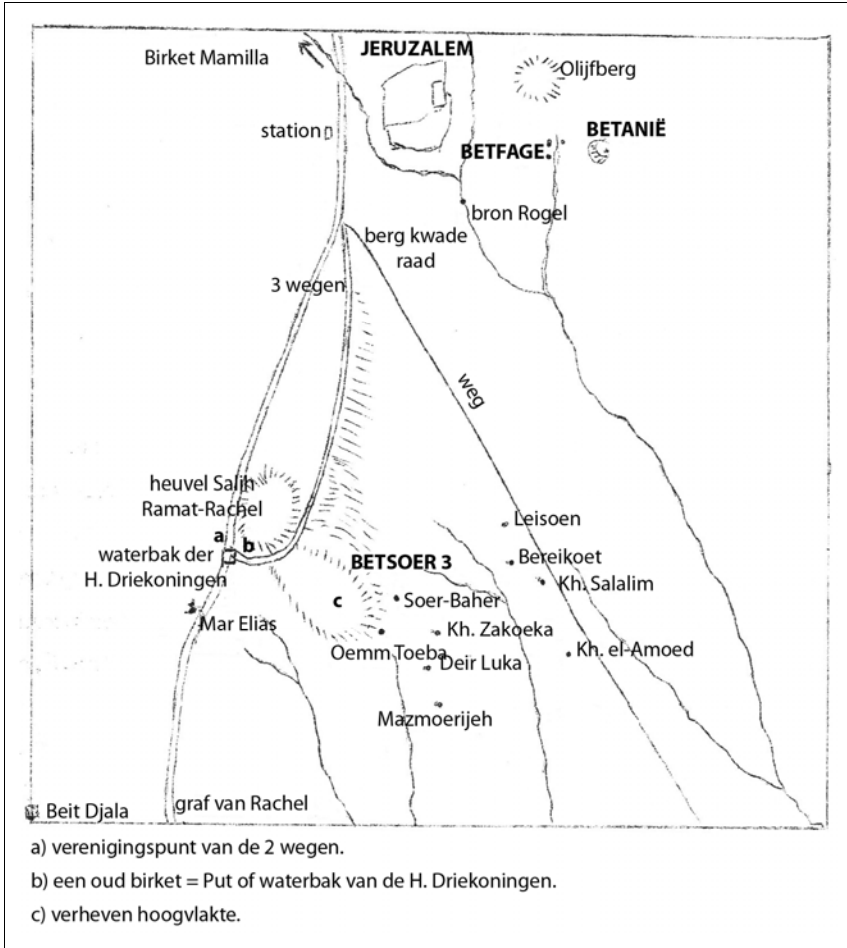
Deze laatste woorden betekenen dat de Apostelen nog niet definitief uit elkander gingen en willen natuurlijk niet zeggen dat zij daar zaten niets te doen.

Ook de Apostelen gingen wel eens even weg uit Jeruzalem, zo b.v. Petrus en Johannes in Hand. 8, 14. De diaken Filippus trok al eerder naar Samaria en bekeerde er Simon de Tovenaar.

De vraag is vooreerst of het voor Brentano wel mogelijk was die losse mededelingen (dus geen doorlopend verhaal) in de juiste volgorde te rangschikken (zie nota van Brentano, na nr. 2188).

Anderzijds zijn er volgens Tillemont (Mém. I, 654) wel aanduidingen dat ook in sommige hoofdstukken van Handelingen de feiten niet strikt historisch op elkander volgen, maar eerder in hun logisch verband.

De Joden verwoestten de huizen van de christenen, ja, ook in de nederzettingen, waarvoor zijzelf hun de plaatsen aangewezen hebben.

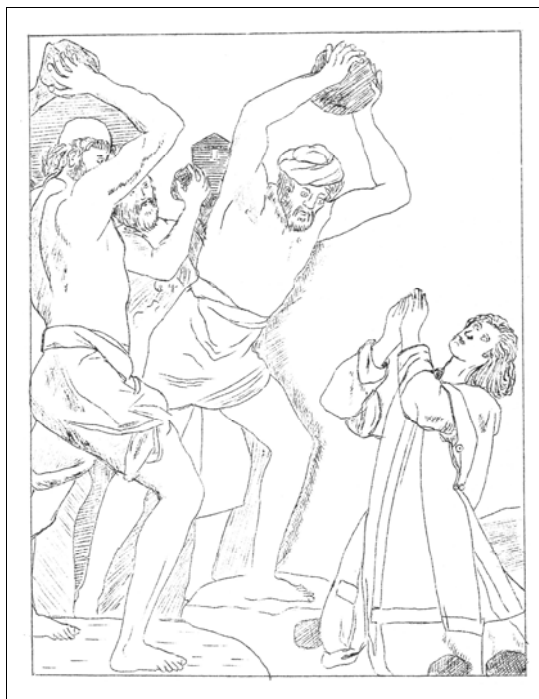
De christenen van de plaats naar de kant van Bethlehem (Betsoer 3), waar de klachten wegens het beschimmelde brood ontstaan waren, trokken naar Salem, waar Joannes gedoopt heeft; zij bouwden daar hutten en een kapel; zij hebben een priester en het

H. Sacrament in een bus bij zich. Deze kapel is later verwoest geworden, maar toen de apostel Joannes, na Maria's dood bij Efeze, de laatste maal vóór zijn dood, de gelovigen te Jeruzalem bezocht, zag ik dat de gelovigen daar weer een kerk hadden, die geheel geschoeid was op het model van de kapel in het huis van Maria bij Efeze (cfr. nrs. 2197-2198).

Aanleiding tot deze vervolging was geweest het feit dat Petrus op zijn reis van Samaria naar Joppe vele mensen gedoopt had en vooral een man, wiens bekering veel opspraak in Jeruzalem had verwekt.

2194.

Stefanus heeft bij deze gelegenheid zo kloekmoedig zijn man gestaan en het recht van de Gemeente zo krachtig verdedigd, dat men hem gevangen nam.

De gealarmeerde Gemeente liet Petrus en de andere apostelen terugroepen.

21 en 28 juli; Sabbatten. –

4 augustus; Sabbat. –

Ik zag Saulus weer razend in Jeruzalem rondlopen en hoe door het Sanhedrin 2 gezanten tot ieder van de christelijke volksplantingen gezonden werden met een bevel dat de christenen in paniek en grote verlegenheid bracht. Ik zag dat zij deswege boden naar de apostelen stuurden.

Tomas was in Samaria en Petrus bij Joppe. Ik zag dat Stefanus gedagvaard werd om vóór de Joden te verschijnen.

De apostelen kwamen nu weer terug. Slechts weinigen waren te Jeruzalem gebleven. Jakobus de Mindere was daar, maar niet Nikodemus; Jozef van Arimatea was te Betanië.

11 augustus; Sabbat. –

12 augustus = 1 Eloel; Nieuwe Maan. –

Eloel krijgt bij zijn 29 dagen één dag meer, want de mogelijkheid bestond dat 2 maanden na elkaar 30 dagen hadden.

11 september = 1 Tisri; Nieuwe Maan. –

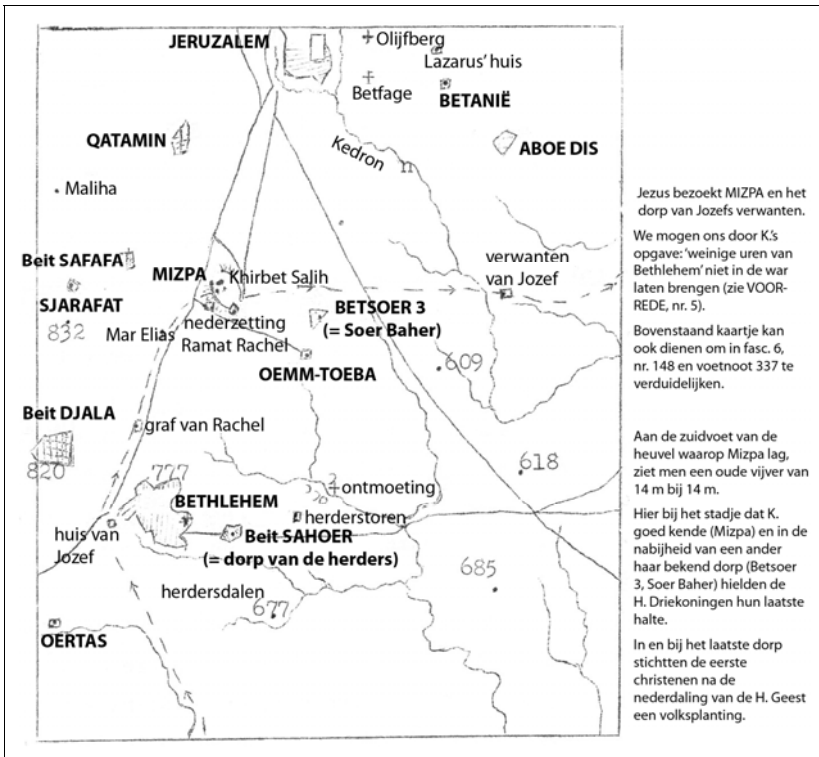
Een woordje over Betsoer 3, het centrum van de derde nederzetting.

De 3 geoorloofde nederzettingen moesten geschieden op plaatsen die eenzaam en van de weg afgelegen waren.

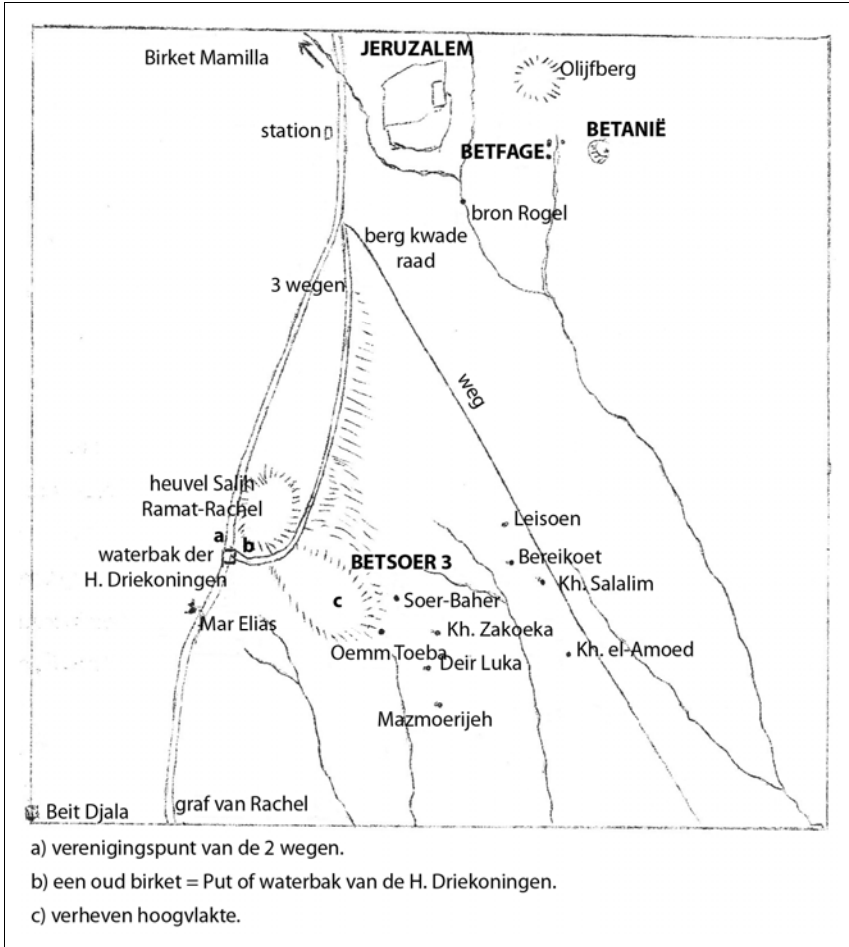
Uit de verschillende gegevens die de zienster ons aan de hand doet

- over de laatste rusthalte der H. Driekoningen, over Mizpa 1,
- over de derde nederzetting der eerste christenen die zij aanduidt in de buurt van de rustplaats der H. Driekoningen en
- hierboven in nr. 2192, uitdrukkelijk Betsoer noemt, kunnen wij de plaats van deze nederzetting nader bepalen.

(Voor die gegevens, zie fasc. 6, nr. 148, voetnoot 337; fasc. 11, nr. 312 en tekst na nr. 349 en fasc. 34, nr. 2191).

Het kaartje hiervoor beziend, merken wij ongeveer halver hoogte een ronde heuvel, links. In fasc. 11, na nr. 349 hebben wij aangetoond dat hier Mizpa 1 gelegen heeft. Aan de zuidvoet van deze heuvel ligt de put of waterbak van de H. Driekoningen (b).

In de buurt van deze put of rustplaats der H. Driekoningen heeft zich een nederzetting van de eerste christenen gevestigd, doch van de grote weg af, de weg nl. die naar Bethlehem leidend hier voorbij loopt. Van deze heuvel oostwaarts gaand treft men in een afgesloten dal en

eenzame plaats het huidige dorp Soer Baher of Bahir aan. Deze lettergreep Soer is het overblijfsel van de oude naam Betsoer, want het eerste lid 'BET' is in de meeste oude namen weggevallen.

Één km ten zuidwesten van Soer Baher ligt Oemm et-Toeba, waar men de voornaamste overblijfselen van, of herinneringen aan de oude nederzetting vindt.

De 2 plaatsen met nog meerdere dorpen in de omgeving vormden om zo te zeggen één verspreid geheel, een uur ten zuiden van Jeruzalem en voor deze stad verborgen achter de berg van de kwade raad.

Heel deze plaats is een brandpunt geweest van vurig christelijk leven en heeft zich meerdere eeuwen gehandhaafd, aangezien de H. Cyrillus van Jeruzalem er nog over spreekt.

Omdat het geval waarlijk interessant en leerrijk is, willen wij die omgeving even nader bekijken aan de hand van een beschrijving van een palestinoloog van eerste rang, nl. V. Guérin en willen wij zijn beschrijving met een kaartje ophelderen.

“Ik ga, zegt hij, van Jeruzalem uit, de weg op naar Bethlehem. Gekomen op een kleine afstand van Mar Elias – en aan het einde van de heuvel Salih, thans door de Israëliërs Ramat-Rachel geheten, naar haar naburig graf; op deze heuvel lag Mizpa 1 – sla ik links af naar het oosten.

Bij het verenigingspunt van de 2 wegen (a) bemerk ik een oud birket van 14 m bij 14 m (b = Put der 3 koningen). Ik ga (aan de voet van de Salih of Ramat-Rachel) in de richting oostzuidoosten, dan over een verheven hoogvlakte (c), waarop men een ver uitzicht geniet ...

Ik kom te Soer Baher, dat op de zuidoosthelling van een heuvel ligt. Meerdere huizen van het dorp zijn gebouwd met steenblokken van oude constructies en enige daarvan zijn bossageblokken (met verheven middenvlak). Een zeer steile daling naar het zuiden brengt mij in een schone en tamelijk ruime vallei (500 m ten zuiden van Soer Baher.

Daar bemerkt men ruines die de naam Oemm Toeba dragen. Daar lag oudtijds een dorp, waarvan nog enige grondmuren van huizen, souterrains, citernes en rotsgraven overblijven. In één van die graven ziet men nog de ronde, schijfvormige sluitsteen.

De naam Oemm Toeba betekent ‘moeder van de zaligheid’, ‘zalige moeder’, ook ‘plaats van zaligheid’. Volgens een traditie komt de naam voort van het feit dat de H. Maria van Kleofas (niet van Onze-Lieve-Vrouw) in een van die grotten zou begraven zijn.

Haar graf bestaat binnen uit 3 kamers.

- De middelste is verlicht door een luchtgat en bevat een citerne; ze zou Maria van Kleofas tot woonhuis gediend hebben.
- De verste is een oude kapel, die wellicht teruggaat tot de allereerste tijd van het christendom; het was Maria van Kleofas’ bidplaats. Vier kolommen ondersteunden het gewelf, maar sedert een tijd is dit gedeeltelijk ingestort, daar de Arabieren al sedert een eeuw een kolom gebroken hebben.
- De derde kamer bevatte het eigenlijke graf, dat als een kist in de bodem uitgehouwen was en nu onder puin begraven ligt.

Zo onderzochten, interpreteerden en beschreven onderzoekers de plaats.

Mirjam et-Toebanijeh, Maria de gelukzalige, vanwaar de naam Oemm et-Toeba, door de vallei en het Kirbet gedragen, is de Arabische naam van de ons goed en sinds lang bekende Maria van Kleofas.

Boven en rondom de grot bouwde Sint-Marinus, naar het getuigenis van de H. Cyrillus, naderhand een klooster in een dorp met name Metopa (= Oemm Toeba) heet.

Naast de grot ligt op de grond een doopvont, in de vorm van een Grieks kruis; vandaar dat de inlanders de grotkapel ook Kniset el-Mamoedijeh noemen, d.i. ‘kerk van het doopsel’. De kloosterkerk van Sint-Marinus zal tevens parochiekerk geweest zijn, zoals dit nog in het Oosten veel voorkomt (cfr. Guérin, Judée, III, 83-85).

Guérin zegt nog verder: “Vijfhonderd meter ten oosten van Toeba, op de hoogte ten oosten van de vallei Toeba en ten westen van een andere vallei die er parallel mee loopt, ligt Khirbet Zakoeka met citernes. De plaats vormt met Soer Baher en met Oemm Toeba als het ware één geheel.

Zeshonderd meter ten zuiden van Zakoeka ligt nog Khirbet Deir Luka, (klooster van abt Lukas, door de H. Cyrillus vermeld), met regenbakken en grotten en met de ruïne van een aanzienlijk gebouw.” (Jud. III, 85).

Nogmaals 400 m meer zuidelijk ligt Mazmoerijeh. Op de hoogte ten oosten van de tweede genoemde vallei en ten oosten van Deir Luka ligt Deir Aboe el-Amoed, ook met meerdere oude citernes (Jud. III, 102).

De naam Deir wijst op, en betekent 'klooster'.

Uit hetgeen reeds gezegd is en uit de plaatsen die nog te noemen zouden zijn, blijkt dat dit district een haard is geweest van vurig christelijk leven. De plaats ligt verborgen, in de buurt van Jeruzalem, buiten de verkeerswegen en Betsoer 3 is er nog te vinden, kortom ze beantwoordt aan alle gegevens die K. ons over de derde nederzetting meedeelt.

Dat het genoemde en beschreven graf werkelijk het graf van Maria van Kleofas is geweest of niet, doch van een ander persoon, dit doet niets ter zake.

Bemering.

Hier eindigt eigenlijk de heilsgeschiedenis volgens de visioenen van A. K. Emmerick; ze bestaat uit 3 werken, die steeds opnieuw afzonderlijk werden uitgegeven:

- het leven der H. Maagd,
- het grote leven van Christus en
- zijn Bitter Lijden.

Het Leven is nog aangevuld door een levensschets van de apostelen en van een aantal leerlingen en H. Vrouwen uit de tijd van Christus en van de apostelen.

Wij hebben deze 3 werken als één geheel beschouwd en uitgegeven.

Daar wij dan ook de chronologische volgorde in acht wilden nemen, moesten wij uit het Leven der H. Maagd het slothoofdstuk naar hier brengen, nl. haar laatste jaren en dood.

Eindelijk zullen wij daarna nog als een soort toevoegsel de vermelde levensschetsen geven en daarmee het werk besluiten. Verschillende van die schetsen zijn heel schoon en interessant.

Ze brengen mij op dit ogenblik een passage in herinnering uit het vierdelig werk van Kan. Jacques Leclercq: 'Proeve van een christelijke Moraal'. Waar hij namelijk spreekt over het belang van de heiligenverering, beveelt hij in de eerste plaats met nadruk de verering aan van die heiligen die behoord hebben tot de kring van Jezus' volgelingen, die met Hem hebben omgegaan, Hem gezien, gehoord, gekend, gevoeld en aangeraakt hebben, omdat de kennis en verering van die heiligen, apostelen, leerlingen, vrouwen ons in onmiddellijk contact brengen met de bronnen van ons geloof, de openbaring, de christelijke godsdienst.

Die passage kan ik helaas! niet letterlijk teruggeven; ik geef ze weer naar de zin.

Hier bewijst K.E. ons nogmaals een kostbare dienst.

Laatste levensjaren, dood en verheerlijking van Maria

**Eerste en hoogste Patrones van de Kerk in haar ontstaan en ontluiking,
toevlucht van haar leden in elke nood en onzekerheid,
apostel der apostelen,
beschermster van de eerste en latere gelovigen,
algemene Moeder van alle christenen,
bij haar Hemelvaart gekroond tot Koningin van de hemel en de aarde.**

Bemerking vooraf.

Het hoofdstuk dat nu volgt vormt in de oorspronkelijke uitgave het laatste kapittel in het leven der H. Maagd.

Op zichzelf is dit ‘Leven’ onvolledig; het bevat niets over Maria vanaf de terugkeer uit Egypte tot haar verhuizing naar Efeze. De elementen uit dit lange tijdperk liggen verspreid in de geschiedenis van Jezus’ leven en verrijzenis.

Daar wij, zoals juist gezegd, het Leven van Maria en haar Zoon en diens Lijden als een onverdeelbaar geheel opvatten en uitgeven, is het logisch voor deze laatste jaren van Maria in dit werk de plaats in te ruimen, waar ze chronologisch thuishoren. Hier is het de geschikte plaats.

Wij moeten ook nog doen opmerken dat de mededelingen van dit hoofdstuk niet doorlopend in hetzelfde jaar, maar in de loop van meerdere jaren gedaan zijn en wel ieder jaar in de maand augustus in de dagen vóór Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart.

De schrijver heeft ze bijeengebracht en gerangschikt in de orde waarin men ze straks zal vinden; straks, d.i. na een uitweiding over de stad en het gewest Efeze ten tijde van Christus.

Wij menen goed te doen de lezer hiermee een weinig bekend te maken. Het zal hem in staat stellen de verhalen van de zienster beter te verstaan en Maria in haar laatste jaren met meer begrip te beschouwen.

Overigens zonder dit speciaal hoger doel is een zekere kennis van de oude wereld- en Bijbelstad Efeze al op zichzelf waardevol.

Uitweiding over Efeze, stad en omgeving.

In de oudheid was het Bijbelse Efeze een beroemde en bloeiende havenstad nabij de westkust van Klein-Azië, ten noordoosten van het aanzienlijke eiland Samos.

Vóór Christus is ze eeuwen lang ook een middenpunt van heidense beschaving geweest, een heidense cultusplaats en afgodsdienstcentrum met als aantrekkingspunt de tempel van Artemis of Diana.

Efeze was een machtige provinciestad met grote politieke invloed, de roemrijkste van alle hellenistische steden. Dit schrikte Paulus niet af, maar stimuleerde hem integendeel om daar het zaad van de christelijke leer uit te gaan strooien (cfr. Hand. 18, 19-21). Kort daarna bezocht hij opnieuw deze stad en hield er zich 3 jaren op (Hand. 19, 1; 20, 31). Hij bracht er een bloeiende christelijke gemeenschap tot stand en maakte Efeze tot een vuurhaard en brandpunt van christelijke leven. Hij stelde er zijn beminde leerling Timoteus tot eerste bisschop aan.

Ook de evangelist Joannes heeft te Efeze gewoond; dit is boven alle twijfel verheven, maar de datum van zijn aankomst is niet bekend.

Even zeker staat het vast, zelfs wetenschappelijk¹, dat ook Maria in het gewest van Efeze heeft gewoond, en dat zich daar ook vele christenen

¹ Over de wetenschappelijke zekerheid van Maria's verblijf in het gewest van Efeze.

Daarvoor verwijzen wij onze lezers, die Duits verstaan, naar het standaardwerk van Dr. Johannes Niessen: 'Panagia-Kapuli', Dülmen 1906.

zijn komen vestigen, waar de Joden, overigens, volgens Flavius Josephus, een volkrijke kolonie vormden (Ant. 16, II, 3). Deze genoot aanzienlijke voorrechten, zoals godsdienstvrijheid en vrijstelling van legerdienst.

Het verblijf van Joannes te Efeze is ons niet bekend uit de H. Schrift, maar wel uit de traditie, nl. door Ireneüs, Klemens van Alexandrië, Eusebius en meer anderen. Te allen tijde werd zijn graf te Efeze vereerd, ofschoon zijn lichaam er nooit teruggevonden werd (cfr. fasc. 33, nr. 2088 en voetnoot 233). Zijn graf is bevat in de heuvel, waarop vele eeuwen vóór Christus het oorspronkelijke Efeze gelegen was.

De stad verplaatste zich naar het zuidwesten en na Christus' tijd ontstond bij Joannes' graf het dorp dat eeuwen lang Ajasolok heette, d.i. 'de heilige godgeleerde' of 'godschouwer', van het Grieks 'Agios theologos'.

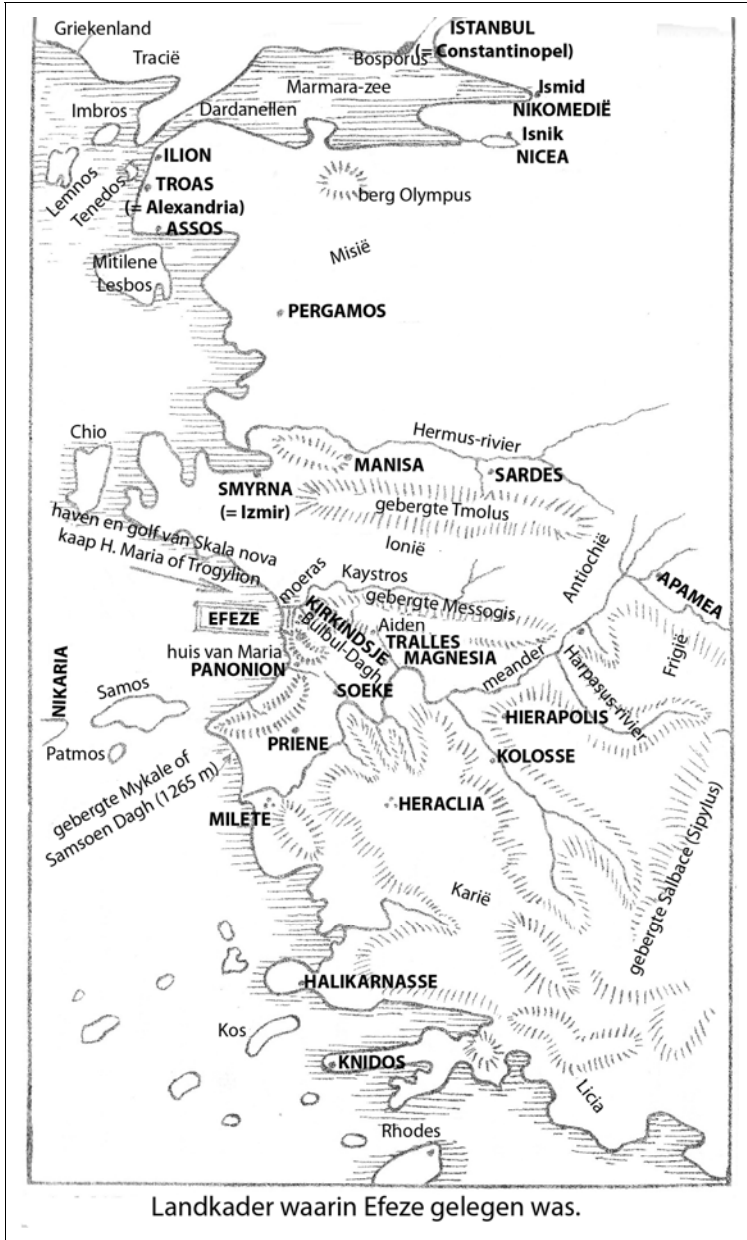
Thans heet het dorp Seldsjoek, naar de naam van een Turkse veroveraar.

Het nieuwe Efeze dat aangelegd werd 1500 m ten zuidwesten van de genoemde heuvel ontstond in 286 vóór Chr. Daar vindt men 2 kleine heuvelketens waarvan de ene van zuid naar noord, de andere van zuidoost naar noordwest gericht is. De 2 zuidpunten verenigen zich nagenoeg, terwijl de 2 ketens naar het noorden en het noordwesten lopen, zich van mekaar verwijderen en aan de noordkant een grote opening laten. De stad ontwikkelde zich in de vallei tussen de 2 ketens en op de binnenhellingen van deze ketens.

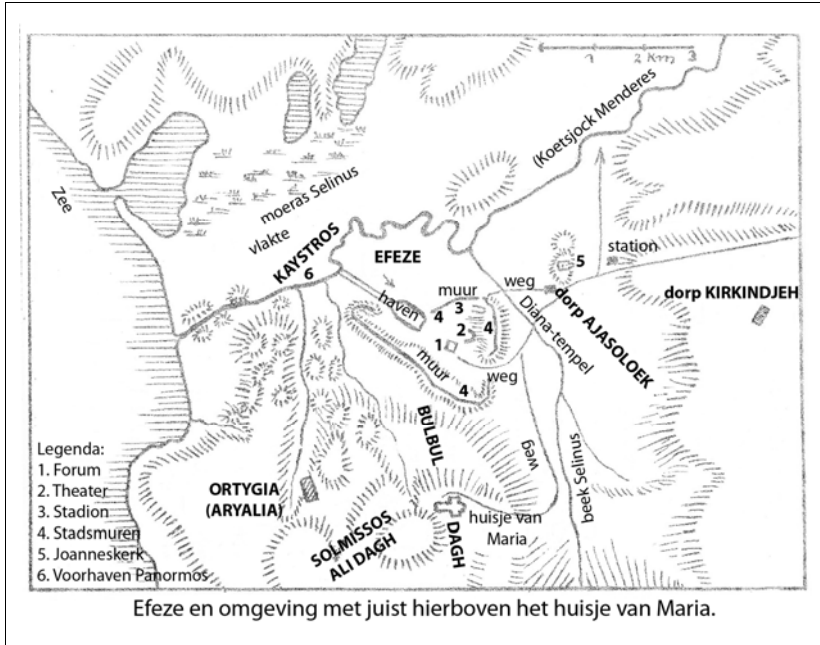
Deze heten – men vindt de namen op de kaarten hierna:

- Prion of ook Pion, thans Panajir Dagh ('Dagh' = 'berg') en
- Koressus.

Vanuit oecumenisch standpunt lijkt het niet onbelangrijk dat ook de Russisch-orthodoxe monniken van de berg Athos geloven aan Maria's verblijf bij Efeze, want volgens hun tradities zou Jezus' Moeder van daar uit op reis getogen zijn naar Cyprus en zelfs zou zij bij die gelegenheid terecht gekomen zijn op hun heilige Athosberg, waar zij eveneens een tijdje verbleef.

Landkader waarin Efeze gelegen was.

De laatste oude naam is nu vervangen door de nieuwe poëtische naam ‘Bulbul-Dagh’, d.i. ‘Nachtegalenberg’. De laatste naam geeft men echter ook aan het gebergte meer zuidelijk, waar Maria woonde.

‘Panajir Dagh’ betekent ‘berg van de Panagia’, d.i. ‘van de alheilige Moeder van God’. Hij ontleende deze naam aan Maria, wier goddelijk moederschap te Efeze tot dogma werd uitgeroepen.

De 2 stadsmuren liepen grillig op en neer op de oneffen rug van de 2 heuvelketens waartussen de stad in de vallei en op de hellingen gelegen was.

Aan de noordkant in de opening lag de haven, die, zoals de schuine heuvelketen, ook Koessus heette. Door een kanaal stond ze met de Kayster-rivier in verbinding en zo met de zee. Er wordt beweerd dat de zee toen veel dieper in het land drong en tot in de buurt van Efeze kwam, wat zeer onzeker is. De stad vulde geheel de ruimte binnen de muren, doch het centrum met de hoofdgebouwen vindt men in de vallei en op de laagste hellingen. De oostelijke heuvelketen bereikt een niveau

van 130-135 m; de westelijke een hoogte van 358 m in haar zuidelijk gedeelte, maar daalt tot 100 m in het noorden. Hier heeft men door de opening een mooi vergezicht over de moerassige Kaystrosvlakte tot op de zee.

De ruïnes van Efeze behoren tot de prachtigste en kostbaarste overblijfselen uit de oudheid.

Wij willen nu even, heel in het kort en vlug, de stad doorwandelen en de monumenten noemen, die wij op onze weg ontmoeten. Het commentaar zal tot een minimum beperkt worden en in vele gevallen geheel wegblijven. De cijfers tussen haakjes () verwijzen naar het 'Plan van de stad Efeze'.

Van het station (1) westwaarts gaande komen wij na een weg van 400 m bij het ellendige, reeds genoemde Turkse dorp Ajasoloek, gelegen bij de zuidvoet van een kleine heuvelketen, die van zuid naar noord bestaat uit 3 toppen. Van hier heeft zich het oorspronkelijke Efeze 1500 m verder naar het zuidwesten verlegd. In de middelste heuvel vindt men het graf van de apostel en evangelist Joannes.

Van de voet van de heuvel zuidwaarts gaande, laten wij de tempel van Diana (Artemision) (2) links, gaan over de beek Selenus (3), volgen de weg 4, die om de Prion- of Panajir-Dagh-heuvel draait.

Wij laten op deze weg het graf van de krijgsheld Androclos links (5). Wij treden weldra door de Magnesiapoort (6) de stad in en hebben op dit punt het oost-gymnasium rechts (7).

Even verder links hebben we de resten van een christelijke kerk (8), die een heidense basiliek opgevolgd heeft. Nog een weinig verder, weer links, liggen de resten van een wollemarkt of -halle (9).

De weg loopt door de pas tussen de Prionheuvel rechts en de akropool van de westelijke heuvelketen en alvorens aan het einde van de pas in de middelvallei af te dalen ziet men rechts op de eerste heuvelhelling een Odeion of klein theater (10).

Aanstands daarop liggen links de resten van een Romeinse tempel (11), die de agora of markt (12) in het noordwesten beheerst.

Plan van de stad EFEZE

1. Station.
2. Tempel van Diana (Artemision).
3. Beek Selenus.
4. Weg die om de Prion- of Panajir-Dagh-heuvel draait.
5. Graf van de krijgsheld Androctos.
6. Magnesiapoort.
7. Oost-gymnasium.
8. Christelijke kerk die een heidense basiliek opgevolgd heeft.
9. Wollemarkt of wolhalle.
10. Odeion of klein theater.
11. Romeinse tempel.
12. Agora of markt.
13. Eén van de meest grandioze theaters van de wereld.
14. Tempel van Serapis.
15. Gebouw dat vermoedelijk een gymnasium is geweest.
16. Sportplein (sporen van de verzande haven van Lysimachus die de nieuwe stad stichtte).
17. Nieuwe haven (de oude haven werd door de Romeinen gedempt en vervangen door een sportplein – zie 16).
18. Kayster-rivier.
19. Machtig gebouwencomplex (overblijfsel van termen en een groots gymnasium, het 3e van de 4 grote gymnasia van Efeze).
20. Brede zuilenweg of Arkadiane.
21. Dubbele kerk, toegewijd aan de Moeder Gods.
22. Vierkante toren (gevangenis van de H. Paulus en van andere martelaren).
23. Stadion, dat voor een deel op de noordelijke helling van de Prionheuvel, voor een deel op stevige onderbouwen rust. De onderbouwen vormden tevens holen voor wilde dieren die in het worstelperk van het stadion moesten vechten.
25. Volgbogige poort.
26. Stadsmuur.
27. Vals graf van Maria Magdalena.
28. Grot, zogenaamd van de 7 slapers.
29. Graf van de leerling van Sint Paulus, nl. Timoteüs, eerste bisschop van Efeze.
30. Gebouwencomplex (= overblijfsel van het 4e van Efeze's gymnasia; het wordt naar de naam van de stichter of schenker 'gymnasium van Vedius' genoemd).
31. Oostpoort van Efeze.
32. Middeleeuwse burcht.
33. Oude Turkse moskee.

Een paar 100 meters ten oosten van die markt lag een van de meest grandioze theaters van de wereld (13). De ligging was allergeukkigst gekozen. Zelfs van de laagste zitplaatsen van het halfrond overziet men de hele vallei en verder door de noordelijke opening heel het landschap in de richting van de zee. In totaal waren er 23.000 plaatsen (cfr. D.B. Suppl. k. 1096). In dit theater en op de juist vermelde agora zijn te situeren de taferelen uit Hand. 19, 18-40.

De tempel van Serapis wordt aangeduid door 14, terwijl door 15 een gebouw aangeduid wordt dat vermoedelijk een gymnasium is geweest.

Dicht daarbij, in de richting noordwesten, ziet men de sporen van de verzande haven van Lysimachus (16), die de nieuwe stad stichtte. Door de Romeinen gedempt, werd ze vervangen door een sportplein en 250 m naar het noordwesten verlegd (17).

Een kanaal verbond ze met de Kayster (18) en met de voorhaven. Even ten oosten van de nieuwe haven (17) en het sportplein (16) ontdekte men de resten van een machtig gebouwencomplex (19).

Zorgvuldige opgravingen van recente datum hebben uitgemaakt dat de ruïne een overblijfsel is van termen en van een groots gymnasium, dat van noord naar zuid 150 m in de lengte mat, het derde van de 4 grote gymnasia van Efeze. De termen bij de haven grensden ten westen aan het gymnasium.

Ten oosten behoorde ook het sportplein (16) tot het gymnasium (cfr. 't H. L., oktober 1958, blz. 157). Aan de zuidzijde van deze grootse gebouwen passeerde een brede zuilenweg of Arkadiane (20), die het groot theater met de haven (17) verbond.

400 m ten noordwesten van het theater (13) verhief zich in het christelijk tijdperk de dubbele kerk, toegewijd aan de Moeder Gods (21).

Hier werd op 22 juli 431, tijdens een algemene kerkvergadering, de dwaalleer van Nestorius veroordeeld. Hij aanvaardde in Christus 2 personen en randde zodoende het goddelijk moederschap aan.

Die kathedraal bestond uit 2 kerken in de lengte achter elkander gelegen (80 m bij 22 m). Op het stadsplan duidt het getal 22 een vierkante toren aan, die beschouwd wordt als de gevangenis van de H. Paulus en van andere martelaren; hij maakte van de stadsmuren deel uit.

Het getal 23 duidt het stadion aan, dat voor een deel op de noordelijke helling van de Prionheuvel, voor een deel op stevige onderbouwen rust.

De onderbouwen vormden tevens hopen voor wilde dieren die in het worstelperk van het stadion moesten vechten (23).

Tegen de zuidmuur is een volbogige poort aangebouwd, die grotendeels nog bestaat (25). Het oostelijk einde van het stadion reikt tot tegen de stadsmuur (26, 26), waarvan alleen de fundamenten behouden zijn.

27 is een vals graf van Maria Magdalena.

28 is een grot, zogenaamd van de 7 slapers, een legende die te wonderbaar is om waar te zijn. (cfr. Pet. Boll. 9, blz. 48).

29 zou het graf aanwijzen van de leerling van Sint-Paulus, nl. Timoteüs, eerste bisschop van Efeze.

Het gebouwencomplex 30, ten noorden van het stadion aan de overkant van de zuilenstraat of heilige weg die naar de tempel van Diana leidt, wordt nu voor een overblijfsel gehouden van het vierde van Efeze's gymnasia; het wordt naar de naam van de stichter of schenker 'gymnasium van Vedius' genoemd.

De heilige zuilenweg leidt naar de oostpoort van Efeze (31) en verder naar de Dianatempel (2) en Ajasoelok. Deze tempel verhief zich op een ruim, kunstmatig terras; hij was de roem van het heidense Efeze tot na Christus onder de regering van Konstantijn.

Van de noordelijkste en middelste der 3 toppen van Ajasoelok heeft men een ver en prachtig uitzicht op de eigenlijke stad en op de Kaystrosvlakte tot aan de zee. Dit is op te merken, want ook K.

Emmerick vermeldt het vergezicht tot op de zee vanaf de middelste top van de heuvel waarin Joannes' graf gelegen was.

De noordelijkste top is bekroond met een middeleeuwse burcht (32).

Onder de middelste top staat buiten het terrein van de verdwenen grote Sint-Janskerk een oude moskee (33).

Meer zuidelijk, aan de voet van de zuidelijkste top staat nog de moskee van Isa Bey.

De Joanneskerk was één van de prachtigste heiligdommen van de gehele christenheid, zodat ze kon wedijveren met de kerk der apostelen te Konstantinopel. De laatste opgravingen, begonnen in 1926 maken het mogelijk een nauwkeurige beschrijving van het heiligdom te geven. Uit deze beschrijving kunnen wij ons hier slechts enige trekken veroorloven.

Door keizer Justinianus groots gebouwd, had de basiliek een lengte van ongeveer 100 m, de nartex of het inganggebouw inbegrepen; ze had een ruime middenbeuk en 2 kleiner zijbeuken.

Vóór de nartex strekte zich een ruim atrium of vierkante voorhof uit met een vijver in het midden en met omringende zuilengangen.

Op de nartex prijken 5 koepels en op de eigenlijke kerk 6 grotere koepels, die een Latijns kruis vormden. Onder de middelste van de laatste koepels werd het graf van de apostel gezocht en gevonden.

Ten oosten van het altaar vond men de ingang van een kleine gang die naar een crypte met enige grafkamers leidt, nl. een centrale grafkamer, omgeven door 4 andere lage grafkamers; men veronderstelt terecht dat de middelkamer het oorspronkelijk graf van de H. Joannes is, waar omheen enkele voorname personages zich later een graf hebben laten maken; de archaische eenvoud van het middelste graf is zo opvallend, dat men die beschouwt als het zekerste bewijs van zijn echtheid. Het zou dateren uit de 2^e eeuw, Joannes stierf in 99. Geen enkel gebeente werd er in teruggevonden (zie hierover fasc. 33, nr. 2088 en voetnoot 233).

Niettegenstaande het ontbreken van gebeenten en relikwieën bleef het graf van de godschouwer, apostel en evangelist Joannes gedurende de middeleeuwen een van de meest vermaarde en drukst bezochte bedevaartplaatsen in het Oosten. De geschiedenis vermeldt ontelbare wonderen, die bij dat graf geschieden.

Efrem, patriarch van Antiochië (530), vermeldt een welriekende stof die men er verzamelde als uit een bron.

De H. Augustinus spreekt van aarde of zand, die als het ware uit de grond opborrelde als uit een bron.

Het menologium van Basilius Porfirogenetes (8 mei) maakt gewag van hetzelfde miraculeus stof, dat door Gregorius van Tours een soort manna genoemd wordt, gelijkend op meel, dat door de christenen meegenomen werd en dat vele wonderen bewerkte.

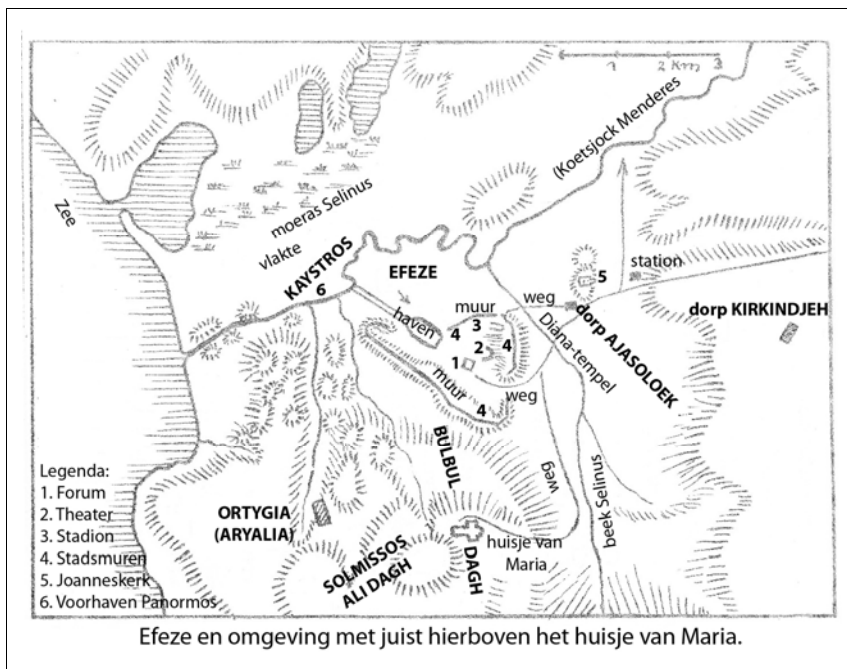
(Hiermee is wellicht te vergelijken het wonder van een soort mannadauw, die op het graf van Agnes van Montepulciano neerdaalde; Leven van Catharina van Siëna, 246).

Gebouwd door keizer Justinianus (527-565) heeft ze slechts een bestaan van 7 tot 8 eeuwen gekend. Na de inval van de Turken of Seldsjoeken in

de 12^e en 13^e eeuw ging ze haar ondergang met rasse schreden tegemoet, tot ze eindelijk neerstortte en onder haar puin het graf van de apostel begroef.

Het Turkse dorp Ajasoloek ligt aan de voet van de zuidelijke hoogte. De gehele heuvelketen is omgeven door een muur.

De westelijke poort in die muur bevindt zich bij de Turkse moskee (33). Op de zuidhelling van de heuvel verheft zich een grotere, monumentale poort, genaamd 'Poort van de Martelaren', waardoor men uit zuidelijke richting de heuvel bereikt. Van hier 400 m oostwaarts gaand, komen wij terug bij het stadion, het uitgangspunt van onze omwandeling (1).

De omgeving van Efeze (zie kaart 'Efeze en omgeving'; ook de kaart 'Plan van de stad Efeze').

Ruim 2 uren ten zuidwesten van Efeze ligt aan een baai de kleine havenstad Skala Nuova of Koesj Adasi, d.i. Nieuwe Ladder, zoals de Turken een havenstad noemen (Géogr. univ. V, 48. 53) tamelijk eng, maar druk bezocht. In het westen is de zee 8 km van Efeze verwijderd.

Ten oosten van de stad vloeit een beek voorbij en ten westen 2, die alle 3 uit zuidelijke richting parallel met elkaar van het gebergte afdalen en ten noorden van de stad uitmonden in de rivier Kaystros.

Deze vloeit door een moerassige vlakte naar de zee.

Door sommigen werd deze rivier verward met de ‘Meander’ of ‘bochtenrivier’, die meer zuidelijk stroomt. De benaming van die reizigers is toch niet geheel onjuist, daar de Kaystros wegens zijn vele bochten door de Turken ook ‘Kleine Meander’, ‘Koetsjoek Menderes’ genoemd wordt, in tegenstelling met de eigenlijke Meander, die zij ‘Grote Meander’ noemen.

Ten zuiden van Efeze ligt een heuvelland dat zuidwaarts geleidelijk omhoog stijgt. Na een kleine daling van de stadsheuvelketen Koressos of Bulbul-Dagh (358 m), die de stadsmuur droeg, stijgt het gebergte zuidwaarts golvend opwaarts. Het neemt de naam aan van Ala Dagh (voorheen Solmissos), maar wordt ook, als zijnde de verlenging van de Koressos, aangeduid met de naam Bulbul-Dagh.

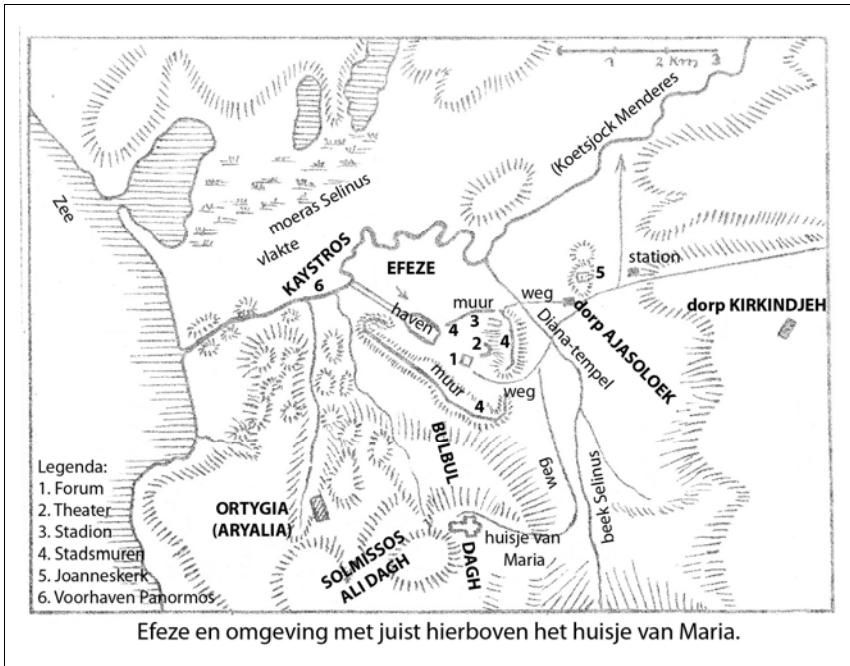
De afstand van Efeze naar deze berg wordt verschillend opgegeven. K. Emmerick spreekt van 3 uren, maar de afstanden zijn door haar gewoonlijk te hoog geschat, zodat wij meestal een uur op 40 minuten mogen schatten. Haar 3 uren zouden dus neerkomen op een paar uren. De reizigers zijn ook zeer ongelijk in hun opgaven. Sommigen spreken eveneens van 3 uren. De afstand tussen Efeze en Maria’s huis in dat gebergte is in feite slechts 6 km in rechte lijn of vogelvlucht. Maar de rotsige, kronkelende, opstijgende paden verlengen die weg en maken dat een middelmatig gaander bijna 3 uren nodig heeft om hem te voet af te leggen.

Ten zuiden van Maria’s huis stijgt het Nachtegalengebergte steeds hoger, en gaat over in de Samsoen Dagh, die ook berg Mykale genoemd wordt. Zich halve-maan-vormig naar het zuidwesten wendend eindigt hij bij de zee tegenover het eiland Samos en vormt ‘de kaap van Maria’ of ‘Trogillion’. Het niveau van de Mykaleberg is 1265 m.

Ten aanzien van de Solmissos en meer nog van de Mykale, kan men met K.E. zeer juist zeggen dat Efeze aan de voet ligt van een zeer hoge berg, ofschoon het zelf 2 heuvelketens bedekt. De provincie van oud-Ionië, die geheel de landstreek van Efeze omvat, is, hoewel wild en bergachtig, een aangenaam en vruchtbaar land.

Overal groeien bomen, sikomoren (= ficus fatua; cfr. vijgenbomen), olijfgraanat-, limoen-, sinaas-, amandel- en terpentijnbomen. De wijnstok levert enorme witte, blauwe en zwarte druiven met trossen van 5 à 10 pond. De streek bevat ook bouwland. “De natuur is verrukkelijk, schrijft prof. De Waele in t H. L., 1958, blz. 160.

In nr. 2166 zal K. spreken van schone en vruchtbare heuvelen en besluiten: Het land is wild, zonder nochtans onvruchtbaar te zijn.

Tweede uitweiding. – Het huis van Maria in het gebergte bij Efeze.

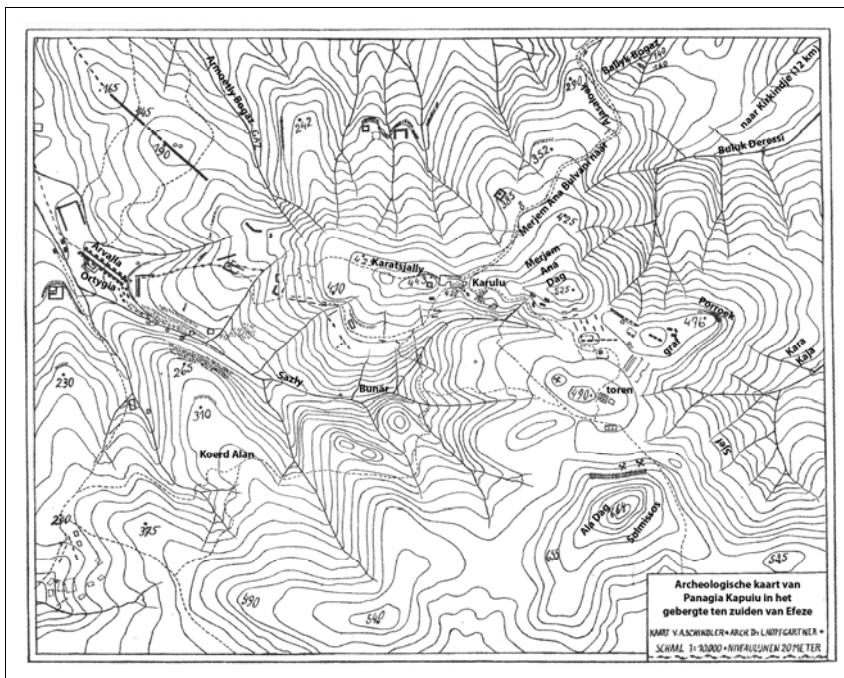
Opzoekingen in 1891 ondernomen op grond van K. Emmerick mededelingen hebben als resultaat gehad de ontdekking van een vervallen byzantijnse kapel, die het door K.E. beschreven huis van Maria zou geweest zijn.

De kapel is gelegen op de noordelijke helling van de zogenaamde Nachtegalenberg, de Bulbul-Dagh, ook Ala-Dagh, oudtijds Solmissosberg geheten. Het ligt in rechte lijn 6 km ten zuiden van het oude Efeze en even ver van de zeekust.

De ontdekte kapel wordt door de christenen uit de omstreken ‘Panagia’ of ‘Panaja Kapulu’ geheten. Dit is een hybride benaming, half Turks, half Grieks.

- ‘Panaja’ of ‘Panagia’ betekent ‘alheilig’, de alheilige en is de bekende specifieke uitdrukking om de Moeder Gods aan te duiden.
- ‘Kapu’ (‘Kapoe’) betekent in het Turks: ‘deur, poort, woning, heiligdom’.
- ‘Lu’ is een toegevoegd partikel dat op de plaats wijst.

‘Panagia Kapuloe’ is een uitgestrekte oase, een heerlijke plek, een kleine vlakte in een wild berglandschap, dat zich heuvelachtig ontrolt met een niveau van 450 m. Het huisje ligt in een kleine verdieping op een niveau van 443 m te midden van bomen, iets hoger dan de kabbelende bron die 10 m van het huisje ontspringt; het leunt aan tegen de bergelling van de beboste Bulbul-Dagh en geniet een prachtig zicht op de Middellandse Zee. Zie de kaart hieronder.

Volgens oude tradities, bewaard onder de christelijke inlanders die zich afstammelingen van de eerste christenen van Efeze noemen en die tijdens de mohammedaanse invasie in het gebergte gevlucht zijn, zou de H. Maagd in dit bergdistrict en in dat huisje een aantal jaren geleefd hebben en er dan ook gestorven zijn.

Jaarlijks komen (of liever: kwamen zij tot vóór kort) op het feest van Maria-ten-hemel-opneming van ver in het rond, vooral uit het dorp Kirkindjeh, nu Serindjeh, 16 km ten oosten van Efeze, tezamen bij Maria's huis, om dat verheven feest te vieren ter plaatse zelf, waar de heilige gebeurtenis zich heeft afgespeeld.

De traditie van Maria's verblijf en dood bij Efeze was vóór de 20^e eeuw minder bekend en gevolgd, en beschikte ook over minder, doch anderzijds waardevoller en krachtiger getuigenissen dan die van Jeruzalem, welke tot nog toe talrijker voorstanders telt.

Zo is de traditie van Jeruzalem nog met verbeterde woede verdedigd geworden door L. Heidet, een overigens onderlegd palestinoloog, in

Suppl. D.B., Assomption. Hij verdedigt de traditie met een overvloed van getuigenissen, doch, al waren ze nog honderdmaal talrijker, wij zien toch dat geen enkele verder gaat dan het midden der 5^e eeuw. Dat zo'n traditie geen absolute waarde heeft, is aangetoond in VOORREDE, nr. 13, fasc. 9. Bovendien is dit oudste getuigenis nog ontleend aan het apocrief geschrift 'De *transitu beatae Mariae*': De dood van Maria.

Juist om dit stilzwijgen van 5 eeuwen loopt b.v. Le Camus in zijn boek 'Les sept Eglises', blz. 136 niet hoog op met de traditie van Jeruzalem, "waarover", zo zegt hij, "400 jaren lang gezwegen werd, en waarvan Epifanius, Hiëronymus en andere geleerden uit die eeuwen niets schijnen af te weten."

Dit zwak punt van de Jeruzalemse traditie wordt als volgt uitvoeriger aangetoond door Dr. M. Dierickx, S. J. in het tijdschrift 'De Standaard van Maria', 38^e jaargang, 1962, juli-augustus, blz. 176: Er zijn verschillende reisverhalen bewaard van pelgrims die na de bevrijding van de Kerk in 313 het H. Land bezochten; niemand van hen spreekt van een graf of een huis van Maria te Jeruzalem.

- Eusebius van Cesarea, omstreeks 265 in Palestina geboren, sinds 313 bisschop van Cesarea en in 340 gestorven, kent niets dergelijks. De vermaarde pelgrim van Bordeaux in 333 of de H. Cyrillus, bisschop van Jeruzalem, + 386, evenmin.
- De bedevaartster Aetherea, die omstreeks 385 of 392 Palestina bezocht en een kleurrijk verhaal van haar hele bedevaart heeft nagelaten, vermeldt 3 kerken op de berg Sion, maar geen huis van Maria noch een graf van haar te Jeruzalem.
- Eucherius, die waarschijnlijk nog tot de 4e eeuw behoort en een werk schreef over Jeruzalem, spreekt evenmin over een graf van de H. Maagd.
- De H. Epifanius (315-403), die uit de streek van Jeruzalem stamt en daar minstens 40 jaren heeft doorgebracht, en de H. Hiëronymus die van 386 tot 420 in het nabije Bethleem heeft geleefd, hoewel zij zich in de hoogste mate in de heilige plaatsen interesseerden, kennen geen dergelijk graf.

- Paula en haar dochter Eustochium, die een klooster in Bethlehem stichtten, sommen in 't begin der 5e eeuw in een brief aan hun vriendin Marcella alle heilige plaatsen van Palestina op, waaronder ook een graf van David, maar kennen geen graf van Maria.
- De 2 keizerinnen Helena in de 4e eeuw en Eudokia in de 5e, die zoveel voor de heilige plaatsen gedaan hebben en verschillende kerken oprichtten, hebben zich niet bekommerd om een graf van Maria. Eerst in de 2e helft van de 5e eeuw duikt opeens een verhaal op dat Maria begraven werd in het Kedrondal en bij Getsemani, waar haar Zoon zijn doodstrijd heeft geleden.
- Zo kunnen de pelgrims ook in onze dagen in de orthodoxe kerk langs een lange trap afdalen en bij de flauwe verlichting van een kaars het donkere Maria-graf bezoeken.”
(Tot hier de letterlijke aanhaling van Dr M. Dierick.

Dezelfde auteur uit verder de mening dat de aanwijzing van een Maria-graf te Jeruzalem ontstaan kan zijn uit de behoefte om de stroom van pelgrims te believen, die in Jeruzalem en Palestina nog veel heilige plaatsen terugvonden, maar tot hun groot spijt niet het graf van Maria. Hieraan had hun godsvrucht toch nood (blz. 177).

De traditie van Maria's laatste jaren, dood en begrafenissen te Efeze wordt verdedigd als volgt: Uit de bijbel zijn geen argumenten aan te halen tegen een vroegtijdig verblijf van Joannes de apostel en evangelist in zijn eigen evangelisatiegebied, dat voornamelijk de westkuststrook van Klein-Azië, het gewest der 7 kerken behelsde met als midden- en uitgangspunt Efeze.

De moeilijkheden tegen zo'n vroegtijdig verblijf in dit gebied kunnen gemakkelijk beantwoord en de redenen aangetoond worden. Wanneer Joannes naar zijn apostolaatsveld ging, zal hij zeker Maria daarheen meegenomen hebben, aangezien voor haar te Jeruzalem geen veiligheid meer bestond, nadat de fanatieke vervolgingen tegen de christenen losgebroken waren. De Joden hadden het immers in de eerste plaats gemunt op de invloedrijkste figuren, waartoe zeker Maria behoorde. Dit blijkt voldoende uit de dood van Stefanus en Jakobus, uit de gevangenneming en de ter-dood-bestemming van Petrus, uit de

verbanning van Lazarus en zijn zusters met nog anderen, waaronder ook de blindgeboren, door Jezus genezen man schijnt geweest te zijn.

Joannes is de apostel en geloofsuitbreider in Klein-Azië, vooral langs de westkust geweest. Met zijn bekeringswerk zal hij niet later begonnen zijn dan zijn collega's. Kon hij, die met de zorg voor Maria belast was, haar in zo groot gevaar te Jeruzalem alleen en onverdedigd achterlaten?

Bij deze redenering voegen wij nog de volgende argumenten van Dr. P. Dierickx ten gunste van de traditie van Maria's verblijf en dood bij Efeze. Reeds in de 2^e helft van de 4^e eeuw bestond te Efeze een aanzienlijke Maria-kerk, opgetrokken op de resten van een reusachtige heidense bouw. In de 6^e en 7^e eeuw werd deze kerk (toen wellicht reeds vervallen) verbouwd tot een dubbele kerk. In de eerste Mariakerk zetelde in 431 het derde algemeen concilie, het oecumenisch concilie van Efeze, dat Maria plechtig tot de Teotokos, tot de Moeder van God, uitriep. Dit concilie dat ten doel had Maria's eer te verdedigen en haar goddelijk moederschap plechtig af te kondigen, vergaderde waarschijnlijk hier, omdat Efeze bekend was als de stad waarbij Maria geleefd had en gestorven was.

De concilievaarders, zo betoogt Dierickx, deelden aan de clerus en het christenvolk van Konstantinopel, waarvan de hier veroordeelde ketter Nestorius bisschop was, het volgende mee:

“Nestorius, de vernieuwer van goddeloze ketterijen, is in de streek van Efeze op dezelfde plaats gekomen, waar vroeger de theoloog Joannes en de H. Maagd Maria Moeder van God ... ; hij heeft zich van de verzameling der heilige vaders afgescheiden en is veroordeeld.”

De puntjes in de voorlaatste regel, na de woorden ‘Moeder van God’, duiden aan dat in de oorspronkelijke tekst een woord of uitdrukking verondersteld is. Dikwijls werd de mening geuit, dat men lezen moet: ‘waar Joannes en Maria hun kerk hebben’, nl. de boven vermelde dubbele kerk. Volgens mijn onderzoek, zo beweert Dierickx, moet er staan: “Waar ook Joannes en Maria gekomen zijn.”

Inderdaad, een Griekssprekende zegde mij: “Dit is een gewone weglating in onze taal, wanneer bij het tweede onderwerp hetzelfde werkwoord komt als bij het eerste.

De betekenis van de zin is dus: “Nestorius is in de streek van Efeze op dezelfde plaats gekomen, waar ook Joannes en de Moeder van God gekomen zijn.”

(Te vergelijken met een constructie die ook bij ons bestaat, b.v. “Velen, waaronder ook X., gingen vooruit).

Is dit zo, besluit Dierickx, dan getuigt het concilie van Efeze zelf voor de aanwezigheid van Maria te Efeze. In elk geval kan in de tekst van de concilievaders geen sprake zijn van de kerk van Joannes en Maria, zoals sommigen beweerd hebben (cfr. D.B. Marie, k. 800), allereerst omdat in een tiental andere teksten altijd ‘kerk’ vermeld wordt, en vervolgens omdat recente opgravingen (van het archeologisch instituut van Wenen in 1932) bewezen hebben dat er toen geen dubbelkerk bestond, die aan Joannes en Maria toegewijd was, maar alleen de ene kerk van Onze-Lieve-Vrouw. De kerk van Sint-Jan waar zijn graf is teruggevonden, staat op 2 km afstand van daar in het huidige dorp Seldzoek, vroeger Ajasoloek.

De Jakobieten van Syrië, zo vervolgt Dierickx, monofiesyten, die zich in 1140 bij de katholieke Kerk aansloten en veel dichter bij Jeruzalem wonen dan bij het verre Efeze, komen in de middeleeuwen op voor de woonplaats van Maria bij Efeze, in een tijd, toen de wijdverspreide apocriefen, die Jeruzalem als Maria’s woon- en sterfplaats aanduiden, overal triomfeerden.

In de 9^e eeuw wordt dit getuigd door Moses bar Kefa, als bisschop van Mossoel Severinus genaamd (+ 903), en in de 12^e eeuw door Dionysius bar Salibi, Jakobitisch metropoliet van Amida (+ 1171).

Michael de Syriër, patriarch van Antiochië (+ 1191) schrijft: “Joannes predikte in Antiochië. Daarop ging hij naar Efeze en de Moeder van onze Heer begeleidde hem. Hij legde de zalige Maria in het graf, maar niemand weet waar hij haar begroef.”

Een eeuw later herhaalt de bisschop Gregorius bar Hebraeus (+1286), de veelzijdigste van alle christelijke Aramese schrijvers, hetzelfde. Steunden deze Syriërs op een mondelinge overlevering of interpreteerden zij de uitspraak van het concilie van Efeze, de uitspraak nl. die wij boven citeerden?

In de 16^e - 18^e eeuw sprak voor Efeze zich uit de geleerde kerkhistoricus Baronius en namen de exegeten Cornelius a Lapide, Tilleman, Don

Calmet en Ruinat een verblijf van Maria te Efeze aan. Paus Benediktus XIV (1740-1758) schrijft in zijn traktaat over de H. Mysteriën, wanneer hij op Goede Vrijdag de woorden van het Evangelie “Joannes nam haar bij zich op”, interpreteert: “Toen Joannes naar Efeze vertrok, nam hij Maria mee en vandaar steeg de heilige Moeder van God ten hemel op!”

Er schijnt in het Nabije Oosten”, zo verlenkt Dierickx zijn betoog, wel een taaie mondelinge traditie bestaan te hebben, die het feit van Maria’s woonplaats bij Efeze trouw van geslacht tot geslacht heeft overgeleverd. In het (reeds genoemde) bergdorpje Kirkindje, leefde een kolonie christenen, uit Efeze daarheen gevlucht bij de invallen der Muzelmannen in de hoge Middeleeuwen.

Ofschoon de liturgische boeken van de orthodoxe Kerk Jeruzalem als de sterfplaats van de Moeder van God aanduiden, kwamen de orthodoxe christenen van dat bergdorp sinds onheuglijke tijden op 15 augustus in bedevaart naar Panagia Kapulu, om er het afsterven en de Hemelvaart van Maria te vieren.

De Turks-Griekse oorlog van 1922 heeft die christenen verstrooid, maar in juli 1959 kwamen nog 6 van hen uit Athene naar Panagia Kapulu in bedevaart.

In de jaren 1880-1890 heeft men verscheidene getuigenissen opgetekend van orthodoxen en moslims uit de omtrek van Efeze, die met alle stelligheid beweerden dat Maria in de bergen bij Efeze gestorven was. Alwie weet hoe trouw de oosterlingen, tot vóór kort meest allen analfabeet, oude tradities bewaren, kan deze mondelinge overlevering naar waarde schatten.” Tot dusver Dierickx.

Het volgende is gecondenseerd uit 2 dagbladartikels: “De E. H. Carlo Gasparri, oratoriaan te Rome, heeft in de Revue ‘Giubileo’ Efeze verdedigd.

Het huisje van Maria, door Joannes gebouwd, door A. K. Emmerick aangewezen, werd op 29 juli 1891 door 2 Lazaristen van Smyrna na 2 dagen zoeken teruggevonden, verwoest en verborgen in een diepte of kleine vallei op de Bulbul-Dagh. Dit huisje was in de loop der eeuwen door de heerschappij van de Muzelmannen en het uitsterven van de christenen der streek in vergetelheid geraakt ... In de buurt bestaan

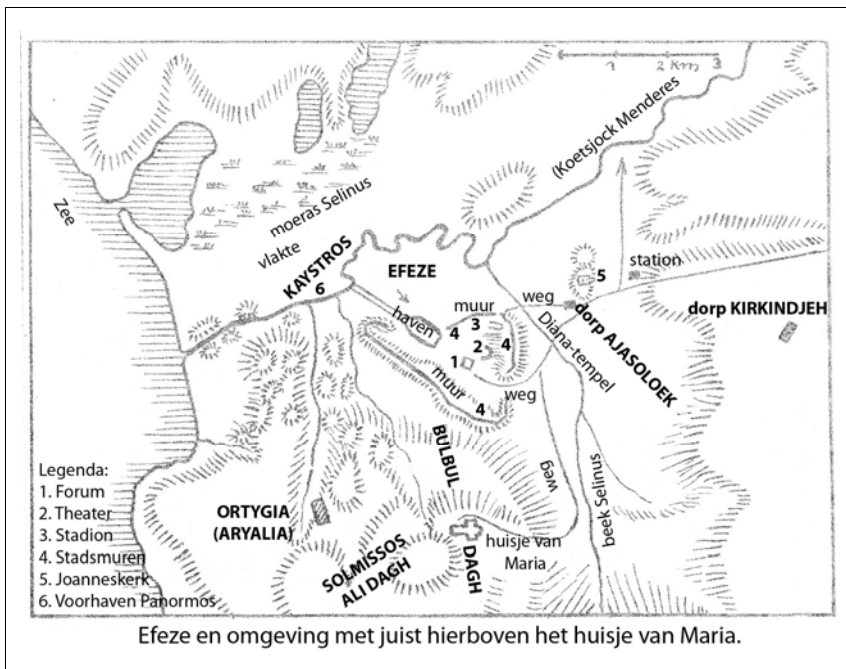
veel andere kapellen, allemaal aan Onze-Lieve-Vrouw toegewijd, waaruit blijkt dat Maria hier een speciale verering genoot. Een mondelinge en geschreven traditie spreekt ten gunste van Maria's dood bij Efeze. Volgens een andere, eigenaardige traditie, bewaard gebleven te Kirkindje, een dorp 6 à 7 km ten noordoosten van Panagia Kapulu, zijn de 5.000 inwoners van dit dorp de afstammelingen van 4 zeer oude families; zij verschillen van de andere schismatieke Grieken slechts hierin dat zij niet aannemen dat Maria te Jeruzalem gestorven is. Elk jaar begeeft zich de bevolking van dat dorp met de haar eigen clerus naar de berg om, volgens een aloud, overgeërfd gebruik op 15 augustus Maria's Hemelvaart daar te vieren. In de verste middeleeuwen was te Efeze de traditie van Maria's leven en dood bij Efeze nog zeer levendig.

Bij de getuigen boven door Dierickx reeds geciteerd, voegt de oratoriaan nog de volgende:

Hippolytus van Tebe in de 7^e eeuw en de Spaanse bisschop Heleka (764). Getuigen van de traditie van Efeze, zijn zelfs de Nestorianen, hoewel hun stichter in het concilie van Efeze veroordeeld werd, Gregorius van Tours (570) en de pelgrim Willibrord (723).

Sedert 1693 zijn als voorstanders van Efeze de volgende vooraanstaande figuren op de voorgrond getreden: Tillemont, etc. zoals boven bij Dierickx, waarbij nog te noemen zijn: Natalis Alexander en Fleury, de bisschop van Smyrna Descuffi.

In 1921 heeft de geleerde bijbelprofessor Hetzenauer, O. F. M. C. in de grote gehoorzaal van het pauselijk seminarie te Rome, in tegenwoordigheid van vele kardinalen en prelaten, op grond van historische documenten trachten te bewijzen dat Maria te Panagia Kapulu gewoond heeft. Hij maakte in zijn voorlezingen ook gewag van de gezichten van K. Emmerick, die door de feiten en ontdekkingen in nagenoeg alle punten gerechtvaardigd zijn (naar Osservatore Romano, 2 maart 1921).

Nadere bijzonderheden over de ontdekking van Maria's woning. Feitelijk is dit, zo schrijft Dierickx, reeds teruggevonden in 1881 door de Emmerickvereerder Julien Gouyet, die het ontdekte met de hulp van K.'s mededelingen. Toen hij dit te Smyrna aan de aartsbisschop en de Lazaristen mededeelde, klopte hij aan dovemans deur aan: er gebeurde niets.

Negen jaren later kreeg moeder Maria de Mandat-Grancey de Franse vertaling van K.E.'s visioenen in handen en liet dit boek in haar gemeenschap voorlezen. Zij gaf het boek door aan P. Poulin, overste der Lazaristen te Izmir, die na lezing de zaak met zijn confraters besprak. Allen waren echter sceptisch gestemd, maar de zusters porden hen aan, zodat 2 der paters, samen met P. Jung, onder leiding van de laatste, tot een onderzoek en verkenningstocht besloten. Deze geschiedde 10 jaren na de exploratietoets van Gouyet, doch geheel onafhankelijk van hem. Zij trokken hun gedrieën zuidelijk van Efeze de bergen in met de tekst van K.E. in handen.

Na meerdere dagen in de bergen gezworven en rondgespeurd te hebben, begonnen zij gebrek aan water te hebben. Zij vroegen aan enige vrouwen die in hun nabijheid aan de arbeid waren of nergens in deze omtrek water te vinden was en kregen tot antwoord: “Bij het klooster (‘Deir’ = huis = klooster) van Panaja Kapulu!”

Opeens ontdekten zij nu de ruïne van een huis midden tussen de rotsheuvelen. De zienster zegt dat men op de berg achter het huis Efeze en de zee kan zien; zij trokken dus naar boven en constateerden de juistheid van deze mededeling. De verkenners waren overtuigd de plaats en het huis, die de zienster zo duidelijk had beschreven, gevonden te hebben.

Welke was ook de verrassing van de ontdekkers niet, toen zij op 15 augustus, feest van Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart, een groep pelgrims daar ter bedevaart zagen komen. Ondervraagd bleken het christenen van Kirkindje te zijn, die hun jaarlijkse bedevaart deden. Nu bleek verdere twijfel niet meer mogelijk.

Na de ontdekking van het huis kocht moeder Maria de Mandat-Grancey met de opbrengst van haar familiebezit de ruïne aan en daar omheen een uitgestrekt terrein, omdat, volgens K.E., ook Maria’s graf zich in de omgeving moet bevinden.

Dit alles is nu het eigendom van de vereniging van Panaja Kapulu, gesticht in 1951 door Mgr. Descuffi, aartsbisschop van Izmir, en erkend door de Turkse regering (cfr. Maria Midd. april, 1963, 26-29).

Na dit betoog kan men met quasi zekerheid besluiten dat Maria haar laatste jaren te Panagia Kapulu heeft doorgebracht en ook van daar ten hemel is opgenomen. Iedereen begrijpt dat men te Jeruzalem, waar zoveel heilige plaatsen zijn, ook een graf van Maria heeft willen hebben om de godsvrucht der toestromende pelgrims tegemoet te komen, doch men begrijpt niet hoe men zo iets zou hebben kunnen uitvinden te Efeze, indien Maria daar niet werkelijk had gewoond en gestorven was.

Uit de verhalen van K.E. blijkt zelfs hoe de Jeruzalemse traditie zeer gemakkelijk is kunnen ontstaan.

“Anderhalf jaar vóór haar dood”, zo vertelt K., “reisde Maria een tweede maal naar Jeruzalem ...

Zij werd er ziek en bleef gedurende enige dagen zo zwak, dat men geloofde dat zij ieder ogenblik kon sterven. Men dacht eraan een graf voor haar te bereiden. Zijzelf koos daartoe een grot bij de Olijfberg en de apostelen lieten er door een christelijk werkman een mooi graf bereiden.

Ook verspreidde zich het gerucht van haar dood, doch als het graf voltooid was, genas zij en voelde ze zich sterk genoeg om naar haar woning te Efeze weer te keren. Daar stierf zij dan werkelijk anderhalf jaar later. Doch het graf bij de berg bleef in eer gehouden!”

Katarina zegt nog dat dit gerucht van Maria's dood te Jeruzalem tot in vreemde landen doordrong en zo is het niet te verwonderen dat het de traditie van Jeruzalem mogelijk is geweest diepe wortels te schieten.

“Aan het huisje”, zegt nog de reeds geciteerde oratoriaan, “vonden de ontdekkers al de tekens terug die K.E. er aan toekende: het huisje was door de apostelen na Maria's dood in bidplaats herschapen. De non had ook gezegd dat de voorplaats na Maria's dood door de apostelen aan het huisje toegevoegd was. Uit het onderzoek van het gebouw bleek de juistheid van die mededeling. Ook zijn de beroepsarcheologen en -architecten het eens om te erkennen, dat ten minste de fundamenten van het huis en een deel van de muren dateren uit de 1^e eeuw. De stevige opbouw, uitzonderlijk voor die tijd, wijst erop dat de bouwmeester het als een voornaam gebouw beschouwde.” Ook is in de buurt van het huis het door K.E. vermelde kasteel teruggevonden (cfr. Geliebter nader Orient, blz. 18).

Andere trekken van overeenkomst bevat het volgende citaat: “Nadat het puin weggeruimd was, tekenden zich de fundaties af in de vorm van 2 halve bogen. Het huis zelf had verschillende vertrekken gehad, wat

duidelijk te zien was. Achter de vestibule lag een vierkante ruimte, waarin zich een haard had bevonden. Men vond er in 1898 een halve meter onder de grond 2 vierkante meter puin van stenen die aan de ene kant zwart gebrand waren, dus blijkbaar afkomstig van een schoorsteen.

In de ruimte door K.E. als het bidvertrek van Maria aangewezen, heeft men heden een eenvoudig altaar geplaatst (als was de ruimte daarvoor gemaakt). Rondom het woonhuis van Maria vinden wij nog een groot aantal ruïnes van andere woningen, waarschijnlijk dus van de andere christenen, die K.E. hier vermeldt.” (Maria Midd. 1963).

Tenslotte, na 100 en nogmaals 100 bewijzen gevonden en gegeven te hebben van de juistheid van K.E.’s verhalen – wat wij in heel dit werk gaandeweg deden – menen wij persoonlijk toch wel waarde en gezag te mogen toekennen aan haar zo duidelijke en besliste mededelingen over een verblijf van Maria en van haar dood in de zuidelijke omgeving van Efeze.

Haar verhalen bevatten menselijke leemten en fouten, maar als geheel zijn ze authentiek en betrouwbaar. K.E. heeft nauwkeurig en juist Maria’s huisje en het berglandschap beschreven. Als ooggetuige verdient zij ons vertrouwen.

De traditie van Efeze wint dagelijks veld en heeft reeds een hele partij geleerden voor zich ingenomen; ze schijnt in onze dagen ook bevestigd te worden door wonderen, doch hierover willen wij niet uitweiden; wij verwijzen naar het hier benuttigde artikel uit ‘Standaard van Maria’, blz. 185-186, en naar de brochure van P. Henze, C.Ss.R: Merjem Ana, die een korte beschrijving van de voornaamste wonderen geeft.

In dit verband maakt P. Dierickx nog de volgende bemerking: “De oosterlingen beschouwen gebedsverhoringen als louter persoonlijke gunsten en het komt bij hen niet op dit aan anderen mee te delen. Het is dan ook slechts toevallig dat men bovenstaande gevallen heeft kunnen optekenen; zeker moeten er veel meer wonderbare genezingen gebeurd zijn. Zou het dan niet stilaan tijd worden om hier, zoals te Lourdes, een medisch bureau op te richten om wetenschappelijk en zuiver objectief de wonderen van Merjem Aria te controleren?”

Met dit alles is Panaja Kapulu dus tot een beroemde bedevaartplaats uitgegroeid. Inderdaad, sinds 1896 werd het af en toe door bedevaarders en bedevaarten bezocht.

Onder hen bevond zich in juni 1931, bij de herdenking van het concilie van Efeze, Monseigneur Roncalli, destijds apostolisch delegaat in Bulgarije, die later de roemrijke, door heel de wereld beminde paus Joannes XXIII zou worden.

De afkondiging van het dogma Maria-ten-hemel-opneming op 1 november 1950 luidde een nieuwe bloeiperiode voor Panaja Kapulu in. De Zwitserse kanunnik Gschwind verkreeg van de Turkse regering dat een brede autobaan zou worden aangelegd vanaf het station van Seldjoek naar Panagia Kapulu in de bergen. Deze mooie baan, waarop 2 autobussen mekaar gemakkelijk kunnen kruisen, stijgt met brede bochten omhoog en heeft als eindpunt het heiligdom zelf.

Met het door Kanunnik K. Gschwind verzamelde geld kon Monseigneur Descuffi, aartsbisschop van Izmir (het oude Smyrna) het kerkje restaureren en op zondag na Maria-ten-hemel-opneming, 19 augustus 1951, plechtig inzegenen. Nooit had de bergeenzaamheid van Panaja Kapulu zulk een toevloed van mensen gezien. Onder de 3.000 personen bevond zich een minister uit Ankara, de gouverneur van Izmir, de directie van pers, radio en verkeer, filmoperateurs en reporters uit de gehele wereld. Radio Ankara zond zelfs de Frans-Turkse preek van monseigneur Discuffi uit.

In de laatste jaren nam het aantal bedevaarders voortdurend toe:

- in 1956 waren er 20.000;
- in 1960 bedroeg het aantal pelgrims 70.000;
- in 1962, volgens de Osservatore Romano van mei 1963 zelfs 132.000.

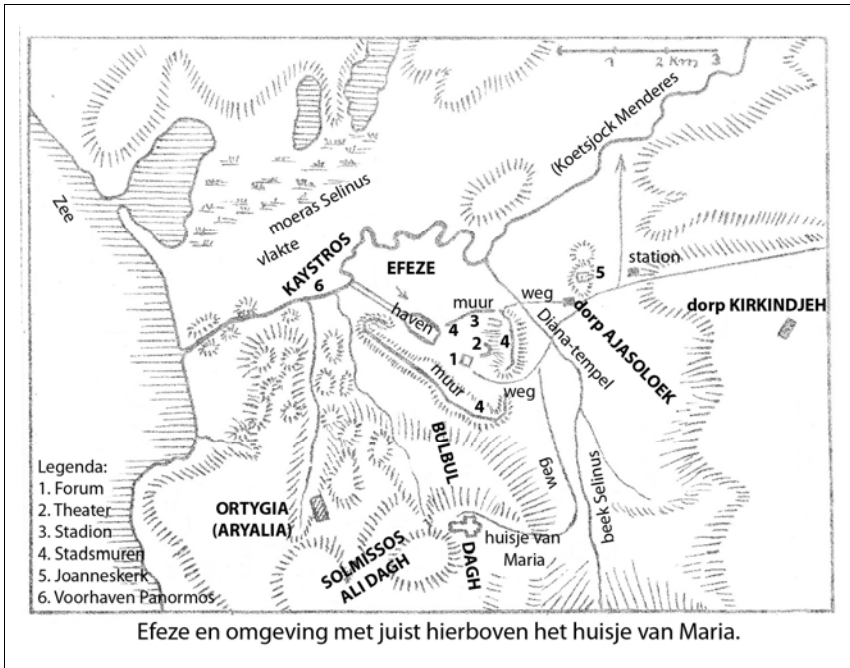
De meeste bedevaarders zijn moslims, want het land is nagenoeg geheel muzelmans. In heel Turkije zijn er op 21.000.000 inwoners slechts 20.000 katholieken en in het bisdom van Mgr. Discuffi slechts 2.000 op 600.000 inwoners.

De overige bedevaarders zijn deels orthodoxe christenen en deels katholieken.

Panagia Kapulu is de enige bidplaats ter wereld, waar de aanhangers van de 3 grote godsdiensten, die Jezus en Maria vereren, samen komen bidden. Zo is deze plaats het belangrijkste centrum van Maria-verering in Klein-Azië geworden.

Tenslotte moet nog worden opgemerkt dat de Turkse regering de naam van het huisje en van de plaats Panagia Kapulu in 1959 veranderd heeft in 'Merjam Ana Evi', d.i. 'huis van de moeder Maria'; of korter nog in 'Merjem Ana', 'Moeder Maria'.

Ook de berg zal niet langer 'Bulbul-Dagh' of 'Nachtgealenberg' heten, maar 'Merjem-Dagh' of 'Mariaberg'.

Deze lange voorgaande inleiding zal reeds veel verstaanbaar gemaakt hebben in de beschrijving die K.E. ons nu van het gewest zal geven.

Laatste levensjaren, dood en Hemelvaart van Maria. – Beschrijving van het gewest bij Efeze, waar Maria leefde.

2195.

Op 13 augustus 1822 zegde Katarina in de morgen:

Ik had vannacht een omvangrijk visioen op de dood der H. Maagd, doch ik ben weer bijna alles vergeten.

Op de vraag welk een leeftijd de H. Maagd dan wel bereikt had, zag zij plotseling te midden van een gesprek dat over andere onverschillige zaken liep, ter zijde en sprak:

“Zij is op 23 dagen na 64 jaar oud geworden; ik zag zo even naast mij zesmaal het teken X en dan I en dan eindelijk V.

Is dat niet 64?².

Maria leefde na Christus' Hemelvaart

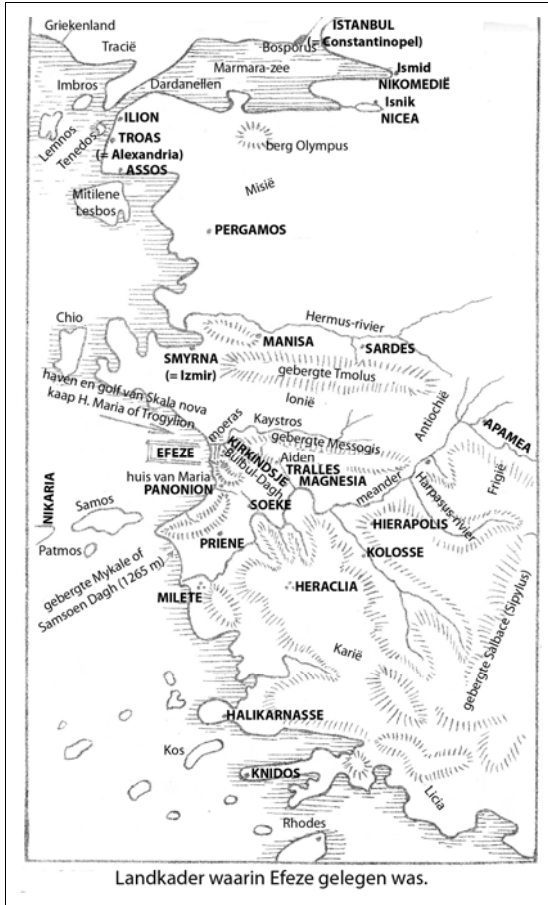
- 3 jaren op Sion,
- 3 jaren te Betanië en
- nog 9 jaren bij Efeze.

Daar bracht Joannes haar heen, kort nadat de Joden Lazarus en zijn zusters op een schip zonder roer weerloos aan de woede van de zee hadden prijsgegeven.

² Nota van Brentano:

Wij moeten hier doen opmerken dat de getallen haar nooit in onze gewone Arabische cijfers getoond werden, de enige die zij kende, maar dat zij in alle visioenen die op de Roomse Kerk betrekking hadden, alle getallen uitsluitend in Romeinse cijfers zag.

Op de grootste schets 'Landkader waarin Efeze gelegen was' ziet men hoe de weg die uit het zuidoosten van Jeruzalem komt, noodzakelijk een nevenvallei van de Meander volgt, die uit het zuidoosten komt en voorbij Kolosse loopt. Verder in noordwestelijke richting naar Efeze gaand, heeft men de Bulbul-Dagh links.

Maria woonde niet in Efeze zelf, maar in de buurt, waar zich reeds meerdere bevriende vrouwen van haar gehuisvest hadden. Maria's woonplaats lag, wanneer men (uit het zuidoosten) van Jeruzalem komt, links op een berg, op een afstand van ongeveer 3,5 uur van Efeze. (Over de juiste afstand, zie 'Uitweiding over Efeze, stad en omgeving'). Deze berg valt schuin naar Efeze af. Uit het zuidoosten komend meent men de stad Efeze te zien liggen op een berg (of een paar heuvelen) dicht vóór zich.

Wanneer men echter naderbij komt, ziet men hoe het zich in een kring uitstrekt.

Vóór Efeze ziet men lanen van grote bomen lopen, waaronder men op de grond gele vruchten ziet liggen. Een weinig ten zuiden van Efeze leiden smalle paden op een berg die wild begroeid is. (Bedoeld is het reeds genoemde gebergte). Gaande in de richting van het hoogste van het gebergte (bedoeld is misschien wel de berg Mycale, 1265 m), komt men op een golvende (*hügelichte*), heuvelachtige, eveneens begroeide vlakte, die zowat een half uur in de omtrek meet. Dit was de plaats der nederzetting van Maria en de andere vrouwen.

2196.

Het is een zeer eenzame streek (waar Maria woonde), met vele vruchtbare liefelijke heuvels en nette rotsspelonken tussen kleine zandvlakten, wild en toch niet woest³, waar vele gladstammige,

³ Wild en toch niet woest of onvruchtbaar. – Wij wezen daar reeds op in de uitweiding. Wij willen er nog een paar uitspraken van ooggetuigen aan toevoegen.

“Wanneer de pelgrim, zegt Le Camus, de weg van Azizijh in de laagvlakte verlaten heeft, en langs eindeloze kronkelpaden, na 4 uren gaans, op de Bulbul-Dagh gekomen is, bevindt hij zich op een afstand van 15 km van Efeze in een kleine bekoorlijke vallei, besproeid door een bron.” (Les sept Eglises, p. 135). De bron ligt maar 10 stappen van het huisje (Henze, 58).

Als afstand van Efeze geeft De Gryse voor de kleine vallei met Maria's huisje 2 uren op. De reis daarheen door het woest gebergte is geen sinecur, waarschuwt hij. Wij trokken er te paard naar toe. Van Ajasoloek uit, was dit 2,5 uur rijden door steile en woeste bergen, met dichte wouden bedekt.

Het zou ondoenlijk zijn onze kronkelweg te beschrijven. Wouden, bergtoppen en bergkloven rijzen en dalen kringeldewinkel, totdat wij aan de voet van een kruis komen. Hier begint het eigendom van de Lazaristen, die Panagia Kapulu met de omgeving hebben aangekocht. Wat verder daalt men in een halve vallei en daar staat het huisje dat wij komen bezichtigen. Daarnaast hebben de Lazaristen, spoedig na hun aankoop een gebouw opgericht, waar de pelgrims een onderkomen kunnen vinden. In een kleine kapel, 10 stappen van het huisje is een bron, die koel, fris, klaar en smakelijk water geeft. De terugkeer bergaf in plaats van bergop, duurde 2 uren. In die rotsgroeven en bergpassen, waar geen van onze Vlaamse boerenpaarden

piramidevormige bomen, die beneden een brede schaduw werpen, verspreid staan. Toen Joannes de H. Maagd hierheen bracht, voor wie hij het huis vooraf had laten bouwen, woonden in dit gewest reeds verschillende christelijke families en H. Vrouwen⁴, enige in aard- en rotsholten, die met licht houtwerk tot woning ingericht waren, andere in armoedige tenthutten. Zij waren reeds vóór het uitbreken van de grote vervolging naar hier gekomen. Daar zij de verspreid gelegen spelonken en geschikte plaatsen, zoals de natuur hun die bood, benuttigden, lagen hun woningen verspreid, gelijk bij de kluizenaars, soms wel een kwartier van elkander, zodat de gehele nederzetting in dit gewest gelek op een uit elkaar gelegen boerendorp⁵.

door zou geraken, lieten wij onze dravers op stap gaan naar hun believen. Wij doorkruisten olijfboomgaarden en tabakvelden.”

K. heeft de streek dus juist gekarakteriseerd: wild en toch niet onvruchtbaar. Ze is zelfs hier en daar bekoorlijk en volgens sommigen is er de natuur verrukkelijk.

⁴ Reeds woonden daar christelijke families. – “Het stille, afgelegen klein wouddal van ‘Panagia Kapulu’, op de hoogte van de ‘Bulbul-Dagh’ of ‘Nachtegalenberg’, welke naam men nu in ‘Merjem-Dagh’, d.i. ‘Mariaberg’ veranderd heeft, bood Maria een zeer geschikt verblijf aan. Dat daarboven, zich reeds een kleine Joodse kolonie gevestigd had, is bewezen door stenen met inschriften, die men daar gevonden heeft.” (Gschwind, Wiedererwach. Ephesus, blz. 22).

Maria van Agreda: “Daar nu leefden reeds enige gelovigen die uit Palestina daarheen gekomen waren.” (blz. 427).

⁵ In nr. 2196 bericht K. over een Joods-christelijke nederzetting even ten zuidwesten van Efeze, om en bij de residentie van een koninklijke bekeerling.

Uit de Handelingen der Apostelen en uit de profane geschiedenis kunnen wij deze interessante mededeling misschien wat toelichten.

A. Volgens Hand. 2, 11 waren veel buitenlandse Joden getuigen van het Pinksterwonder. Ze kwamen uit Cappadocië en Pontus, ook uit de Romeinse provincie Asia, waarin Efeze een van de voornaamste steden was, ook uit Frygië en Pamfylië, enz.

Door de preek van Petrus werden die dag ongeveer 3.000 mensen tot het christelijk geloof bekeerd.

Dit getal groeide even later reeds aan tot 5.000 (Hand. 4, 4). Evengoed als de christenen van Jeruzalem, zullen de bekeerlingen uit Asia, meer bepaald uit Efeze, bij hun thuiskomst verplicht geweest zijn in eigen nederzettingen te gaan leven (cfr. wat K. vertelde in nr. 2182).

De reis van Sint-Jan naar Efeze, een maand na Pinksteren (zie nr. 2190, 15 juni) mag bijgevolg daarmee in verband gebracht worden, vooral als we lezen dat de Joods-christelijke nederzetting aldaar reeds een feit was toen Saulus de kerk in Jeruzalem begon te vervolgen.

En als we dan nog vernemen dat onder die Joden-Christenen uit de omgeving van Efeze ook Johanna Chusa en andere vrouwen waren uit de groep van Lazarus' zuster Marta, dan blijkt het wel zeker dat ook deze nederzetting, evenals de andere in en rond Jeruzalem, georganiseerd en gefinancierd werd door de vermogende Lazarus en zijn koninklijke verwanten.

- B. Wie de koninklijke bekeerling is, over wie K. het heeft, weten wij niet precies.

Feit is dat juist in die geschiedenisperiode van het Nabije Oosten door de Romeinse keizers telkens en telkens weer vazaalkoningen aangesteld en afgezet werden, o.a. bij de Parthen, en ook is het een feit dat meerdere van die inlandse vorsten de joodse godsdienst aannamen, zoals wij kunnen lezen bij Flavius Josephus. Denken wij maar aan Polymius van Pontus en aan het koningshuis van Adiabene.

Ons lijkt het interessant hier kort te vermelden wat wij weten over de Joodse 'apostaat' Prins Tigranes (= Dikran), langs vaderskant (Alexander) kleinzoon van koning Herodes, langs moederskant (Glafira) kleinzoon van koning Archelaus van Cappadocië en (volgens Tillemont) waarschijnlijk ook van Klein-Armenië.

Na de dood van deze Archelaus werd prins Tigranes door de Romeinen aangesteld als koning van Klein-Armenië, maar, zegt Larousse du 19e siècle, omwille van zijn sympathieën voor de 'Parthen' werd hij naderhand afgezet en tenslotte op bevel van Keizer Tiberius terechtgesteld anno 36 van onze tijdrekening (dus, ook volgens onze K., 43 jaar na de geboorte van Christus, daar Christus ± 7 jaren eerder geboren is, dan men gemeend heeft (cfr. fasc. 5, nr. 124).

Flavius Josephus zegt van deze Tigranes dat hij tijdens zijn studententijd in Rome het Jodendom de rug had toegekeerd, wat hem bij de Joden de blaam van "apostaat" op de hals haalde.

In bovenstaande nota over ex-koning Tigranes worde speciaal gelet op de vermelding van de 'Parthen'. 't Is namelijk zo dat de eerste canonieke brief van Sint-Jan volgens Sint-Augustinus en andere vaders, geadresseerd is aan de 'Parthen'. Deze brief wordt veelal beschouwd

Alleen het huis van Maria was van steen⁶. Op een kleine afstand achter het huis begon de bodem rotsachtig te stijgen tot de top van het gebergte⁷ vanwaar men over de heuvelen en bomen heen op

als een begeleidend schrijven bij zijn evangelie dat, volgens vele exegeten, speciaal geschreven werd als weerlegging van bepaalde ketterijen, die precies in Klein-Azië hoogtij vierden.

Dat de kleinzoon van Archelaus, koning van Cappadocië zou beschikt hebben over een kasteel bij de Middellandse Zeekust in de Romeinse provincie Asia, en wel in de buurt van Efeze, hoeft ons geenszins te verbazen.

⁶ Alleen Maria's huis met steen gebouwd. – Waaruit blijkt dat het huis voor een voornaam persoon gebouwd was.

Zoals nu nog in Klein-Azië en Palestina waren de hutten van arme mensen oudtijds van leem en aarde gemaakt.

“Het gebouwd-zijn met steen is niet zo vanzelfsprekend, als men er rekening mee houdt dat in Klein-Azië, zoals in het hele oosten, de woningen uit leem en hout bestaan.” (Henze, 62).

⁷ Begon de bodem rotsachtig te stijgen. – Welke bergtop hier bedoeld wordt, is al gezegd in de uitweiding. “De hier genoemde bergtop vindt men op geringe afstand achter het huis.” (Henze, 61).

“Wanneer de reiziger vaststelt dat men van de bedoelde hoogte of bergtop Efeze en het eiland Samos te midden van de golven ziet en dat dit alles beantwoordt aan de beschrijving van de zienster, dan staat hij verstomd. Want K. Emmerick noch Clemens Brentano zijn ooit op de hoogten van de Bulbul-Dagh gaan zien. Het is duidelijk dat wij ons hier in het domein van het buitengewone en onverklaarbare bevinden, indien het ten minste niet miraculeus te noemen is.” (Le Camus, Les sept Eglises, blz. 135).

Vanaf de top van de Bulbul-Dagh (610 m) ziet men over de heuvelen en bomen heen op Efeze neer en op de zee met het eiland Samos.

Op te merken is dat men van dit punt alleen in dit gebergte tegelijkertijd Efeze en de zee overschouwt.” (Fonck, S. J. geciteerd door Henze, blz. 61).

Toch zegt K.E. “De zee en haar menigvuldige eilanden”.

Toch schijnt men van die bepaalde top slechts het eiland Samos te kunnen zien. Maar wie zegt dat zij ook niet op andere toppen geweest is?

Nochtans zelfs in het andere geval is haar uitspraak te verklaren, want Fonck zegt: “De rotsige bergtoppen van dat eiland maken, wanneer wolken en nevel de diepe tussendalen bedekken, de indruk van “vele eilanden”.

Van de berg Mykale (1265 m) overziet men zonder enige twijfel de ganse archipel.

Efeze en op de zee met haar vele eilanden neerziet. De plaats hier ligt nader bij de zee dan Efeze⁸, want dit kan wel enkele uren van de zee verwijderd liggen. Dit gewest is eenzaam en niet bezocht.

Er ligt hier in de nabijheid een slot⁹, waarin een koning woont, die ontroond schijnt te zijn. Joannes heeft hem dikwijls bezocht en tenslotte ook bekeerd. Deze plaats is later een bisdom geworden.

Tussen deze woonplaats van de H. Maagd en Efeze loopt een fameus gekronkeld riviertje (*ein ganz wunderbar geschlängelttes Flüsschen*)¹⁰.

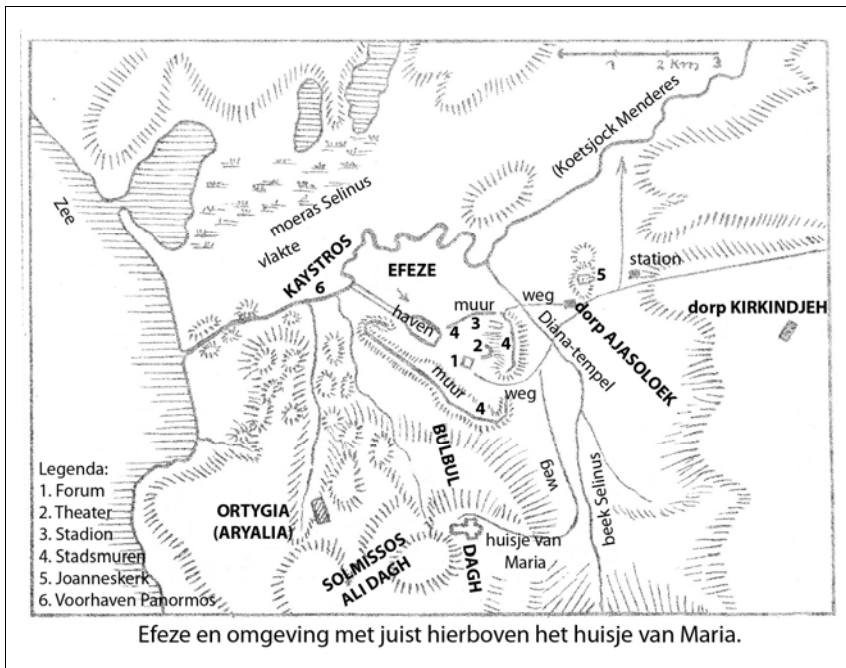
⁸ Panagia Kapulu nader bij de zee dan Efeze. – Van Efeze naar de haven Scala Nuova bedraagt de afstand zowat 3 uren en naar de zee in rechte lijn westwaarts 8 km. Van Panagia Kapulu daarentegen is de afstand naar het strand slechts 4 km (Fonck).

⁹ In de nabijheid een slot. – Ook reeds vermeld in Uitweiding.

“Op een hoogte in de buurt verheffen zich uitgestrekte, zeer opvallende ruïnes, waarvan de arduinstenen volkomen overeenstemmen met die van de prachtige vesting van Lysimachus op de Koressusberg, die dateren uit de 3^e eeuw vóór Christus. Wie wil aannemen dat daar in de eerste eeuw van de christelijke tijdrekening nog een koninklijk slot of vesting stond is op grond van deze ruïne er volkomen toe gerechtigd (Fonck).

De juiste plek waar die prachtige ruïne zich bevindt, kon ik nog bij geen auteur vinden.

¹⁰ Riviertje met vele kronkelingen. – Een van de 3 riviertjes die van de Bulbul-Dagh afdalen, kronkelingen maken en in de zeer gekronkelde Kaystros uitmonden (Zie kaart ‘Efeze en omgeving’).

Maria's huis bij Efeze.

2197.

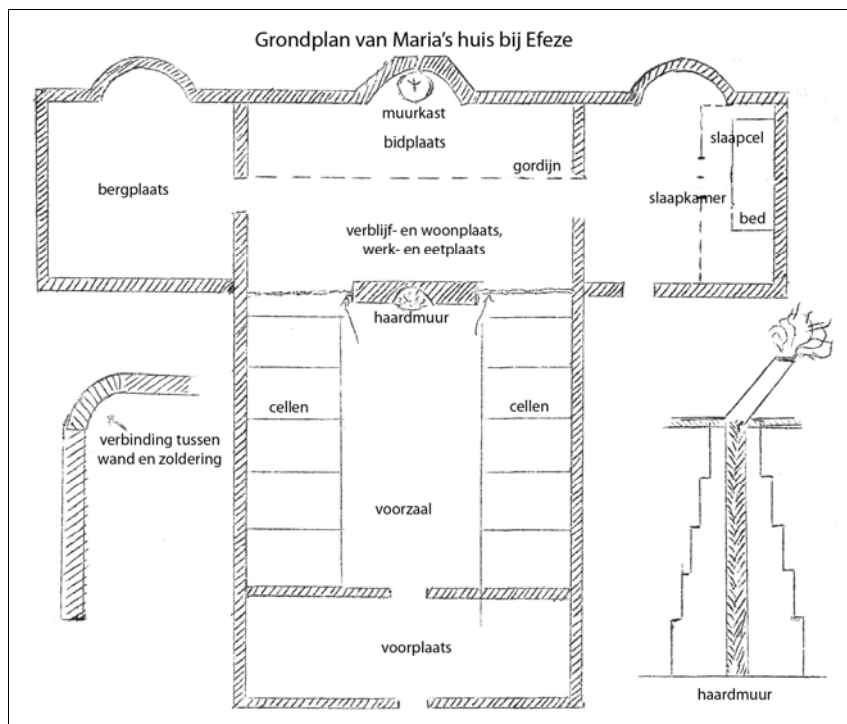
Maria's huis was met steen gebouwd, vierkant en aan de achterzijde rond of hoekig¹¹. De vensters waren boven in de

¹¹ Achterzijde rond of hoekig. – Bij deze schijnbaar paradoxale bewering doet de onderzoeker Fonck S. J. opmerken: "K.E. verzekert dit meer dan eens en hetzelfde wordt met andere woorden nog nauwkeuriger uitgedrukt, waar zij bevestigt dat Maria's huis aan zijn achterzijde een halfronde of driehoekige vorm had.

Toch hebben wij, zegt Fonck, bij ons bezoek aan het huisje de juistheid van die mededeling vastgesteld. Binnen zagen wij in de achterwand van het huis de halfronde nis naast de 2 hoeken gevormd door de achterwand en de zijwanden.

Buiten echter vertoont deze nis weliswaar, wanneer men ze van ver beziet, een soort van halfronde vorm, maar wanneer men nader toeziet, bemerkt

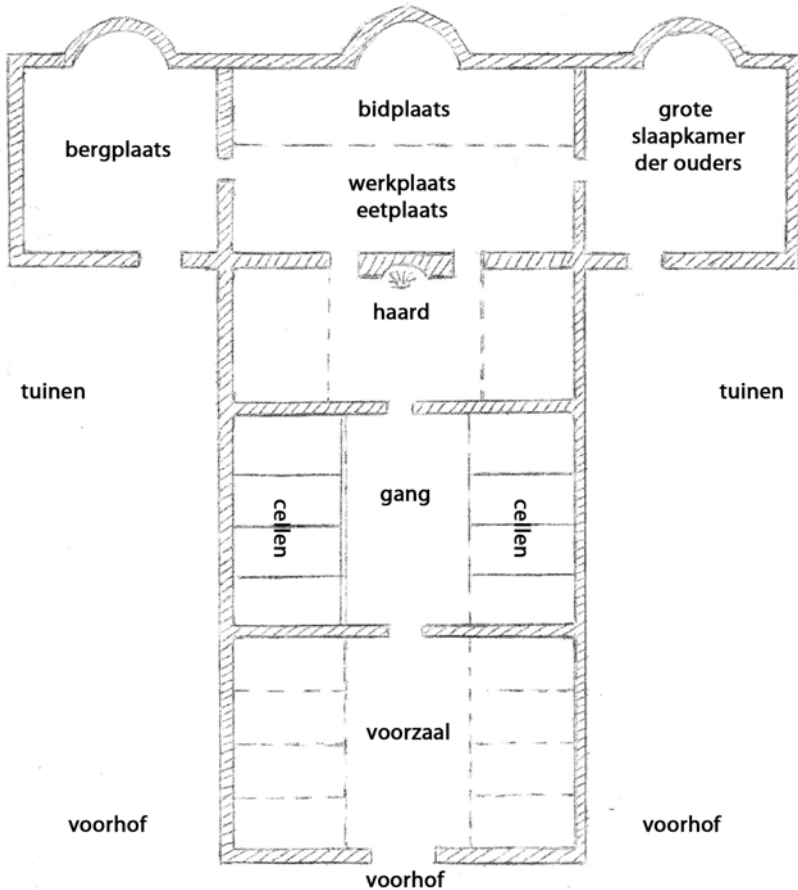
hoogte aangebracht (zoals oudtijds meestal in het oosten). Het had een plat dak.

Het was in 2 helften ingedeeld door de haard die in het midden van de binnenruimte gebouwd was¹².

men duidelijk dat ze 3 goed uitkomende zijden of vlakken heeft, die beantwoorden aan de zijden van een achthoek. Doorgetrokken zouden de lijnen een achthoek vormen (zie de tekening).

¹² De haardstede verdeelt het huis in tweeën. – Katarina beschrijft meer dan één soortgelijk huis, b.v. het huis van Maria's moeder de H. Anna. Naar dit model is Maria's huis gebouwd, evenwel met kleinere afmetingen en ietwat eenvoudiger. Zie beschrijving en tekening in fasc. 1, nr. 15.

**HUIS van de heilige ANNA, volgens de beschrijving van K. Emmerick.
Ook Maria's huis te Efeze was naar een gelijk plan gebouwd.**

Zoals naar gewoonte ligt voor het eigenlijke woonhuis of het hoofdgebouw een voorhof. Dit was vaak aan weerskanten geflankeerd door bijgebouwen: kleine woonhuizen, stallen, bergplaats en, waarvoor soms nog een gang of gaanderij liep.

Het gebeurde dat achter het woonhuis een tweede woning lag en tussen beide een tweede voorhof of binnenhof. Ook kwam het voor dat de omheiningmuur het hoofdgebouw omringde, zodat het voorhof langs dat gebouw naar achteren doorliep.

Dit geval deed zich voor met het cenakel te Jeruzalem, waarin Jezus vóór zijn dood het laatste avondmaal hield.

Het vuur brandde op de grond tegenover de deur, in een tocht-
uitholling van de haardmuur, die zich aan beide zijden trapvormig
tot aan het dak van het huis verhief¹³.

Overigens kan men het grondplan van het huis herstellen uit hetgeen er nog
van overbleef. Dit deed Le Camus in zijn boek 'Les sept Eglises de
l'Apocalypse'. Onbevooroordeelde onderzoekers hebben eerlijk de juistheid
van K.'s aanduidingen en beschrijving erkend en er een bewijs in gezien van
de betrouwbaarheid van K.'s mededelingen en Brentano's aantekeningen.

De afmetingen van Maria's huis zijn eerder klein te noemen, wat te
verwachten is van een huisje uit die tijd, te meer daar het slechts voor een
paar personen bestemd was.

Wij nemen ze over uit Le Camus: de voorplaats of ingang werd, zoals reeds
gezegd, er later aan toegevoegd. Met dit portaal is de totale lengte 11 m en
zonder het portaal 8,50 m.

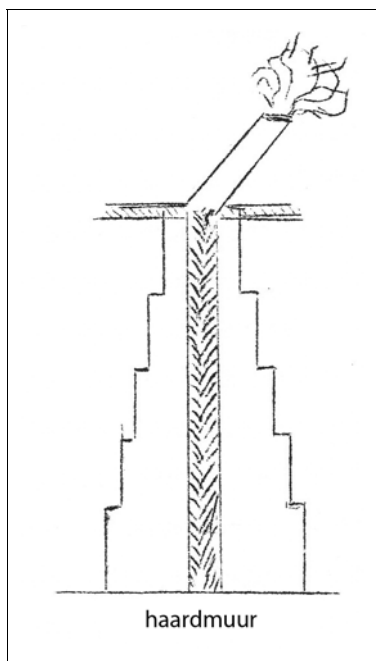
Het gebouwtje is nogal armtierig uit zijn ruïne herrezen en tot kapel ingericht.
Het koor van de kapel dat beantwoordt aan de woon- en bidplaats van Maria
in het achterdeel van het huis, is geflankeerd door 2 kleine kamertjes, die
beantwoorden aan de slaapkamer van Maria (met de cel), rechts, en daar
tegenover links haar klerkamer of bergplaats. Ze meten allebei 3 meter in
het vierkant.

- De kamer links dient tot prothesis van de kapel,
- die van rechts of de slaapkamer van Maria tot diakonon.

In de achterwand van het achterhuis is een nis, die, zoals reeds gezegd, van
binnen rond is en van buiten meerhoekig. Tegen de oostwand van de kamer
rechts was Maria's legerstede.

"In die muur is er", zo zegt Le Camus, "een uitsprong van 0,45 m boven de
grond (wat overeenkomt met de hoogte van anderhalve voet, door K.
aangegeven), die gediend kan hebben om er een bed op te plaatsen."

¹³ Haardmuur trapvormig, met insprongen zoals bij ons de trapgevels, dus
versmallend naar boven (zie tekening).

In het midden van die muur liep vanaf de plaats van het vuur tot aan de zoldering een uitholling (*Vertiefung*), gelijk een halve schoorsteen of rookpijp¹⁴, waardoor de rook omhoogtrok, om dan door de opening die zich daar in het dak bevond, naar buiten te vliegen. Buiten zag ik op die opening een koperen buis schuin boven het dak uitsteken.

Dit voorste gedeelte van het huis werd door lichte, verplaatsbare schermen van vlechtwerk aan beide zijden van de haardstede afgescheiden van de ruimte achter de haardstede.

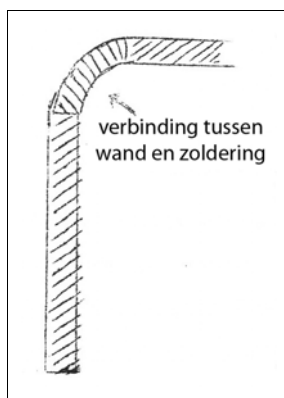
¹⁴ Uitholling in de haardmuur. – De schoorsteen of beter het rookkanaal schijnt slechts half rond en aan de voorkant open geweest te zijn.

Op de opening in het dak stond een rookpijp, waardoor de rook de lucht invloeg. Aan beide zijden van de haardmuur was een deur van vlechtwerk, waardoor men uit de voorzaal in de achterplaats kwam, waar Maria woonde.

Ik zag dat deze voorste ruimte, waarvan de wanden tamelijk ruw en ook van de rook wel een weinig zwart geworden waren, in kleine cellen verdeeld was door middel van samengevoegde gevlochten schermen. Moest dit gedeelte van het huis bij gelegenheid dienst doen als een groter zaal, dan werden de schermen, die in de hoogte lang niet tot de zoldering reikten, uit elkander genomen en ter zijde gezet. In deze cellen sliepen de dienstmeid van Maria en andere vrouwen, wanneer deze haar bezochten.

2198.

Links en rechts naast de haardstede kwam men, (zoals juist gezegd), door lichte deuren in het achterste, donkerste, half rond of hoekvormig eindigend deel van het huis, dat zeer aangenaam en netjes versierd was. Hier waren alle wanden met inlegwerk van hout (*Holzflechtwerk*) beschoten, en de zoldering aan de zijden welvend (d.i. de verbinding tussen muren en zoldering was half rond of geboogd, zie schets)¹⁵.

¹⁵ De verbinding gewelfd of half geboogd, nl. het vierde van een cirkel vertonend. – Dit welvend deel ging over in een horizontale lijn. Deze bouwbijzonderheid zal gebruikelijk geweest zijn in voornamen huizen, een bijzonderheid die zich tot heden gehandhaafd schijnt te hebben, want ik bemerkte ze op de afbeelding van een rijk salon in Damascus, in 'Terre sainte' van Guérin, blz. 419.

De hierop liggende balken van de zoldering waren met dwarsbalken en inleghout (of vlechtwerk) verbonden en met velerlei kunst-loofwerk versierd. Het geheel maakte een eenvoudige, maar aangename weldoende indruk.

De verste rond- of hoekvormige ruimte van dit achterste gedeelte was door een gordijn afgesloten en vormde Maria's bidvertrek. Hier was in het midden van de muur in een nis een bewaarkastje aangebracht, dat men als een rond tabernakel draaiend opende en sloot door aan een lint of touw te trekken.

Er stond een kruis in, waarvan de stam ongeveer een arm lang was en de ingevoegde armen schuin omhooggingen, zodat dit kruis de vorm van een Y had, gelijk ik in alle omstandigheden het kruis van Christus altijd gezien heb. Het was bijna nog minder sierlijk en minder fijn uitgesneden dan de kruisen, die ook nog in onze dagen uit het Beloofde Land komen. Ik meen dat Joannes en Maria het wel zelf hebben vervaardigd. Het bestond uit verschillende houtsoorten¹⁶.

Er werd mij meegedeeld dat

- de witachtige stam van cipreshout was,
- de ene zijarm die bruinachtig was, van cederhout,
- de andere zijarm die geelachtig was, van palmhout en
- het bovenste opzetstuk met het opschriftplankje, van olijfhout dat geel en glad was.

¹⁶ Verschillende houtsoorten. – Het waren dezelfde soorten hout als die van het ware kruis, zoals uit verschillende passages blijkt, b.v. fasc. 29, nr. 1806, voetnoot 26; ook nog fasc. 31, nr. 1934.

De verschillende stukken hadden dezelfde kleur, behalve dat het cipreshout van de stam van het ware kruis zwartachtig geworden was van in het water te liggen.

Het kruis stond gepland in een verhoging van aarde of steen, gelijk het kruis van Christus in de Kalvarierots¹⁷.

Aan de voet lag een stuk perkament, waarop iets was geschreven, woorden, zo geloof ik, van Christus. Op het kruis zelf was de gedaante van de Heer, eenvoudig, zonder gezochtheid of sierlijkheid, ingekrast en deze lijnen waren met een donkere kleur ingewreven, zodat het beeld goed zichtbaar was.

Mij werden ook Maria's beschouwingen op deze verschillende houtsoorten van het kruis meegedeeld. Tot mijn spijt ben ik die zo leerrijke betekenissen weer vergeten.

Ik herinner mij op dit ogenblik evenmin of ook het kruis van Christus uit die zelfde verschillende houtsoorten bestond, dan of het kruis van Maria alleen met het oog op haar overwegingen uit die verschillende houtsoorten samengesteld was; het stond tussen 2 potten van levende bloemen.

2199.

Ook zag ik bij het kruis een doekje liggen en ik had het gevoel dat dit het doekje was, waarmee de H. Maagd, na de afneming van Jezus van het kruis, de wonden van zijn H. Lichaam van het bloed gereinigd had. Ik had dit gevoel, omdat bij de aanblik van dit doekje die handeling van heilige moederliefde mij in een gezicht getoond werd. Meteen voelde ik hoe dit doekje te vergelijken is met het purificatorium, waarmee de priesters, wanneer zij het offerbloed van de Verlosser in de H. Mis genuttigd hebben, de

¹⁷ Het kruis stond in een verhoging. – Uit de passage fasc. 33, nr. 2121 kan men besluiten dat zij die hier 'verhoging' door 'steen' of 'blok' vertalen, het juist voorhebben.

Als 'verhoging' schijnt te wijzen op een nabootsing van de Kalvarieheuvel in zijn geheel, dan doet 'steen' of 'blok' eerder denken aan een los rotsblok dat in de bodem stak, misschien zelfs een weinig uitstak en met de rotsbodem niet één stuk uitmaakte.

Hierop is reeds een bemerking gemaakt in de juist genoemde passage, fasc. 33, nr. 2121 met zijn commentaar voetnoot 247. Hier wijzen wij ernaar terug.

kelk reinigen. En Maria scheen mij, toen ik haar (in dit visioen) de wonden des Heren zag reinigen, iets dergelijks te doen; ook hield zij onder deze handeling het doekje op dezelfde wijze vast.

Dit was mijn indruk bij de aanblik van het doekje naast het kruis.

- Rechts van dit bidvertrek, stond, aangeleund tegen de muur van het kleine zijkamertje de slaapcel (alkoof), en
- hier tegenover, ter linkerzijde van het bidvertrek, was een kamertje, waarin haar klederen en huisraad bewaard waren (bergplaats).

Van de ene dezer 2 cellen naar de andere was een gordijn gespannen, dat de tussen beide gelegen bidcel afsloot. In het midden vóór dit voorhangsel placht Maria te zitten onder haar arbeid en geestelijke lezing.

De slaapcel van de H. Maagd leunde met de achterzijde tegen de muur (van het zijkamertje), die met een gevlochten tapijt behangen was; de beide zijwanden (van de alkoof) waren licht gevlochten met verschillende soorten van spint (= het zachte hout buiten het hart en onder de bast van een boomstam; jong gedeelte van de boom, het nog niet volgroeide hout, dat aan de rand van de stam ligt, tussen het harde hout (kernhout) en de schors) of bast, die door hun natuurlijke houtkleur en kunstmatige verbinding figuren of patronen vormden.

(Letterlijk: de beide zijwanden waren licht van spint of bast in afwisselende natuurkleur van het hout naar een patroon gevlochten).

De voorwand met een tapijt overspannen, behelsde in het midden de lichte dubbele deur die naar binnen opening. Ook de zoldering van deze cel bestond uit vlechtwerk (inlegwerk) en liep van de 4 zijden uit, boven als een gewelf tezamen; in het midden hiervan hing een meer-armige lamp neer.

De legerstede van Maria stond met één kant tegen de muur en was een soort uitgeholde kist of bak van anderhalve voet hoog en zo lang en breed als een smal bed. (De slaapbank had een

verdieping). De zijden van deze beddenbak waren bekleed met behangsels die tot op de grond afhingen en met kwasten en franjes voorzien waren. Aan het hoofdeinde van dit bed lag een rond kussen en de deken was een bruin geruit tapijt.

Het kleine huis lag tussen gladstammige, piramidevormige bomen in de nabijheid van een bos. Het was hier zeer stil en eenzaam. De woningen der overige families lagen alle op een zekere afstand hier en daar verspreid. De gehele nederzetting deed me denken aan een boerendorp bij ons. (Zo'n dorp bestaat niet uit een groep huizen rond een kerk, maar uit een aantal hofsteden verspreid over een grote uitgestrektheid, soms van een uur in het rond.)

Maria leidt een leven van gebed en overweegt bij voorkeur Jezus' lijden.

2200.

De H. Maagd woonde hier alleen met een dienstmeid, die jonger was dan zij en die zorgde voor het weinige voedsel dat zij behoefden om in leven te blijven; zij leefden heel stil in een onverstoorbare vrede. Er bevond zich geen man in het huis. Vaak evenwel ontving zij het bezoek van een doorreizend apostel of leerling. Het meest zag ik een man bij haar in- en uitgaan, die ik onveranderlijk voor Joannes heb aangezien, maar noch te Jeruzalem noch hier was hij lang aan één stuk bij haar. Hij kwam en ging¹⁸. Af en toe begaf hij zich op reis. Hij droeg nu een ander kleed dan ten tijde van Jezus; zijn gewaad was zeer lang, maakte vele plooien en was van een dunne, grijswitte stoffe. Hij was zeer slank, levendig en vlug; zijn aangezicht was lang, smal en fijn gevormd; op zijn onbedekt hoofd droeg hij de lange,

¹⁸ "Dit oponthoud van Joannes, telkens van korte duur, in een eenzaam, bijna ontoegankelijk gewest 1,5 uur van Efeze, verklaart voldoende waarom Lukas geen gewag maakt van Joannes, waar hij de activiteit van Paulus te Efeze beschrijft." (Henze in zijn boekje 'A.K.E. schaut Maria', blz. 64).

blonde haren gescheiden en aan weerszijden achter de oren gestreken. Vergeleken bij de overige apostelen ging er van zijn tedere, zachte verschijning bijna iets vrouwelijks, iets maagdelijks uit.

In de laatste tijd van haar leven op aarde zag ik Maria steeds stiller, steeds dieper in zichzelf gekeerd; zij gebruikte bijna geen voedsel meer. Het was alsof alleen haar lichaam nog op aarde en haar geest reeds in de andere wereld was. Over haar verschijning lag iets van iemand die met zijn gedachten elders is of in geestverrukking van de aarde verwijderd¹⁹.

In de laatste weken vóór haar dood, toen zij oud en zwak geworden was zag ik dikwijls dat de dienstmeid haar in het huis rondleidde.

2201.

Eens zag ik Joannes het huis van Maria binnengaan; en nu zag ook hij er veel ouder uit. Hij was mager en slank en binnentredend had hij zijn wit, lang, vouwenrijk kleed tussen zijn gordel opgeschort. Hij legde deze gordel af en deed een andere aan waarop lettertekens geborduurd waren en die hij van onder zijn kleed te voorschijn haalde. Op zijn arm stak hij een soort van manipel en legde een stoel om de hals.

¹⁹ Maria leefde daar in een afgetrokken wereld. – Welke waren in die eenzaamheid Maria's dagelijkse bezigheden? Op deze vraag wordt in *Petits Bollandistes*, T. 16, blz. 111 geantwoord: "Zij leefde in innig contact met haar goddelijke Zoon (die volgens K.E. altijd eucharistisch in haar tegenwoordig was), in innige vereniging en omgang met de aanbiddelijke Drie-eenheid in haar ziel. Zij bracht een groot deel van haar tijd door met geestelijke lezing, beschouwing, gebed en in de overweging van de geloofswaarheden. Zij overdacht het lijden van haar Zoon (eerst te Jeruzalem) op de plaatsen zelf waar Hij het doorstaan had, en later bij Efeze op een kruisweg die zij, de ware kruisweg nabootsend, zelf had aangelegd en ingericht. Zij ontving de gelovigen, de leerlingen en apostelen, die raad en aanmoediging bij haar kwamen zoeken en die zich niet aan een belangrijke onderneming waagden zonder vooraf haar raad te hebben ingewonnen." Een weinig handarbeid zou daaraan misschien kunnen worden toegevoegd.

Geheel in een wit gewaad gehuld en op de arm van een dienstmaagd steunend, trad de H. Maagd uit haar slaapvertrek. Haar aangezicht was wit als sneeuw en als doorschijnend; zij scheen door haar verlangen als opgeheven en als te zweven. Sedert de Hemelvaart van Jezus lag op heel haar wezen en voorkomen de uitdrukking van een gestadig toenemend heimwee dat haar geheel verteerde.

Zij begaf zich met Joannes naar haar bidplaats. Hier trok zij aan een lint of riem, waardoor het tabernakel in de muur opendraaide en het zich daarin bevindende kruis vertoonde.

Nadat beiden geknield een tijdlang daarvoor gebeden hadden, stond Joannes op en haalde een metalen doosje uit de boezem van zijn kleed, opende het op een van zijn zijden, trok er een omslag (of soort bursa) van fijne wol uit en hieruit een gevouwen doekje van wit linnen. Dit bevatte het H. Sacrament in de vorm van een klein vierkant stukje en hij reikte haar dit toe, terwijl hij met plechtige ernst enige heilige woorden uitsprak. Hij gaf haar geen kelk te drinken.

Maria's kruisweg te Efeze.

2202.

Achter het huis, een eind ver de berg op, had de H. Maagd voor eigen gebruik een soort kruisweg aangelegd. Zolang zij nog te Jeruzalem woonde, had zij daar sedert de dood van de Heer regelmatig en trouw zijn lijdensweg in overweging en onder tranen van medelijden bewandeld. Zij had de afstanden tussen de verschillende voorname plaatsen, waar Jezus een buitengewone foltering had verduurd, in schreden berekend, want zonder die gedurige beschouwing van Jezus' lijden kon haar grote liefde onmogelijk leven.

Spoedig na haar aankomst hier in de streek zag ik haar dagelijks achter haar huis een eind ver de berg bestijgen, terwijl zij zich verdiepte in de overdenking van Jezus' lijden.

Aanvankelijk ging zij alleen, en mat, naar het getal stappen, die zij te Jeruzalem zo dikwijls had geteld, de afstand tussen de plaatsen af, die hier aan een voornaam feit uit het bitter lijden van de Heiland moesten herinneren. Op ieder zulke plaats richtte zij een steen op²⁰, of, wanneer daar juist een boom stond, maakte zij er een teken op.

²⁰ Zette een steen op elk van die plaatsen. – Herinneringsstenen zijn te allen tijde en bij alle volken reeds in de hoge oudheid gebruikelijk geweest. Door dit middel trachtte men de gedachtenis te bewaren aan grote gebeurtenissen, zoals een zegepraal, verdrag, dood van een held of koning, of aan werken van weldadigheid of van nationaal belang. Zie bij K.E. fasc. 10, nr. 284, voetnoot 86; fasc. 30, nr. 1864, voetnoot 64.

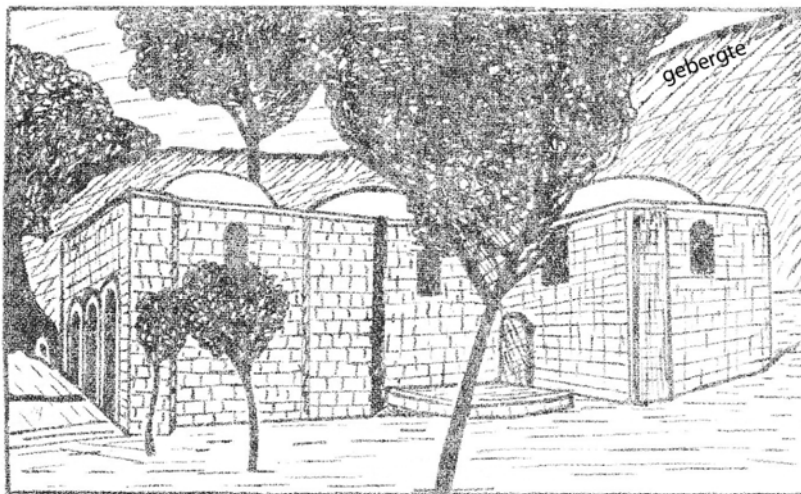
Daartoe gebruikte men voornamelijk stenen, die dan begrift werden met afbeeldingen, taferelen of met het verhaal van heldendaden en ondernemingen van de betreffende personen. Vele zulke stenen worden in de musea bewaard.

- Jakob richtte een steen op ter gedachtenis van een visioen dat hij had te Betel.
- Mesa, koning van Moab beitelde op een geëffende steen de opsomming van een reeks veroveringen.

Dit gebruik bestond in Egypte, Assyrië, Chaldea, in het gehele Oosten. In navolging van dit oud oosters gebruik plaatste de H. Landstichting, Nijmegen, Nederland, bij de oprichting van een kruisweg stenen om de staties aan te duiden. Nu zijn ze door taferelen vervangen. Dit gebruik kan een gewijd of profaan karakter hebben volgens het beoogde doel. "De Arabieren richten hedendaags nog vele zulke stenen op in de nabijheid van vermaarde heiligdommen." (Prof. Ryckmans, Gen. 28, 18).

Van de stenen op de kruisweg van Maria zijn er enige teruggevonden. Wij lezen in nota bij Henze, blz. 72: "Wat K.E. hier over de kruisweg van

De weg voerde in een woud, waar zij aan een heuveltje het opschrift gaf van Kalvarieberg en aan een kleine grot in een andere heuvel het opschrift 'Graf van Jezus'.

Huisje, nu kerkje van Maria, ingang links, gebergte erachter.

Uit alle richtingen werden er foto's van gemaakt, maar nergens wordt de oriëntatie aangegeven.

Maria vertelt, heeft in de laatste tijd, naar het schijnt, een indrukwekkende bevestiging gevonden. Zo zijn in het werk van J. Niessen 'Panagia Kapulu' (1906) op plaat VII 5 merkwaardige foto's van zulke gedenkstenen te zien en op blz. 392 van Niessens boek lezen wij: één na één kwamen zo maar 10 merkwaardige steen-arrangeringen te voorschijn, vooral nadat het struikgewas van de berghelling verbrand was. De stenen hadden een hoogte van zowat een halve meter en meer; ze waren oud, vrij erg verweerd en door de tijd waren de lettertekens onleesbaar geworden. Ook vond men op 3 plaatsen inschriften in de rots.

Na lange en lastige opgravingsarbeid is ook het oude voetpad aan het licht gekomen; het vormt de verbinding tussen die ongewone steengroepen, die in de hele streek nergens anders aangetroffen worden.

Die stenen waren er niet toevallig geplaatst, maar op de afstanden die Maria te Jeruzalem opgenomen had. Hiermee rekening houdend zou men wellicht bij benadering het graf van Maria kunnen veronderstellen."

Toen zij deze, haar kruisweg van 12 staties, had afgemeten en uitgetekend, bewandelde zij hem met haar dienstmeid onder inwendig gebed. Op elk van die plaatsen die een gebeurtenis uit de passie voorstelden, gingen zij neerzitten, overdachten in hun hart de diepe, verborgen betekenis van die gebeurtenis en prezen en dankten de Heer voor zijn oneindige barmhartigheid, terwijl zij zijn lijden met tranen van liefde en medelijden beweenden.

Naderhand regelde de H. Maagd op deze plaatsen alles nog beter, en ik zag haar met een stift de betekenis van de plaats op een gedenksteen ingriffen, het getal stappen en nog andere bijzonderheden. Ik zag haar ook de spelonk van het H. Graf reinigen en zodanig inrichten, dat men er rustiger en beter kon bidden.

Ik zag toen op die kruisweg geen beelden of taferelen, zelfs geen vaststaand kruis; het waren slechts eenvoudige gedenksteden met opschriften. Maar door het regelmatig en veelvuldig begaan van de weg en verbeteren van de staties, zag ik de hele inrichting hoe langer hoe meer geschikt worden en een aangenamer en mooier uitzicht krijgen. Zelfs nog na de dood van de H. Maagd zag ik dit pad door christenen bewandeld worden en ik zag hen zich neerwerpen om de grond te kussen.

Reis van Maria naar Jeruzalem. – Ziekte.

2203.

Na een verblijf van 3 jaren in de buurt van Efeze vatte Maria een onweerstaanbaar verlangen op om Jeruzalem nog eens terug te zien. Joannes en Petrus brachten haar daarheen. Ik meen dat er toen in de heilige stad verscheidene apostelen vergaderd waren; ik

zag Tomas. Ik geloof dat er een concilie gehouden werd en Maria stond hen bij met haar raad²¹.

Zodra zij aangekomen waren en nog eer zij de stad zelf waren ingetreden, zag ik hen in de avondschemering de Olijfberg, de Kalvarieheuvel, het Heilig Graf en alle heilige plaatsen rondom Jeruzalem bezoeken.

De Moeder Gods was zo ontroerd, zo vol smart en medelijden, dat zij zich ternauwernood staande kon houden en gesteund door Petrus en Joannes weggebracht moest worden.

Anderhalf jaar vóór haar dood is zij nog eens van Efeze naar Jeruzalem gereisd. Hier zag ik haar ook nu weer in de nachtelijke stilte, geheel ingehuld, met de apostelen de heilige lijdensplaatsen bezoeken. Zij was onuitsprekelijk bedroefd, uiterst ontroerd en telkens en telkens verzuchtte zij opnieuw: “O mijn Zoon! O mijn Zoon!” Toen zij bij de achterpoort van dat paleis kwam, waar zij Jezus die onder het kruis nederzeeg, ontmoet had, zonk zij bij de herinnering daaraan, van smart bewusteloos ter aarde, zodat de vergezellende apostelen meenden haar de geest te zien geven.

Men droeg haar naar het Cenakel op de berg Sion, waar zij vroeger in de voorgebouwen geleefd had en ook nu weer haar intrek had genomen. Hier verkeerde de H. Maagd thans gedurende meerdere dagen in zulk een toestand van zwakheid en ziekte en viel zo herhaaldelijk in onmacht, dat men haar dood voor onvermijdelijk hield en het nodig achtte een graf voor haar in gereedheid te brengen. Zijzelf wees daartoe een grot aan bij de Olijfberg en de apostelen lieten voor haar op de aangewezen

²¹ Nota van Brentano: Daar de zienster vroeger gezegd had dat Maria tweemaal van Efeze naar Jeruzalem gegaan is, zo is het niet uitgesloten dat er hier, wat de kerkvergadering betreft, een verwarring bestaat tussen de eerste en de tweede reis.

plaats door een christelijke steenhouwer een schoon graf bereiden²².

Ondertussen verspreidde zich het gerucht dat zij gestorven was en het vertelsel van haar dood en begrafenis te Jeruzalem kwam ook op andere plaatsen in omloop. (*Unterdessen ward die Mutter Gottes mehrmals totgesagt und es verbreitete sich das Gerücht von ihrem Tod und Grab in Jerusalem auch an anderen Orten*).

Doch toen het graf voltooid was, had Maria voldoende gezondheid en sterkte weergekregen om de terugreis naar haar woning te Efeze te aanvaarden. En hier stierf zij dan, anderhalf jaar later. Het bij de Olijfberg voor haar bereide graf werd te allen tijde in ere gehouden. Men bouwde er later ook een kerk boven en Joannes Damascenus – deze naam vernam ik in de geest, maar wat voor een persoon is dat? – Joannes Damascenus, zeg ik, was een van hen, die op grond van horen-zeggen, schreven dat Maria te Jeruzalem gestorven en begraven was²³.

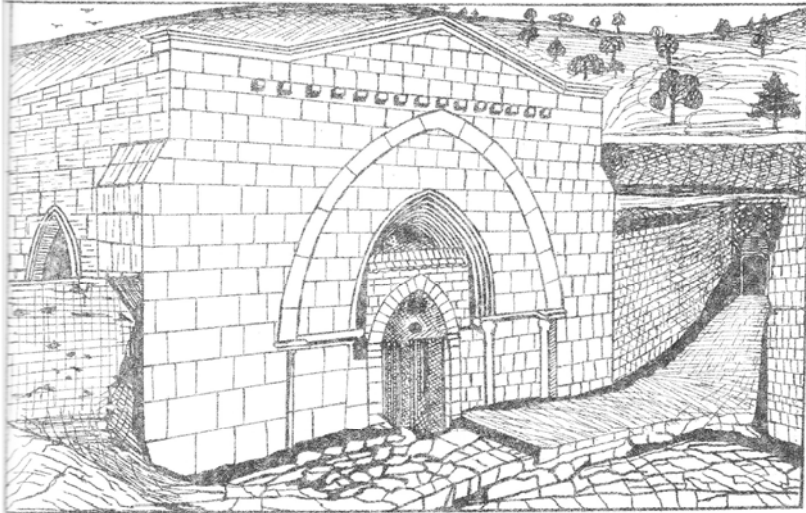
²² Op grond van al wat K.E. hier vertelt over Maria's ziekte, de bereiding van haar graf, het gerucht van haar dood tot ver buiten Jeruzalem wordt het ontstaan van de valse traditie van Maria's dood en begrafenis en van haar graf te Jeruzalem, begrijpelijk; ze heeft geen andere grond dan de toen verspreide VALSE geruchten (zie 'tweede uitweiding - Het huis van Maria in het gebergte bij Efeze').

²³ Dat Maria te Jeruzalem begraven is. – Dit graf werd altijd in ere gehouden, zegt de zienster. Dit is heden ten dage nog waar. Inderdaad, velen beschouwen dit nog als het ware graf van Onze-Lieve-Vrouw.

Wie op grond van K.'s mededelingen gelooft aan haar graf te Efeze, kan nog eerbied opbrengen voor het zogenaamde graf van Onze-Lieve-Vrouw te Jeruzalem. Het is immers gemaakt geworden met bestemming voor haar en het blijft enigszins haar graf. Het is een oeroud monument en het getuigt van de liefde en de eerbied der gelovigen voor Maria de eeuwen door.

Daarom willen wij er hier ook een kort woord over zeggen.

Dat graf bevindt zich in een ondergrondse kerk. Alleen de ingang met zijn voorgevel en dak steekt boven de grond uit. Deze façade vindt men afgebeeld in fasc. 29, nr. 1783,voetnoot 16.

nr. 1781 : Voorgevel van de ondergrondse kerk van Maria en gang naar de grot.

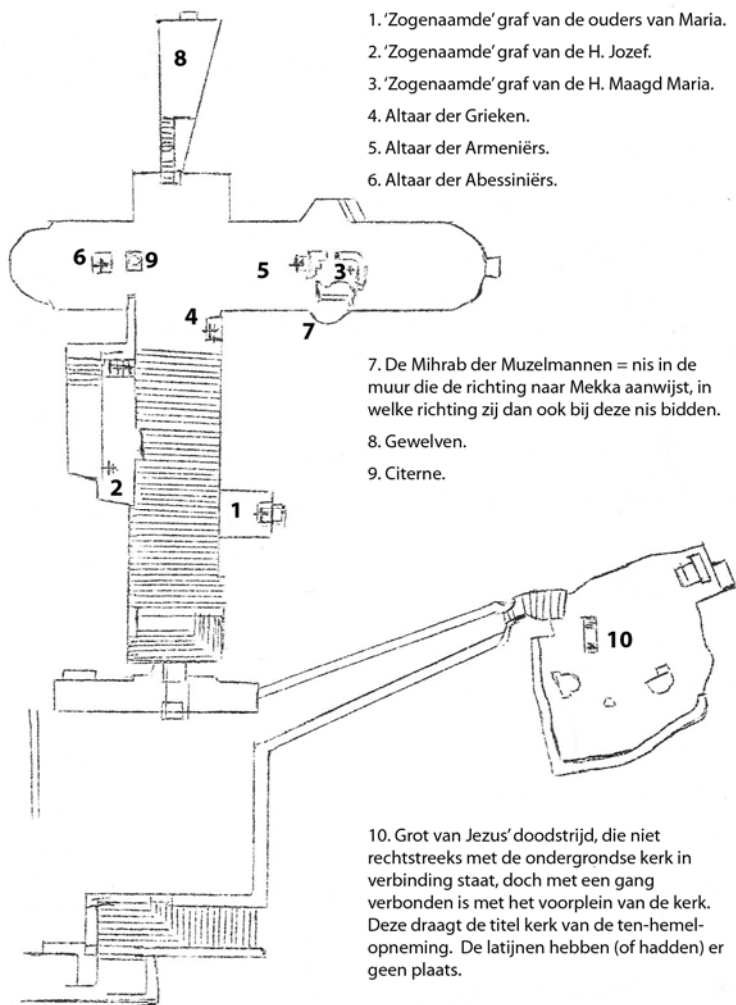
Aanstands achter de deur leidt een lange trap naar de ondergrondse kerk van het zogenaamde graf van Maria.
Aan 't einde van het onderste gangetje dalen achter de deur 10 treden af in de grot van de doodstrijd.

Rechts van de kerkgevel ziet men de smalle gang die naar de grot van de doodstrijd van Jezus leidt.

Het grondplan van de ondergronds kerk ziet eruit als hierna:

Vóór het inganggebouw bevindt men zich op een klein vierkant plein met zijden van 15 m. Dit plein zelf ligt diep en men daalt er toe af met 15 treden. Om in het portaal het gelijkvloers te bereiken, moet men nogmaals 11 treden afdalen, aangezien het 1,50 m diep en op het niveau ligt van de ingang van de 12^e eeuw.

Uit het portaal daalt men met een lange en brede trap van nog 37 treden in de kleine ondergrondse kerk die een kruisvorm heeft en naar het oosten georiënteerd is. Het oostelijk gedeelte, 2 derde van de kerk in haar lengte omvattend, is geheel in de rots gehouwen. Halverwege verheft zich het rotsgraf der H. Maagd. Het is bijna vierkant en door een muur met de zuidwand verbonden; het is boven bekroond met een kleine, nauwelijks zichtbare koepel. Er zijn 2 openingen om in het binnenste te gaan, waar met moeite 4 of 5 personen plaats kunnen vinden, maar er branden (of brandden?) voortdurend vele lampen. Een rotsbank, trogvormig uitgehold, doch met een klein altaar bedekt, neemt het oostelijk einde van de grafkamer in.

Men vereert in deze kerk het 'zogenaamde' graf van de ouders van Maria (1), van de H. Jozef (2), van de H. Maagd (3).

De cijfers 4, 5, 6 wijzen op altaren.

4 op dat der Grieken

5 op dat der Armeniërs;

6 op dat der Abessiniërs.

God heeft de berichten over haar dood, haar graf en haar ten-hemel-opneming slechts op vage wijze het voorwerp van de overlevering laten worden, om aan de toen nog zo levenskrachtige heidense opvattingen geen gelegenheid te verschaffen onder de christenen veld te winnen, want men zou haar gemakkelijk als een godin aanbeden hebben.

Verwanten en vrienden der H. Familie in deze nederzetting.

2204.

Tot het getal der H. Vrouwen, die ook hier in deze christelijke nederzetting leefden en het meest bij Maria waren, behoorde ook een zustersdochter van de profetes Hanna uit de tempel.

Ik heb haar (nl. Joanna Chusa) vóór de doop van Jezus eens met Serafia later Veronika genaamd, naar Nazareth zien reizen (fasc. 9, nr. 212). Deze vrouw was met de H. Familie verwant door de tempelprofetes Hanna, want deze was met Anna, de moeder van Maria, en nader nog met Elisabet, een zustersdochter van Annas moeder verwant. (Ze was een nicht van Elisabet, nl. een dochter van Elisabets zuster).

Een andere van de hier rond Maria levende vrouwen, die ik eveneens vóór Jezus' doop naar Nazareth heb zien reizen was Mara, ook een nichte van Elisabet. Deze Mara was met de H. Familie verwant als volgt: Anna's moeder Ismeria had een zuster

7 is de Mihrab der Muzelmannen = nis in de muur die de richting naar Mekka aanwijst, in welke richting zij dan ook bij deze nis bidden.

8 zijn gewelven;

9 een citerne;

10 is de grot van Jezus' doodstrijd, die niet rechtstreeks met de ondergrondse kerk in verbinding staat, doch met een gang verbonden is met het voorplein van de kerk. Deze draagt de titel 'kerk van de ten-hemel-opneming'. De latijnen hebben (of hadden) er geen plaats.

Emerentia. Beiden leefden in de herdersstreek Mara, tussen Horeb en de Rode Zee.

Op de verklaring van de opperoverste der Essenen op de berg Horeb, dat er in haar nakomelingschap vrienden van de Messias zouden opstaan, huwde zij Afras, een afstammeling van de priesters die eens de Verbondsark gedragen hadden.

Emerentia had 3 dochters:

- Elisabet, de moeder van Joannes de Doper,
- Enoë die als weduwe bij de geboorte van de H. Maagd in Anna's huis aanwezig was, en
- ten derde Rode, van wie de hier wonende Mara een dochter is (zie familieboom in fasc. 1, nr. 10).

2205.

Rode was ver van haar geboortestreek in het huwelijk getreden; zij vestigde zich eerst in het gewest van Sikem, vervolgens te Nazareth en later te Kislot bij de Tabor.

(Nota van Brentano: "In haar verhaal van Jezus' Openbaar Leven uitte Katarina op 7 november 1822 de mening dat reeds Emerentia bij haar huwelijk naar Kislot was komen wonen.)

Rode had benevens deze Mara, nog 2 andere dochters; ene hiervan werd een moeder van leerlingen. Voorts was een der 2 zonen van Rode de eerste echtgenoot van Maroni, die van hem geen kinderen kreeg en na zijn dood met Eliud, een neef van de moeder Anna, huwde en naar Naïm trok.

Van deze Eliud kreeg Maroni een zoon die de Heer, toen zij voor de tweede maal weduwe was geworden, te Naïm van de dood heeft opgewekt. Het was de zogenaamde jongeling van Naïm. Als leerling van Jezus kreeg hij bij zijn doopsel de naam Martialis (cfr. fasc. 32, nr. 1991, voetnoot 179 en fasc. 19, nr. 829 en fasc. 20, nr. 870, voetnoot 443).

Rodes dochter Mara, die hier hij Maria's dood aanwezig was, huwde in de nabijheid van Bethlehem. Toen in de dagen na Christus' geboorte moeder Anna zich eenmaal van Bethlehem verwijderde, hield zij zich gedurende deze afwezigheid bij deze Mara op. Deze laatste was niet vermogend, want ook Rode had aan haar kinderen slechts een derde gedeelte van haar bezittingen nagelaten; de 2 andere derde had zij voor de tempel en de armen bestemd.

Natanael, de bruidegom van Kana, was, zoals ik geloof, een zoon van deze Mara. Hij ontving in zijn doop de naam Amator. Mara had nog andere zonen die allen leerlingen van Jezus waren²⁴.

Maria's laatste kruisweg.

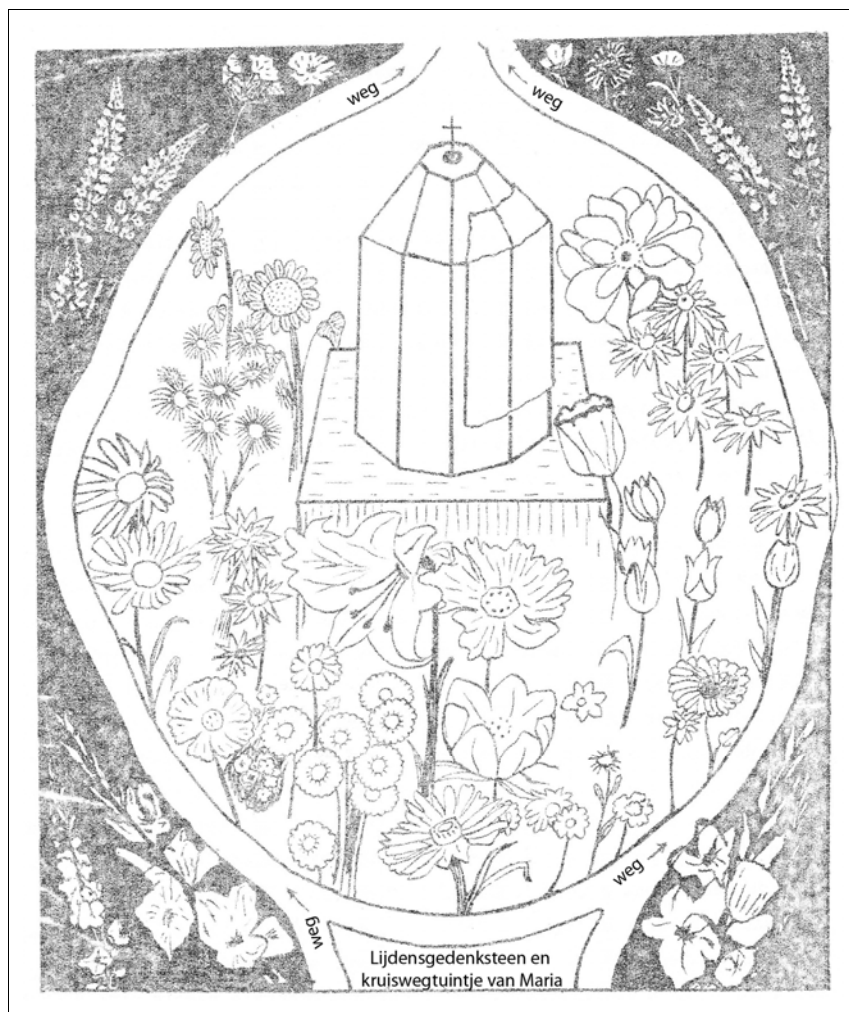
2206.

Meegedeeld op 7 augustus 1821, in de morgen.

Ik heb gisteren en ook vannacht vele beschouwingen op de Maagd te Efeze gehad. Ik heb met haar en met nog een vijftal andere vrouwen de kruisweg gebeden. De nicht van de profetes Hanna en de weduwe Mara, Elisabets nicht, maakten deel uit van het gezelschap. De H. Maagd ging aan het hoofd van de groep. Ik zag dat zij nu reeds oud en zwak was, geheel bleek en als doorschijnend; het was aangrijpend voor mij haar zo te zien; ik had het gevoel dat zij voor de laatste maal deze oefening verrichtte.

Terwijl zij de kruisweg bewandelden, kwam ik te weten dat Joannes, Petrus en Taddeüs reeds in haar huisje aangekomen waren.

²⁴ In nr. 2304 zegt K. 'Amandor'. In Pet. Boll. 26 augustus vinden wij een Amator, doch een geheel andere dan die uit nr. 2304.

Ik zag de H. Maagd nu reeds hoogbejaard en toch vertoonde zij geen andere sporen van hoge leeftijd dan dat van een verterend verlangen, hetwelk in haar van lieverlede (= langzamerhand) om zo te zeggen een soort gedaanteverandering bewerkte. Zij was onbeschrijfelijk ernstig. Ik heb op haar gelaat nooit een uitbundige lach gezien, wel echter een goedige, indrukwekkende

glimlach. Hoe ouder zij werd, des te witter en doorzichtiger haar aangezicht scheen; het was mager, doch zonder rimpels, zonder enig spoor van afgeleefdheid; zij leefde in de geest, in een bovenaardse sfeer.

Dat ik de H. Maagd in dit visioen vannacht zo bijzonder klaar heb gezien, zal wel te danken zijn aan een kleine relikwie van een kleed dat zij bij deze gelegenheid droeg. Deze schat is in mijn bezit en ik wil beproeven dit kleed naar best vermogen duidelijk te beschrijven.

2207.

Het was een bovenkleed.

(Dit stuk, een feestkleed, door K. hier uitvoerig beschreven, is hetzelfde waarvan zij gesproken heeft in fasc. 3, nr. 80 – zie ook hierna).

Het bedekte slechts de gehele rug, vanwaar het in enige plooiën tot aan de voeten neerhing. Een deel (of strook), boven aan de hals werd over schouder en borst tot de andere schouder gelegd, waarop het met een knoop werd vastgemaakt, zodat het een soort halsdoek (of kraag) vormde.

Het kleed werd door de gordel tegen het middellijf gesloten en zo bedekte het het lichaam van onder de armen tot aan de voeten aan beide zijden van het bruinachtig onderkleed. Op deze zijden vormde het vanaf de gordel naar beneden een omslag, waardoor de voering zich liet zien. Dit omgeslagen deel was in de lengte en in de breedte rood en geel gestreept. Het strookje overblijfsel dat ik bezit, is afkomstig van de rechterzijde van dit omgeslagen deel, evenwel niet van de voering. Het was een feestkleed dat volgens oud Joods gebruik zo gedragen werd. Ook moeder Anna had zo'n kleed.

Dit overkleed bedekte slechts de gehele rugzijde van het bruinachtig onderkleed, waarvan het borststuk en de gehele

voorzijde, zoals ook de nauw aansluitende, slechts om hand en ellebogen een weinig gepofte mouwen zichtbaar waren.

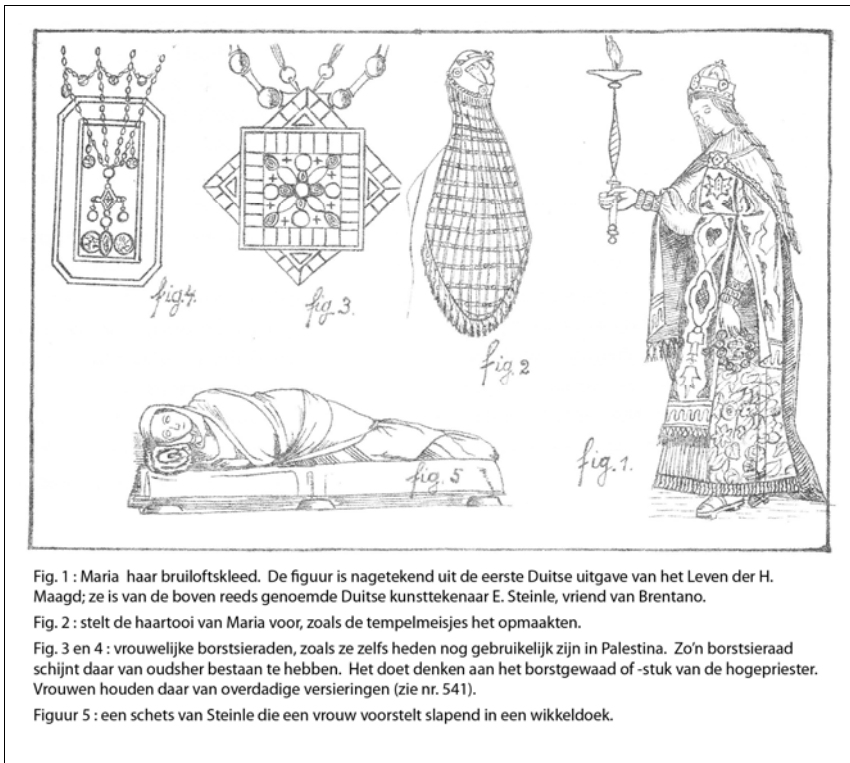

Fig. 1 : Maria haar bruiloftskleed. De figuur is nagetekend uit de eerste Duitse uitgave van het Leven der H. Maagd; ze is van de boven reeds genoemde Duitse kunsttekenaar E. Steinle, vriend van Brentano.

Fig. 2 : stelt de haartooi van Maria voor, zoals de tempelmeisjes het opmaakten.

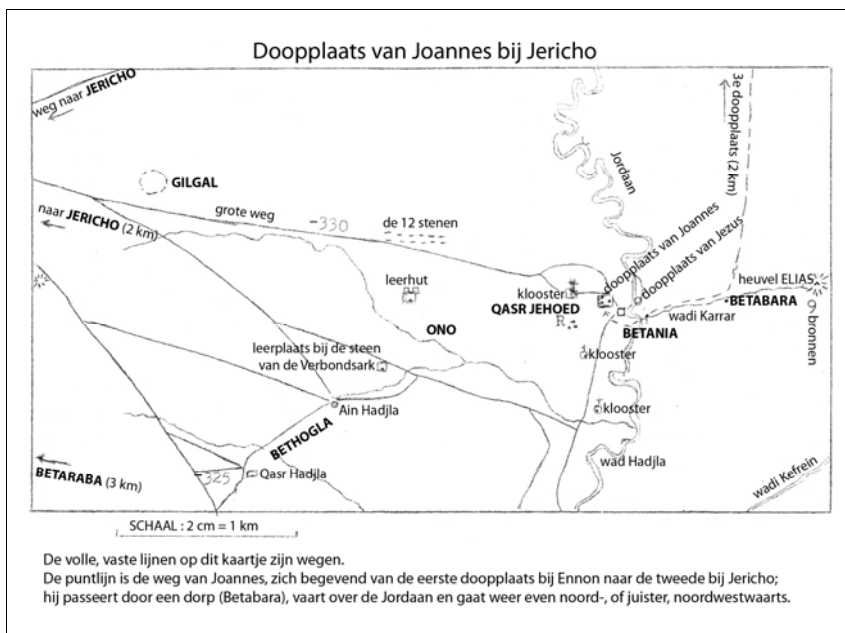
Fig. 3 en 4 : vrouwelijke borstsieraden, zoals ze zelfs heden nog gebruikelijk zijn in Palestina. Zo'n borstsieraad schijnt daar van oudsher bestaan te hebben. Het doet denken aan het borstgewaad of -stuk van de hogepriester. Vrouwen houden daar van overdadige versieringen (zie nr. 541).

Figuur 5 : een schets van Steinle die een vrouw voorstelt slapend in een wikkeldoek.

Het hoofdhaar droeg zij verborgen in een geelachtige hoofdbedekking, die op het voorhoofd (met een punt of boog) even nederdaalde (*sich etwas hereinbog*), en van achteren vouwenrijk samengetrokken was. Hierover droeg zij nog een zwarte sluier van zachte stoffe, die tot halverwege de rug neerhing.

Ik zag haar eens met dat kleed aan op de bruiloft te Kana.

In Jezus' derde jaar openbaar leven, toen de Heer aan de overzijde van de Jordaan te Betabara, dat ook Betanië heet²⁵, genezingen deed en onderwees (fasc. 27, nr. 1448), zag ik de H. Maagd ook dit feestgewaad dragen te Jeruzalem, waar zij in een schoon huis verbleef naast de huizen van Nikodemus, aan wie ook dit huis, meen ik, wel toebehoorde.

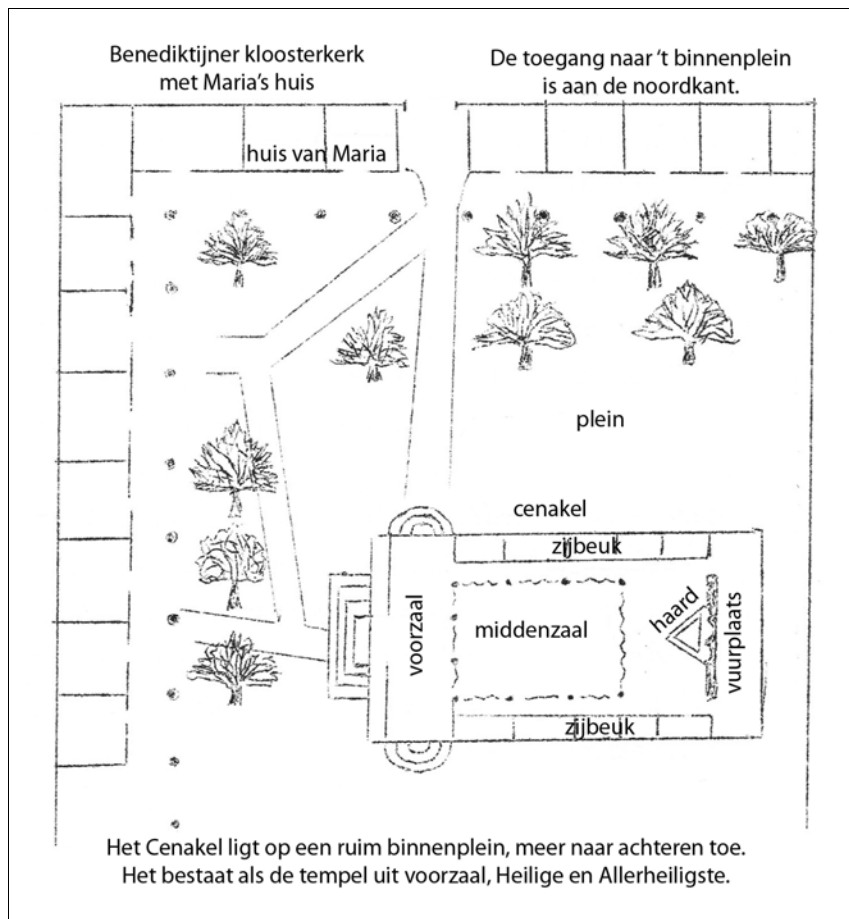
²⁵ Betabara dat ook Betanië heet. – Vele exegeten verkeren in deze mening maar ze is niet geheel juist.

- Betanië is een onooglijk gehucht van enkele huizen dicht bij de oever van de Jordaan.
- Betabara is groter en ligt meer, ja, wel 1 km van de stroom verwijderd.

De meest voorkomende lezing in het evangelie van Joannes 1, 28 is Betanië, maar deze naam is in meerdere handschriften vervangen door Betabara.

Wij hebben vroeger nauwkeurig beider ligging aangeduid, fasc. 10, nr. 276, voetnoot 81.

(Bedoeld zal zijn Maria's huis in de bijgebouwen van het Cenakel; men heeft het rechts, als men op het binnenplein komt).

Ook bij de kruisiging zag ik haar dit kleed dragen onder haar bid- of rouwmantel, die haar gans omhulde.

Waarschijnlijk droeg zij hier nu op de kruisweg bij Efeze ditzelfde feestgewaad ter herinnering aan het feit, dat zij het toen op de lijdensweg van Jezus gedragen heeft.

De H. Maagd op haar sterfbed.

2208.

Verhaald op 9 augustus 1821, 's morgens. –

Ik kwam in Maria's huis, dat een drietal uren van de stad Efeze kan liggen. Ik zag er de H. Maagd neerliggen op een lage, zeer smalle legerstede in haar slaaptent in het deel achter de haard rechts. De tent (of cel) was helemaal in het wit overspannen. Met het hoofd rustte zij op een rond kussen; zij zag er zeer zwak en bleek uit en scheen als geheel verteerd van heimwee. Haar hoofd en geheel haar lichaam was in een lange wikkeldoek gewonden (wikkeldoek, zie fasc. 1, nr. 19, voetnoot 43); zij had een bruin wollen deken over zich liggen.

Ik zag een vijftal vrouwen beurtelings Maria's slaaptent in- en uitgaan, als namen zij afscheid van haar. Het was aangrijpend de vrouwen te zien die weer buiten kwamen; zij maakten met de handen menig gebeds- en rouwgebaar (vouwden de handen biddend samen en wrongen die van verdriet). Weer herkende ik onder hen de nicht van de profetes Hanna (nl. Joanna Chusa) en ook Mara, een nicht van Elisabet, die ik reeds op de kruisweg had gezien.

Ik zag dat er nu reeds 6 apostelen hier vergaderd waren, te weten: Petrus, Andreas, Joannes, Taddëüs, Bartolomeüs en Mattias en ook één van de 7 diakens, namelijk Nikanor, die altijd zo gediensig en liefdadig was.

Ik zag de apostelen rechts in het voorste gedeelte van het huis, waar zij zich een bidvertrek hadden ingericht. Daar zag ik hen samen staan bidden²⁶.

²⁶ Deze aanwezigheid van de apostelen bij Maria's dood, die men meestal als legendarisch beschouwt, omdat men ze alleen in de apocriefe geschriften vermeld vindt, wordt door Maria zelf bevestigd in haar openbaringen aan de H. Brigitta:

Aankomst van Jakobus de Mindere en zijn stiefbroeder Matteüs.

2209.

Verhaald op 10 augustus 1821. –

De tijd van het jaar waarin de Kerk Maria's afsterven (en Hemelvaart) viert, komt overeen met de werkelijkheid; alleen valt het feest of de gedenkdag niet alle jaren juist op dezelfde dag.

“Aan de engel die mij mijn naderend einde kwam aankondigen, antwoordde ik: “Kent gij de dag en het uur waarop ik uit deze wereld zal scheiden?”

De engel wedervoer: “De vrienden van uw Zoon zullen komen, die ook uw lichaam zullen begraven ”

Na mijn dood begroeven de DOOR GOD GEZONDEN vrienden van mijn Zoon mijn lichaam.” (Openb. 6, 62).

De begraafing en het graf worden in die openbaringen weliswaar voorgesteld te Jeruzalem, maar men moet hier rekening houden met de aard van die openbaringen, die men niet als historisch, maar eerder als devotieel moet karakteriseren, terwijl de visioenen van A.K.E. klaarblijkelijk een strikt historisch en daarmee ook een streng geografisch en topografisch karakter vertonen. Dit is uit geheel ons commentaar gebleken.

Hebben Brigitta's openbaringen slechts de stichting, de bevordering van de godsvrucht ten doel, dan komt het er niet op aan of een feit in zijn juist kader van bijkomstige omstandigheden wordt voorgesteld.

Eerder ligt het voor de hand dat God zich schikt naar bestaande meningen.

Dezelfde opvatting wordt erop nagehouden door Henze, C.ss.R. in zijn boekje: 'A.K.E. schaut Maria', blz. 43.

Op dezelfde manier kan geïnterpreteerd worden de leeftijd van 72 of 73 jaar, die in zulke openbaringen soms aan Maria toegekend wordt:

“Brigitta behauptet nirgends, über Mariens Heimgang bzw. Himmelfahrt eine GESCHICHTLICHE ‘Vision’ der Vorgänge gehabt zu haben, aber wohl himmlische ‘Offenbarungen’ und höhere Mitteilungen.” (7. Buch, 26. Kapitel).

Vandaar dat Maria's laatste kruisweg ook te Jeruzalem plaats had:

“Na van mijn engel het uur van mijn dood vernomen te hebben, maakte ik mij tot dit verscheiden gereed, door nogmaals, zoals ik placht, alle plaatsen te bezoeken, waar mijn Zoon geleden had.” (Openb. 6, 62).

Dit geschiedde volgens K.E. op haar eigen kruisweg te Efeze.

Ik zag heden nog 2 apostelen met opgeschorte klederen, als komend van de reis, binnentreden; het waren Jakobus de Mindere en Matteüs die zijn stiefbroeder is, want Alfeüs huwde als weduwnaar met Maria, de dochter van Kleofas en bracht haar uit zijn eerste huwelijk deze Matteüs aan.

Ik zag gisterenavond en ook hedenmorgen de vergaderde apostelen een godsdienstoefening houden in het voorste deel van het huis. Tot dit doel hadden zij daar de verplaatsbare schermen van vlechtwerk, die er slaapcellen vormden, gedeeltelijk opzij, gedeeltelijk anders geplaatst. Het altaar was een tafel, die met een rood, en daarover met een wit doek gedekt was. Deze werd voor de heilige handeling of mis telkens rechts van de haard, die nog dagelijks gebruikt werd, tegen de muur geplaatst en na afloop van de plechtigheid weer weggebracht. Vóór het altaar stond een overdekte lessenaar, waarop een blad open gerold hing en boven het altaar brandden lampen.

Op het altaar hadden zij een kruisvormig vaatwerk of soort bedieningsdoos geplaatst, gemaakt van een materie die met glinsterend parelmoer ingelegd was. Dit vaatwerk was ternauwernood een spanne (= lengtemaat, handbreedte) lang en breed en bevatte 5 busjes, die elk met een zilveren deksel gesloten waren. In het middelste vaatje bevond zich het H. Sacrament, in de overige was er chrisma (= zalfolie, wijolie; heilige zalf die wordt gebruikt bij de toediening van sommige sacramenten), gewijde olie, zout en rafeling (= pluksel) of misschien boomwol en andere heilige substanties of benodigdheden. De dozen waren fijn vervaardigd en sloten zo goed, dat er niets uit kon vloeien.

Chrisma = Olie die op Witte Donderdag door een bisschop wordt gewijd voor de zalving bij doopsel en vormsel, ook gebruikt bij de wijding van een kerkgebouw, kerkklok, altaar, miskelk, e.d.
De olie voor het heilig oliesel (ziekenzaving) wordt niet gewijd, maar gezegend.

`Chrisma` is een mengsel van olijfolie en balsem en is in de Katholieke Kerk één van de drie heilige oliën.

De apostelen plachten op hun reizen dit kruisvormig vaatstuk met zich mee te dragen en het hing dan op hun borst onder hun kleed. Hierdoor waren zij meer dan de hogepriester, wanneer hij het geheimzinnige, allerheiligste voorwerp van het Oud Verbond (Urim en Tumim) op de borst droeg²⁷.

Ik herinner mij thans niet duidelijk of zich in één van die busjes of ergens anders ook heilige gebeenten bevonden. Ik weet echter wel dat zij onder het offer van het Nieuw Verbond telkens gebeenten van profeten en later van martelaren in hun nabijheid hadden, juist gelijk de patriarchen bij het opdragen van offers aan God altijd gebeente van Adam of van andere oudvaders, op wie de belofte had gerust, op het altaar plaatsten. *Onder het laatste avondmaal had Christus zijn apostelen aldus leren doen.*

Petrus in priestergewaad nam plaats vóór het altaar.
De overigen rangschikten zich koorsgewijs achter hem.
De vrouwen woonden de plechtigheid bij op de achtergrond.

²⁷ Als hij Urim en Tumim op de borst droeg. – Bedoeld is het Rationale, ook Pectorale of borststuk genoemd.

Het was een vierkant, stijf, dubbel gevouwen borststuk, zodat het een beurs vormde, die iets bevatten kon. Hierin was verborgen het zogenaamde 'Urim en Tumim', 2 orakelvoorwerpen, waaraan een zekere profetische kracht verbonden was.

Door dit middel kwam de hogepriester vaak bij de een of andere twijfel tot de kennis van Gods wil, of deed hij ook, soms onbewust gelijk Kaifas, een voorspelling.

Het borststuk was kostelijk en kunstig vervaardigd en met 12 kostbare edelstenen bezet.

De hogepriester mocht de eigenlijke tempel niet binnengaan zonder ermee bekleed te zijn, zonder het op de borst te hebben.

Aankomst van Simon en enkele leerlingen.

2210.

Meegedeeld op 11 augustus 1821. –

Ik zag heden nog een andere apostel – dit was de negende – namelijk Simon (= Simeon) hier aankomen.

Nu ontbraken alleen nog Jakobus de Meerdere, Filippus en Tomas.

Ook zag ik dat er nog enkele leerlingen aangekomen waren, onder wie ik mij Joannes Markus en die zoon of kleinzoon van de ouderling Simeon herinner, (die Obed heette en) die voor Jezus het laatste paaslam geslacht en toebereid had en die toen in de tempel een ambt als opzichter of keurder der offerdieren had. Er waren hier nu reeds een twaalftal man verenigd.

Bij het altaar had weerom een goddelijke dienst plaats en enige van de nieuw aangekomenen zag ik met hoog opgeschorte klederen (daarbij tegenwoordig), zodat ik meende dat zij na de godsdienstoefening onverwijd weer wilden vertrekken.

Vóór het bed van de H. Maagd stond een klein, laag, driehoekig bankje, gelijkend op dat waarop zij in de geboortegrot de geschenken van de H. Driekoningen in ontvangst had genomen. Er stond een schoteltje op met een bruin doorzichtig lepeltje. Ik zag heden slechts één vrouw in de woning der H. Maagd.

Na de plechtigheid aan het altaar zag ik Petrus haar weer de H. Communie toereiken. Hij bracht ze haar in het boven vermelde, kruisvormige vaatstuk of bedieningdoos. De apostelen vormden 2 rijen vanaf het altaar tot de legerstede en terwijl Petrus met het Allerheiligste tussen hen doorging, maakten zij een diepe buiging. De schermwanden of schutsels rondom de legerstede der H. Maagd waren naar alle zijden opengezet.

Toen ik dit bij Efeze gezien had, kreeg ik het verlangen te weten hoe het er in diezelfde tijd te Jeruzalem uitzag, doch ik voelde schrik voor de lange reis van Efeze naar de heilige stad.

Toen kwam de maagd en martelares Suzanna, wier feest wij heden vieren (nl. 11 augustus) en van wie ik een relikwie bezit en die mij de gehele nacht gezelschap had gehouden, weer naar mij toe en sprak me moed in.

“Uw vrees is ongegrond”, zegde ze, “ik wil u vergezellen!”

Toen trok ik aan haar zijde over land en zee en wij bereikten in een minimum van tijd Jeruzalem. Zij was echter geheel anders dan ik; zij was subtiel en licht en wanneer ik haar vastnemen wilde, kon ik dat niet. Zodra ik op een bepaalde plaats kwam en het visioen kreeg van wat daar gebeurde, zoals nu te Jeruzalem, was zij verdwenen, doch gedurende de tussentijd op de weg van de ene plaats naar de andere, die mij dan in een nieuw gezicht verscheen, werd ik weer door haar begeleid en getroost.

Ziehier nu hoe het er te Jeruzalem uitzag.

Jeruzalem ten tijde van Maria's dood.

2211.

Ik kwam bij de Olijfberg en zag hoe alles verwoest en veranderd was, vergeleken bij vroeger; ik kon echter elke plaats nog terugkennen. Het huis bij de Getsemani-hof waar de leerlingen achterbleven en wachtten (fasc. 29, nr. 1782, voetnoot 15), was neergehaald en in de omtrek waren allerlei muren opgericht en grachten getrokken om de wegen ontoegankelijk te maken.

Ik begaf mij hierop naar het graf van de Heer; het was bedolven, afgesloten en met muurwerk ombouwd en boven op de rotshoogte was men begonnen met een bouwwerk dat een kleine kapel scheen te moeten worden, doch de naakte muren stonden er nog maar van overeind. Toen ik daar rond stond te zien, het hart vol

droefheid over die verwoesting, *verscheen mij mijn hemelse Bruidgom in dezelfde gedaante, waarin hij hier (bij het graf) eenmaal aan Magdalena was verschenen en Hij vertroostte mij.*

Ook de Kalvarieberg vond ik verwoest en door bouwwerken omvormd. Het kleine heuveltje waarop het kruis had gestaan, was boven afgegraven en bovendien had men het met grachten omgeven, zodat men er niet meer bij kon. Ik echter kon de top bereiken, en, terwijl ik daar vurig aan het bidden was, *verscheen de Heer mij opnieuw met troost en verkwikking.* Tijdens deze bezoeken van de Heer zag ik Suzanna niet meer naast mij.

De gave van genezing geschonken aan priesters.

Ik kreeg vervolgens een beschouwing over de wonderen en genezingen van Christus in Jeruzalem en omstreken en vele daarvan zag ik als het ware opnieuw plaats hebben.

Terwijl ik ondertussen nadacht over de gave om in Jezus' naam wonderen te doen – gave die hoofdzakelijk aan de priesters wordt verleend – en terwijl ik mij in het bijzonder herinnerde hoe de uitoefening van dit charisma in onze dagen weer speciaal uitschittert in de prins van Hohenlohe (zie fasc. 14, nr. 475, voetnoot 225), zag ik deze priester zijn genezingen doen.

Ik zag allerlei zieken door zijn gebed genezen worden, ook mensen die oude, ongeneeslijke verzweringen onder vuile lompen verborgen hielden. Ik kan thans echter niet met zekerheid zeggen of hetgeen ik

zag werkelijke wonden, veretterde zweren, enz. waren, of slechts zinnebeelden van zonden die hun geweten bevuilden en bezwaarden.

Zelfs in mijn nabijheid vielen mij nog andere priesters te binnen, die (in beginsel) dezelfde gave in even ruime mate bezaten, maar ze niet tot haar recht en rijpheid lieten komen door hun menselijk opzicht, uitgestortheid en zorgeloosheid in hun geestelijk leven en door hun gebrek aan volharding en volgehouden goede gesteldheid.

Één van hen nam ik bijzonder duidelijk waar. Hij hielp weliswaar vele mensen, in wier hart ik vele dieren zag knagen, waardoor wel zonden betekend zullen zijn, doch anderen die hier en daar aan een lichaamsziekte onderhevig waren en die hij heel zeker zou hebben kunnen genezen, verzuimde hij uit uitgestortheid en uit nalatigheid om te helpen.

In zichzelf bestreed hij de wereldse neigingen niet en deze maakten tenslotte zijn gaven onvruchtbaar en zonder uitwerksel.

Godsdienstoefening der apostelen. – Levensduur van Maria.

2212.

Meegedeeld op 12 augustus 1821.

Er zijn nu in het geheel ten hoogste 12 mannen in Maria's woning bijeen. Heden zag ik in haar bidplaats een goddelijke dienst plaatshebben. Ik zag ook dat de vrouw haar met een lepeltje een weinig sap uit het schoteltje te drinken gaf. Maria heeft een kruis bij zich op haar bed. Dit kruis is nagenoeg een halve arm lang en heeft de vorm van een Y, zoals ik het heilig kruis onveranderlijk zie. De stam is iets breder dan de armen; het is als van verschillende houtsoorten samengevoegd en het beeld van Christus is er in het wit op aangebracht.

De H. Maagd ontving de H. Communie; zij heeft na Christus' Hemelvaart nog 14 jaar en 2 maand geleefd.